

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
سال چهارم - شماره پنجاه و یکم
فروردین ماه ۱۴۰۰
قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

Jahane Madan

جهان‌مدان

WWW.JAHANEMADAN.COM

وزیر امور اقتصادی و دارایی طی گفت‌وگوی تفصیلی تحلیل کرد؛

چالش‌های نظام مالیاتی

نوسانات شدید بورس و نرخ منطقی ارز

مدیران و صاحب‌نظران تحلیل کردند؛

پشتیبانی و مانع زدایی از تولید؛ الزامات و راهکارها

گل‌گهر

بهشت سرمایه گذاری
معدن ایران

چشم انداز گل‌گهر

در افق سال ۱۴۰۴

پیشرو در تولید سنگ آهن و فولاد با
کسب بیشترین ارزش افزوده با ایجاد
ظرفیت لازم برای تولید

کنسانتره ۲۵ میلیون تن در سال
گندله ۲۱ میلیون تن در سال
فولاد خام ۵ میلیون تن در سال

شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر
GOLCHI MINING & INDUSTRIAL COMPANY
روابط عمومی و امور بین الملل

MIDDLE EAST
MINES & MINERAL INDUSTRIES
DEVELOPMENT HOLDING Co.

www.midhco.com

راهنمای لرچمن لرام جهان

Jahane Madan

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
شماره پنجاه و یکم / فروردین ماه ۱۴۰۰

رئیس شورای سیاست گذاری و علمی:

مسلم دریه

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

نعمت اله شهبازی

مشاور مدیر مسئول:

نوید رضا احمدی

شورای مشورتی:

دکتر بهمن آرمان، عزیزاله عساری، شهناز نوایی، سعید صمدی
هوشنگ اسدی، مهدی رحمانپور، شهرام هاشمی

زیر نظر شورای سردبیری:

تحریریه:

آیدا شهبازی، پریناز پور طاهریان، سحر خوشنویس، علیرضا کریمی، معصومه صالحی

عکاس:

مهدی ابراهیمی

امور اداری:

امیر محمدی کرارودی

نشانی:

تهران، میدان هفت تیر خیابان قائم مقام، کوچه سام - پلاک ۵

تلفن: ۸۸۸۲۹۳۲۲ - ۸۶۰۷۳۶۶۲

پست الکترونیک: jahanemadnanmonthly@gmail.com

وب سایت: www.jahanemadnan.com

چاپ: خاتم نو

ناظر چاپ: حسین دشتی

اخبار معدن و صنایع معدنی را

در سایت «جهان معدن» بخوانید

فعالان بخش معدن و صنایع معدنی می توانند اخبار مهم مرتبط با واحد متبوع خود را برای درج در سایت خبری جهان معدن ارسال کنند. علاقمندان می توانند اخبار و گزارش های خود را به آدرس تلگرامی @jahanemadnanmonthly ارسال و در صورت لزوم برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۱۸۶۰۷۳۶۶۲ تماس بگیرند. آدرس سایت خبری جهان معدن WWW.JAHANEMADAN.COM است.

رهبر انقلاب اسلامی سال ۱۴۰۰ را سال
«تولید: پشتیبانی ها، مانع زدایی ها» نامگذاری کردند:

شعار انقلابی جهش تولید باید
با حمایت همه جانبه و رفع موانع
کاملاً محقق شود

۶

دکتر سعدمحمدی مدیرعامل شرکت ملی صنایع
مس ایران تاکید کرد:

تلاش برای ارتقاء یک پله ای
ذخایر مس در سال ۱۴۰۰

۵۰

دکتر زندی معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت
مطرح کرد:

توسعه سرمایه گذاری اولویت
وزارت صمت برای تقویت تولید

۱۸

جزییات بسته مانع زدایی وزارت «صمت» مورد بررسی قرار گرفت:

شناسایی موانع تولید در ایران

۲۲

محمدرضا بهرامن
رئیس خانه معدن ایران تشریح کرد:

معدن و فرصت های
سرمایه گذاری

۳۶

در گفت و گو با دکتر حسین عبده تبریزی
بررسی شد:

چشم انداز بازارها
در سال ۱۴۰۰

۳۲

مهندس یزدی زاده مدیرعامل ذوب آهن اصفهان:

پشتیبانی و مانع زدایی
از تولید ذوب آهن را به اهداف
تولیدی می رساند

۴۸

رزم حسینی وزیر صمت تاکید کرد:
**آزادسازی
پنج هزار محدوده معدنی
از طریق مزایده**

۱۰

دکتر حسن روحانی ریاست جمهوری:
**سال ۱۴۰۰ سال شکوفایی
اقتصادی ایران و پایان دوران
سخت و جنگ اقتصادی است**

۸

وزیر امور اقتصادی و دارایی طی گفت و گوی تفصیلی تحلیل کرد:
**چالش های نظام مالیاتی، نوسانات شدید بورس
و نرخ منطقی ارز**

۱۲

وجیه اله جعفری رئیس هیات عامل ایمیدرو تشریح کرد:

**رویکرد ایمیدرو در سال
"تولید، پشتیبانی ها، مانع زدایی ها"**

۲۰

تقی نبئی رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران:
**ذخایر معدنی کشور
۱۵ تا ۲۵ سال دیگر جوابگو است**

۴۶

دکتر مهدی کرباسیان بیان کرد:
**آنچه در ۱۳۹۹ گذشت
و آنچه در ۱۴۰۰
پیش رو داریم**

۳۹

اولویت های اقتصادی کشور در نشست فعالان بخش خصوصی بررسی شد:

پنج فوریت دولت آینده

۲۶

حسین سلاح ورزی مطرح کرد:
**انتظارات فعالان بخش
خصوصی از دولت و سایر
ارکان اقتصادی کشور**

۴۰

امیر حسین کاوه
تشریح کرد:
**نام سال، دوری از شعارها
تمرکز بر مصادیق**

۴۲

نعمت‌اله شهبازی

مدیرمسئول

راهکارهای تحقق

شعار ۱۴۰۰

به دلیل ورود کرونا و افت شدید فعالیت در بخش خدمات که ۵۰ درصد ارزش افزوده کشور را در بر می‌گیرد؛ تا پایان فصل اول سال ۹۹ عملاً رشد منفی شد.

در دو فصل دوم و سوم سال ۹۹ خوشبختانه رشد نفتی و غیرنفتی مثبت شد و می‌توان گفت اقتصاد کشور از رکود خارج شد، اما تداوم تحریم‌ها و شوک ارزی ناشی از کاهش درآمدهای ارزی در پاییز و گسترش کرونا موجب شد که تورم بیش از آنچه هدف بانک مرکزی بود؛ محقق شود. بر اساس اظهارات رئیس کل بانک مرکزی مهمترین عامل افزایش سرمایه‌گذاری؛ بهبود شرایط کسب و کار، کاهش نااطمینانی‌ها و افزایش بهره‌وری واقعی سرمایه است. اقتصاد ایران از ابتدای دهه ۹۰ به دلیل نقش قابل توجه عدم اطمینان؛ شاهد روند نزولی سرمایه‌گذاری بوده است. این امر در کنار ناترازی بانک‌ها که از اواسط دهه ۸۰ شکل گرفت و نرخ سود بالا در مقاطعی از سال‌های دهه ۹۰ عاملی برای رشد بالای نقدینگی شد. دکتر دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز در این خصوص معتقد است؛ بانک‌ها در زمینه پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید باید با تمام قوا و جدیت وارد عمل شوند. در واقع با توجه به نقش مهم بازار پول و شبکه بانکی در اقتصاد ایران؛ ضروری است که نظام بانکی کشور در سال جدید در کنار تقویت طرف «عرضه» و اعطاء تسهیلات مستقیم به واحدهای تولیدی و طرح‌ها و پروژه‌ها؛ تمرکز خود را بر حوزه مغفول مانده طرف «تقاضا» گذاشته و از طریق اعطاء تسهیلات به مردم برای خرید کالای ایرانی، نسبت به ساماندهی این حوزه اقدام کنند.

به تعبیر وزیر امور اقتصادی و دارایی این سیاست یکی از بهترین انواع حمایت از تولید است؛ بانک‌ها در این ارتباط می‌توانند قراردادهایی را با بنگاه‌های تولیدی یا سازمان‌های اجرایی منعقد کنند و با این کار منابعی تزریق می‌شود که برگشت‌پذیر بوده و ریسک کمتری دارد و اهداف موردنظر را نیز پوشش می‌دهد. چه بسا اگر بنگاه‌های تولیدی ما تقاضاهای مکفی داشته باشند؛ اینقدر سریع دچار چالش نمی‌شوند. البته بدیهی است که حوزه «عرضه» را نیز نباید و نمی‌توان رها کرد و باید سیاستگذاری درست و دقیقی در این حوزه صورت گیرد؛ به طوری که تأمین مالی پروژه‌هایی که پیشرفت بالا داشته و با تزریق منابع بانک‌ها به بهره‌برداری می‌رسند؛ در اولویت قرار گیرند. در واقع بانک‌ها به عنوان امین سپرده‌گذاران باید در تخصیص منابع به گونه‌ای عمل کنند که منتهی به افزایش نرخ بهره‌برداری از ظرفیت‌های تولیدی شود.

در همین راستا وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز اهم برنامه‌های وزارتخانه در سال ۱۴۰۰ را به قائم‌مقام امور بازرگانی، معاونان و رؤسای سازمان‌ها، شرکت‌ها، صندوق‌ها و مؤسسات وابسته چنین ابلاغ و تاکید کرد که برنامه‌های سال ۱۴۰۰ وزارت صمت با تاکید بر شعار «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» تدوین شده و گزارش عملکرد برنامه‌های ابلاغی باید به صورت ماهانه ارائه شود. برنامه‌های ابلاغی از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت برای سال ۱۴۰۰ با استناد به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی از سوی مقام‌مظفر رهبری، قانون برنامه ششم توسعه، اولویت‌های اختصاصی و عمومی ابلاغی ریاست‌جمهوری و سایر اسناد بالادستی و در راستای استقرار نظام برنامه‌ریزی در وزارت صمت تدوین شده است. ناگفته نماند که تأمین مالی سرمایه‌گذاری و تولید را نباید صرفاً در بانک‌ها بینیم؛ چراکه نقش بازار سرمایه در تأمین مالی در حال گسترش است و باید از حالت بانک‌محور برای تأمین مالی خارج شویم. سرمایه‌گذاری‌ها در بازه میان‌مدت و بلندمدت باید توسط بازار سرمایه و تأمین مالی سرمایه در گردش نیز توسط بانک‌ها تأمین شود. ثبات در سیاستگذاری و افزایش انضباط مالی دولت، بالا بردن توان رقابت تولیدات داخلی، تشویق صادرات، اختصاص کارآمد منابع بانکی به ظرفیت تولید و اجتناب از تکلیف بانک‌ها به وام‌های بی‌حساب و کتاب و برگشت‌ناپذیر، تقویت زنجیره‌های تولید با هدف خلق ارزش افزوده بیشتر و تأمین مالی زنجیره تولید، جلوگیری جدی از ورود قاچاق کالای خارجی به عنوان مانع توسعه تولید داخلی و ... از جمله اقداماتی است که برای تحقق شعار سال ۱۴۰۰ باید بیش از پیش به آنها توجه کرد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی سال ۱۴۰۰ را به نام سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامگذاری کردند و همانگونه که ایشان اظهار داشتند؛ در سال گذشته شیوع بسیار گسترده کرونا، زندگی همه مردم از جمله کسب و کارها را به شدت تحت تأثیر قرار داد و ضربه سختی به بخش تولید و اشتغال در کشور زد. مضاف بر اینکه اوج‌گیری تحریم‌های ظالمانه آمریکا نیز شرایط اقتصادی کشور را در سال گذشته به طور بی‌سابقه‌ای بحرانی و دشوار ساخت؛ به گونه‌ای که شاهد رکوردزنی‌های پی‌درپی شاخص تورم و نرخ ارز در کشور بودیم. این در حالی است که بخش تولید و صنعت نیز همچون سایر بخش‌ها در سال گذشته از شرایط تحمیل شده بر کشور چه به لحاظ تشدید تحریم‌ها و چه به لحاظ شیوع گسترده بیماری کرونا در امان نماند و خسارات و آسیب‌های متعدد و گوناگونی دید و خب البته برخی از واحدهای تولیدی علیرغم مشکلات گوناگون؛ سال گذشته توانستند تهدیدها را به فرصت تبدیل کرده و توفیقات خوبی را در زمینه رشد تولید رقم زنند و به قولی مطابق آمار موجود «جهش تولید» تا حد قابل‌قبولی در بخش‌هایی از کشور محقق شد. اگرچه این میزان جهش در حد انتظار نیست؛ چراکه با وجود تحقق در کارهای زیربنایی و سازندگی، نتیجه آن در اقتصاد عمومی و معیشت مردم مشهود و محسوس نشد؛ در حالی که انتظار بود «جهش تولید» گشایشی در زندگی مردم به وجود آورد.

حال امسال سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامگذاری شده است و آنچه مسلم و حائز اهمیت است اینکه موانع موجود در این بخش باید شناسایی و از تولید بیش از گذشته حمایت و پشتیبانی شود. در همین راستا یکی از جمله اقدامات دولت در حوزه پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها؛ شناسایی موانع و چالش‌های مربوط به حوزه اکتشاف است که البته برای رفع آنها جلسات متعددی با ذینفعان دولتی و خصوصی برگزار شده و مسئولان ذیربط در حال عملیاتی کردن راهکارهای شناسایی شده در این خصوص هستند. بهبود وضعیت ماشین‌آلات حفاری، آموزش نیروی متخصص، کاهش بروکراسی و ... همگی راهکارهای مشخصی است که در راستای برون‌رفت از مشکلات و چالش‌های موجود در بخش تولید می‌توان از آنها بهره‌برداز. سوی دیگر با توجه به حجم بالای عملیات معدنکاری کشور؛ تأمین ماشین‌آلات موردنیاز معادن یکی دیگر از چالش‌هایست که در این راستا باید از طریق تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان داخلی اقدامات لازم صورت گیرد. بدون تردید عدم تحقق کامل شعار «جهش تولید» در سال ۹۹ علاوه بر تحریم و کرونا؛ دلایل داخلی نیز داشته و وجود موانع بسیار و عدم حمایت قاطع و پشتیبانی لازم از بخش تولید از جمله این دلایل می‌باشد. البته در کنار ضرورت رفع موانع و چالش‌ها؛ ایجاد مشوق‌هایی از جمله مشوق‌های سرمایه‌گذاری نیز لازمه تحقق «جهش تولید» است و طبق فرموده مقام‌مظفر رهبری؛ اوضاع کسب و کار در کشور باید به گونه‌ای باشد که افراد به سرمایه‌گذاری در تولید تشویق شوند و از افزایش هزینه‌های تولید جلوگیری شود. ایشان مشوق‌های اندک در بخش تولید و همچنین بالاتر بودن شاخص هزینه تولیدکننده از هزینه مصرف‌کننده در برخی سال‌ها را مانع پیشرفت تولید دانستند و گفتند: حرکت انقلابی «جهش تولید» در سال ۹۹ آغاز و با استقبال مردم مواجه شد و این حرکت باید در سال ۱۴۰۰ که در واقع آغاز یک قرن جدید است؛ ادامه پیدا کند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تاکید بر اینکه شعار سال ۱۴۰۰ را «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» انتخاب می‌کنند، افزودند: چه دولت کنونی و چه دولت آینده باید با حمایت‌های همه‌جانبه قانونی، دولتی و حکومتی از تولید و رفع موانع آن همت کنند که انشاءالله امسال «جهش تولید» به معنی واقعی تحقق یابد. در همین راستا دولت‌مردان و متولیان دستگاه‌های اجرایی نیز برنامه‌ها و دیدگاه‌های خود را در خصوص تحقق شعار سال و نحوه پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید بیان نمودند. طبق اظهارات دکتر همتی رئیس کل بانک مرکزی اقتصاد ایران در سال‌های ۹۷ و ۹۸ متأثر از بازگشت تحریم‌ها به خصوص کاهش شدید صادرات نفت؛ با رشد منفی اقتصادی روبه‌رو شد. هرچند که در سال ۹۸ رشد بدون نفت مثبت شد، اما

مدیران و صاحب‌نظران تحلیل کردند؛

پشتیبانی و مانع زدایی از تولید؛ الزامات و راهکارها

رهبر انقلاب اسلامی سال ۱۴۰۰ را سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامگذاری کردند؛

شعار انقلابی جهش تولید باید با حمایت همه‌جانبه و رفع موانع کاملاً محقق شود

ابراز همدردی کردند. ایشان سال گذشته را در عین حال سال بروز توانایی‌های ملت ایران در مقابله با آزمون بزرگ کرونا و همچنین در مقابله با فشار حداکثری دشمن توصیف کردند و گفتند: ملت عزیز ما از مجموعه‌های درمانی و بهداشتی، تا محققان و دانشمندان، گروههای جهادی و خدمتگزار و آحاد مردم با وجود تحریم و مسدود بودن راههای استفاده از امکانات خارج از کشور، توانایی و تجربه بزرگی از خود برای مدیریت این حادثه تلخ نشان دادند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای سال گذشته را آمیخته با حوادث گوناگون و بی‌سابقه بخصوص پدیده ناآشنای کرونا خواندند و افزودند: کرونا زندگی مردم از جمله کسب‌وکارها، محیطهای درسی، اجتماعات دینی، ورزش و سفرها را تحت تأثیر قرار داد و ضربه سختی به اشتغال در کشور زد. رهبر معظم انقلاب اسلامی، جان باختن دهها هزار تن از مردم عزیز در اثر کرونا را تلخ‌تر از همه حوادث گذشته دانستند و با طلب رحمت و مغفرت الهی برای جانباختگان، با خانواده‌های داغدار آنان

رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به‌مناسبت آغاز سال ۱۴۰۰ هجری شمسی، با تبریک عید نوروز به هم‌میهنان بویژه خانواده‌های معظم شهیدان و جانبازان و همه ملت‌هایی که نوروز را گرامی می‌دارند، و با ابراز امیدواری به کسب برکات مادی و معنوی از تقارن سال جدید با اعیاد شعبانیه و متبرک شدن سال ۱۴۰۰ به دو عید نیمه‌شعبان و جشن ولادت حضرت ولی‌عصر (عج)، سال جدید را سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامگذاری کردند.

گفتند: حرکت انقلابی جهش تولید در سال گذشته آغاز و با استقبال مردم مواجه شد و این حرکت باید در سال ۱۴۰۰ که در واقع آغاز یک قرن جدید است، ادامه پیدا کند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای سال ۱۴۰۰ را به علت در پیش بودن انتخابات و همچنین وجود زمینه مناسب برای شکوفایی جهش تولید، سالی حساس و مهم خواندند و افزودند: انتخابات خرداد ۱۴۰۰ و روی کار آمدن مدیریت‌های جدید و احتمالاً تازه‌نفس و با انگیزه‌های قوی، امسال را سالی بسیار مهم، حساس و تأثیرگذار در آینده کشور کرده است. رهبر انقلاب اسلامی افزودند: علاوه بر این، در سال ۱۳۹۹ جهش تولید حرکتی در کشور به‌جود آورد که زمینه خوبی برای شکوفایی آن در سال جدید است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پایان بر اساس شعار سال ۱۴۰۰، «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» افزودند: چه دولت کنونی و چه دولت آینده، باید با حمایت‌های همه‌جانبه‌ای قانونی، دولتی و حکومتی از تولید و رفع موانع آن، همت کنند که امسال جهش تولید به معنی واقعی تحقق یابد.

تحقق جهش تولید هم تأثیرات عمیق اقتصادی در کشور از جمله در مسئله ارزش پول ملی دارد و هم موجب اعتماد به‌نفس ملی، رضایتمندی عمومی و تضمین‌کننده امنیت ملی است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علت تحقق نیافتن کامل جهش تولید در سال گذشته را وجود موانع و همچنین حمایت نشدن تولید در همه بخش‌ها دانستند و با اشاره به معضل واردات و قاچاق، گفتند: ضعف‌های قانونی و واردات رقیب خارجی محصولی که در داخل با همت جوانان در حال تولید است، و یا قاچاق آن از طریق دست‌های خیانتکار، مانع تولید است و موجب شکست خوردن آن می‌شود. رهبر انقلاب اسلامی، ایجاد مشوق‌هایی از جمله مشوق‌های سرمایه‌گذاری را لازمه جهش تولید خواندند و افزودند: اوضاع کسب‌وکار در کشور باید به‌گونه‌ای باشد که افراد به سرمایه‌گذاری در تولید تشویق شوند و از افزایش هزینه‌های تولید جلوگیری شود. ایشان مشوق‌های اندک در بخش تولید و همچنین بالاتر بودن شاخص هزینه تولید کننده از هزینه مصرف‌کننده در برخی سالها را مانع پیشرفت تولید دانستند و

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به شکست کشاندن فشار حداکثری دشمن را درخشش دیگری از توانایی‌های ملی در سال گذشته برشمردند و افزودند: دشمنان ایران و در رأس آنها آمریکا درصدد به زانو درآوردن ملت ایران بودند. البته ما می‌دانستیم که ملت می‌ایستد و آنها شکست می‌خوردند اما امروز به اعتراف خود آمریکایی‌ها و رفقای اروپایی‌شان، فشار حداکثری شکست خورده است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ادامه به ارزیابی میزان تحقق شعار سال گذشته یعنی جهش تولید پرداختند و گفتند: بر اساس گزارش‌های متعدد مردمی و دولتی، جهش تولید تا حد قابل قبولی در بخش‌هایی از کشور تحقق یافت. رهبر انقلاب افزودند: البته این میزان جهش در حد انتظار نیست چراکه با وجود تحقق در کارهای زیربنایی و سازندگی، نتیجه آن در اقتصاد عمومی و معیشت مردم مشهود و محسوس نشد، در حالی که انتظار بود جهش تولید گشایشی در زندگی مردم به‌وجود آورد. وی همچنین شعار جهش تولید را یک شعار کاملاً انقلابی خواندند و خاطرنشان کردند:

دکتر حسن روحانی ریاست جمهوری:

سال ۱۴۰۰ سال شکوفایی اقتصادی ایران و پایان دوران سخت و جنگ اقتصادی است

**تمام تلاش ما این است که کشور را با رفع تحریم و عبور از کرونا تحویل دولت بعدی بدهیم
تشکر از توجه مقام معظم رهبری به موضوع مهم تولید در نامگذاری شعار سال**

دو‌یست و دوازدهمین جلسه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت در نخستین روز از سال ۱۴۰۰ با حضور رئیس جمهور و کلیه اعضای ستاد برگزار و در این جلسه بر تلاش همه جانبه دولت تا روز پایانی فعالیت خود برای شکوفایی اقتصاد ایران با ادامه روند رو به رشد تولید و پشتیبانی و مانع‌زدایی از آن تأکید شد.

رئیس جمهور در این جلسه با تشکر از تداوم توجه مقام معظم رهبری به موضوع مهم تولید در نامگذاری

امسال همچون سال‌های اخیر و بیان اینکه بی‌تردید سال ۱۴۰۰ سال آغاز دوباره شکوفایی اقتصادی کشور و به ثمر رسیدن مقاومت سه ساله ملت در برابر جنگ اقتصادی دشمن خواهد بود، گفت: همه ارکان دولت بویژه دستگاه‌های اقتصادی همانطوری که در یکسال گذشته برغم تحریم‌های ظلمانه و ویروس کرونا برای مدیریت کشور و تحقق شعار جهش تولید، تلاش همه جانبه کردند، تا آخرین روز فعالیت خود با همین نشاط و پویایی به

کار ادامه خواهند داد. حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی، تأکید کرد: این دولت همانطوری که در یکسال گذشته با تحقق شعار جهش تولید همراه با مقاومت مردم بزرگ ایران منجر به شکست دشمن در جنگ اقتصادی شد امسال نیز همه تلاش خود را برای پشتیبانی و مانع‌زدایی از جهش تولید و تداوم روند توسعه و پیشرفت متوازن کشور انجام خواهد داد. دکتر روحانی همچنین در این جلسه به

مواجه بودیم اما امروز به واسطه اقدامات انجام شده در تولید ماسک تنفسی سه لایه شاهد رشد ۱۳ هزار و ۴۰۰ درصدی و در ماسک ان. ۹۵ رشد ۲۱ هزار درصدی و در تولید گان شاهد رشد ۲۷ هزار درصدی هستیم. لذا بخش سلامت جزء اولویتهای دولت بوده و امسال نیز این بخش را در اولویت خواهیم داشت.

روحانی تقاضا را عامل شروع و افزایش تولید دانست و گفت: تقاضا زمانی شکل می‌گیرد که مردم در رفاه باشند و بتوانند نیازهای ضروری خود را تهیه کنند و چنانچه مردم در این زمینه مشکل داشته باشند خود به خود تقاضایی هم وجود نخواهد داشت.

رئیس جمهور با قدردانی از تلاش‌های بخش اقتصاد دولت، وزارت کار و سازمان برنامه و بودجه گفت: بر اساس آمار سازمان برنامه و بودجه ۹۳ درصد بودجه‌ای که بنا بود در سال ۹۹ محقق شود، تحقق یافته است و این در شرایط جنگ اقتصادی، تحریم و کرونا اقدام بسیار بزرگی است. همچنین در زمینه حقوق و مزایای کارکنان دولت شاهد افزایش ۴۸ درصدی نسبت به سال ۹۸ بودیم.

روحانی ادامه داد: در بخش صندوق‌های بازنشستگی و تامین اجتماعی، افزایش ۵۴ درصدی داشتیم و بخش عمران هم بیش از ۵۰ درصد افزایش داشته است بنابراین معلوم است که دولت همه توان خود را به کار گرفته که مردم ذره‌ای احساس راحتی کنند البته این بدان معنی نیست که وضعیت مردم بسیار مطلوب است اما با توجه به شرایطی که با آن مواجه بودیم کار دولت قابل قبول و ارزشمند بود.

روحانی خاطرنشان کرد: در بخش بازار سرمایه نیز در ماههای آخر سال ثبات شکل گرفت و از وزارت صمت و کشاورزی می‌خواهم که همه توان خود را در ۴ ماه پیش رو به کار بگیرند تا بازار ثبات داشته باشد و مردم شرایط بهتری را احساس کنند.

رئیس جمهور در همین رابطه افزایش تولید را مستلزم همکاری، اتحاد و انسجام قوای سه‌گانه و همه دستگاه‌های ذیربط و همراهی مردم در حمایت از مراکز تولیدی و کمک به رفع موانع تولید عنوان کرد و گفت: بخش خصوصی می‌تواند نقش مهمی در این زمینه ایفا کند.

در این جلسه همچنین گزارش دستگاه‌های ذیربط همچون وزارت صمت در خصوص بازار کالاهای ضروری و مایحتاج مردم بویژه گوشت و مرغ، روغن و میوه و اقدامات انجام گرفته برای کنترل قیمت و مدیریت بازار ارائه شد. رئیس جمهور با تأکید بر تداوم اقدامات در حوزه تولید، توزیع و نظارت بر عرضه گسترده کالا و کنترل قیمت‌ها، گفت: حفظ آرامش بازار و وجود هماهنگی لازم میان دستگاه‌های مرتبط با این موضوع ضروری است و رسانه‌ها نیز با اطلاع‌رسانی دقیق برنامه‌ها و اقدامات در زمینه همکاری و مشارکت گسترده مردمی را فراهم کنند.

وزیران اقتصادی و تولیدی دولت مأموریت داد در اسرع وقت برنامه‌ها و سیاست‌های عملیاتی تنظیم شده برای رفع موانع تولید و پشتیبانی و حمایت از مراکز تولیدی کشور را با سرعتی بیش از پیش دنبال کنند.

رئیس جمهور با اشاره به اقدامات انجام گرفته در سال گذشته برای تحقق شعار «جهش تولید»، گفت: بخشی از آنچه در سال ۹۹ در خصوص شعار سال انجام گرفت، در حوزه زیرساخت‌های توسعه‌ای کشور بوده است که اثرات آن در زندگی مردم به تدریج و در آینده مشاهده خواهد شد و رشد و آبادانی کشور در سال‌های آتی رقم خواهد خورد.

دکتر روحانی با تأکید بر دستور مقام معظم رهبری در خصوص پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید با محوریت اثرگذاری بر معیشت و زندگی مردم، افزود: در تحقق شعار امسال می‌بایست با اولویت‌بندی موضوعات مختلف مرتبط با حوزه تولیدات ضروری مورد نیاز مردم با شناسایی موانع و همچنین پشتیبانی تولید در این حوزه اقدامات سریع و فوری انجام گیرد.

رئیس جمهور همچنین با اشاره به اولویتهای اصلی و ضروری در زندگی و معیشت مردم، تأکید کرد: باید برای مصارف و موارد ضروری در کشور با اولویت مواد اولیه کارخانجات و تولید کالاهای ضروری تعیین‌کننده، برنامه‌ریزی دقیق صورت گیرد.

دکتر روحانی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه این دولت توانسته در سه سال جنگ اقتصادی بی‌سابقه و فشار حداکثری آمریکا علیه ملت ایران در سخت‌ترین شرایط چرخ اقتصاد کشور را بگرداند و کشور را اداره کند، گفت: همه دستگاه‌ها بویژه وزارتخانه‌های اقتصادی و تولیدی موظف هستند برای تحقق شعار «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی» و همچنین تکمیل و راه‌اندازی پروژه‌های کلان ملی با هماهنگی حداکثری با سایر دستگاه‌ها نسبت به رفع موانع تولید اقدام نموده و به صورت ماهیانه گزارش اثربخشی اقدامات خود را به ملت ارائه کنند.

روحانی سرمایه، تکنولوژی و تعامل سازنده با جهان را لازمه تولید دانست و گفت: تعامل سازنده با جهان نیز نیازمند شرایط سیاسی و اقتصادی است زیرا فردی که قصد سرمایه‌گذاری در کشور دارد به دنبال آن است که پول و سرمایه‌اش را چگونه به کشور بیاورد و چنانچه انسداد وجود داشته باشد سرمایه‌گذاری نیز انجام نخواهد شد لذا باید انسداد را از بین ببریم. دولت در این زمینه لایحه‌ای ارائه کرده است که هنوز به سرانجام نرسیده و باید این موضوعات را برطرف کنیم.

رئیس جمهور با اشاره به اینکه در بخش سلامت تحول بزرگی در کشور ایجاد شده است، اظهار داشت: اوایل سال گذشته در زمینه تجهیزات بهداشتی با مشکلات زیادی

در تحقق

شعار امسال

می‌بایست با

اولویت‌بندی

موضوعات

مختلف مرتبط

با حوزه تولیدات

ضروری مورد

نیاز مردم با

شناسایی موانع

و همچنین

پشتیبانی تولید

در این حوزه

اقدامات سریع

و فوری انجام

گیرد

رزم حسینی وزیر صنعت، معدن و تجارت تاکید کرد:

آزادسازی پنج هزار محدوده معدنی از طریق مزایده

کاهش ۱۰ میلیارد دلاری واردات کالاهای غیر ضروری / رشد ۷.۵ درصدی تولید در بخش صنعت

واسطه‌ای و مواد اولیه تولید بود و در سال جاری نیز این سیاست تا جایی که امکان دارد دنبال خواهد شد.

هموارسازی مسیر تولید با حذف بروکراسی اداری در صدور مجوزها

رزم حسینی با بیان اینکه ۵۰ درصد ارز مورد نیاز واردات انجام شده از محل صادرات بوده است تصریح کرد: در زمینه رفع موانع تولید

کاهش ۱۰ میلیارد دلاری واردات کالاهای غیر ضروری

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به کاهش ۱۰ میلیارد دلاری واردات کالاهای غیر ضروری، این دستاورد را مربوط به رونق و ارتقاء بخش تولید کشور دانست و افزود: با افزایش تولید داخل از واردات کالاهای غیر ضروری جلوگیری شد و بخش عمده واردات در سال گذشته، مربوط به کالاهای

وزیر صنعت، معدن و تجارت، ضمن تشکر از توجه مقام معظم رهبری به حوزه تولید و طرح آن در شعار سال و همچنین تاکید بر لزوم همکاری همه جانبه دستگاه‌های حکومتی در راستای تحقق شعار سال، بر حذف قوانین دست و پاگیر در بخش تولید اشاره کرد و از کاهش ۱۰ میلیارد دلاری واردات کالاهای غیر ضروری در سال ۹۹ خبر داد.

در سال ۹۹ به حدود ۳۴ میلیارد دلار رسید و میزان واردات رقیمی در حدود ۳۷ میلیارد دلار بود که بیشتر شامل کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید بوده است.

رزم حسینی تجارت بین‌المللی ۶۰ میلیارد دلاری در شرایط جنگ اقتصادی و شیوع کرونا را نشانه عملکرد خوب دستگاه‌های مرتبط، واحدهای تولیدی و تجار ایرانی دانست و افزود: در تولید وضعیت مناسبی داریم؛ روند تامین و ذخیره‌سازی کالاهای استراتژیک و اساسی و همین‌طور نهادهای تولید همچنان ادامه دارد و با همکاری خوبی که بانک مرکزی در زمینه تامین ارز انجام داده، اقدامات لازم برای تامین و واردات کالاهایی که مربوط به وظایف و مسئولیت وزارت صمت است، در حال انجام است.

رشد ۷.۵ درصدی تولید

در بخش‌های صنعتی

رزم حسینی در پایان با استناد به رشد ۷.۵ درصدی در بخش صنعت تاکید کرد: مقام معظم رهبری نیز در فرمایشات ارزشمندشان، جهش تولید را در حد قابل قبول دانستند و در سال ۹۹ شاهد اتفاقاتی خوبی در حوزه‌های مختلف صنعتی بودیم و امیدواریم تا پایان دولت، با همکاری بخش‌های مختلف و اتاق بازرگانی، تشکلهای و صنعتگران این رشد را افزایش دهیم.

سرمایه‌گذاری جدید، تولید نیز در این حوزه افزایش پیدا خواهد کرد.

امهال بدهی ارزی تولیدکنندگان

رزم حسینی با استناد به مصوبه ستاد اقتصادی دولت مبنی بر امهال بدهی ارزی تولیدکنندگان تصریح کرد: به دلیل تفاوت ارزی که اتفاق افتاد، واحدهای تولیدی تحت فشار بودند که بر اساس درخواست شورای هماهنگی بانک‌ها و پیگیری ستاد، این تصمیم در راستای کمک به تولیدکنندگان در ستاد اقتصادی دولت به تصویب رسید.

اثرات مثبت روش جدید رفع تعهد ارزی صادرکنندگان در تولید و برگشت ارز به کشور

وزیر صمت در بخش دیگر صحبت‌های خود، اجرای سیاست جدید رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان را در افزایش برگشت ارز به کشور موثر دانست و اظهار داشت: مختار بودن صادرکننده برای برگرداندن ارز در سامانه نیما و یا از طریق واردات کالاهای مشخص شده توسط وزارت صمت و یا واگذاری ارز به واردکننده دیگر، نه تنها منجر افزایش برگشت ارز به کشور شده است که واردات مواد اولیه تولید نیز افزایش پیدا کرده است و امیدواریم در سال آینده شاهد رونق بیشتری در تجارت بین‌المللی باشیم.

۶۰ میلیارد دلار تجارت بین‌المللی

طبق گفته‌های رزم حسینی، صادرات ایران

یکی از سیاست‌های مورد توجه وزارت صمت، در بخش صدور مجوزها و حذف بروکراسی اداری است که در چهارچوب اختیارات قانونی وزارتخانه و در راستای هموار کردن مسیر سرمایه‌گذاری دنبال خواهد شد.

ضرورت حذف قوانین زائد در مسیر تولید

وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه به همکاری خوب بین مجلس شورای اسلامی و وزارت صمت اشاره کرد و افزود: برخی قوانین و مقررات واقعا برای بخش تولید دست‌وپا گیر هستند که مقام معظم رهبری نیز به آن اشاره کردند و این بخش که مربوط به قوانین و مقررات مزاحم است باید در مجلس شورای اسلامی دنبال شود و این موضوع تنها مربوط به دولت نیست بلکه توسط همکاری و هماهنگی همه دستگاه‌های حکومت باید انجام شود.

آزادسازی پنج هزار محدوده معدنی از طریق مزایده

وی افزایش فعالیت در حوزه معدن را از دیگر برنامه‌های وزارتخانه در سال ۱۴۰۰ عنوان کرد و گفت: حدود پنج هزار از معادن محبوس از طریق مزایده در اختیار فعالان این حوزه قرار خواهند گرفت؛ اقدامات اولیه این کار انجام شده است و با اجرای این طرح در کنار ایجاد فرصت‌های شغلی و

وزیر امور اقتصادی و دارایی طی گفت و گوی تفصیلی تحلیل کرد؛

چالش‌های نظام مالیاتی نوسانات شدید بورس و نرخ منطقی ارز

که در سال ۷۵ و ۷۶ توفیق این را داشتم برنامه اقتصاد بدون اتکا به درآمد نفت خام را در سازمان برنامه و بودجه به اتفاق همکارانم طراحی کنم الان هم خدا را شکر می‌کنم در شرایطی که ضرورت بیش از پیش یافته، مسئولیت آن بر عهده من است. با همین رویکردی که گفتم و شما به آن اشاره کردید، یکی از محورهای کار در بخش درآمد بودجه، مالیات است و در طرف دیگر هزینه‌ها قرار دارد. در بخش درآمدها، هسته و بخش اصلی درآمدی مالیات محسوب

مشروح گفت‌وگوی فرهاد دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی دولت دوازدهم با خبرگزاری فارس به این شرح است؛

🔹 **زمان رای اعتماد، در مجلس گفتید طراح بودجه بدون نفت هستیم و فضای من بدون نفت است، در صورتی که به نظر می‌رسد آنچه در عمل دولت می‌بینیم با آنچه مطرح کرده بودید همخوان نیست؟**

هم سوال خوبی و هم شروع خوبی است. شما درست می‌گویید. خدا را شکر می‌کنم

با وجود مشغله و حجم بالای کار وزارت اقتصاد، میهمان فرهاد دژپسند نوزدهمین وزیر اقتصاد پس از انقلاب اسلامی بودیم. سوالات بسیار زیاد و وقت کم بود. وی صبورانه به سوالاتی از جنس بورس و حواشی آن، وضعیت مالیات ستانی و جایگزینی آن با درآمدهای نفتی در جنگ اقتصادی، مدیریت و مولدسازی دارایی‌های دولت و سایر مباحث مطرح شده پاسخ داد و البته در برخی بخش‌ها به جای مصاحبه، مناظره‌ای برپا شد.

به حداقل حقوق می‌دهیم را نیز باید در نظر گرفت.

◆ سهم تغییر جهت گیری مالیاتی از رشد بدست آمده چقدر است؟ چقدر ناشی از کنترل فرار مالیاتی یا توسعه زیرساخت‌ها و هوشمندسازی است؟

قبل از ۱۴ سال اخیر هم تحقق کامل درآمدهای مالیاتی را داشتیم. امسال برای اولین بار به ادعای سازمان مالیاتی از مهرماه تحقق درآمدهای مالیاتی به نسبت ۷ دوازدهم ۱۰۰ درصد تحقق پیدا کرد و در بهمن ماه ۱۰۵ درصد محقق شد. شما می‌گویید تورم باعث افزایش مالیات می‌شود در صورتیکه نسبت میان افزایش درآمدهای مالیاتی با تورم یک به یک نیست و در مطالعاتی اقتصادسنجی که در سازمان مالیاتی انجام پذیرفته این نسبت یک به نیم بدست آمده است. یعنی به ازای یک واحد تورم نیم واحد افزایش مالیات داریم. این مطالعات بر اساس داده‌های تاریخی در ایران است.

◆ آقای دکتر روی دستمزدها هم همین‌قدر تورم می‌کشید و معمولاً در توافق با اصناف نیز همین‌گونه است؟

همین‌قدر نمی‌کشیم این ادعا صحت ندارد. امسال علاوه بر جنگ تحمیلی اقتصادی، کرونا هم داریم. وزارت اقتصاد جزو اولین دستگاه‌هایی بود که پیشنهاد امهال و تسهیلات برای وصول مالیات را داد. گفتیم مودیان مالیاتی در شرایط کرونا سختی‌ها را تحمل کردند، بگذارید برایشان تسهیلاتی ایجاد کنیم. صنعت گردشگری، حمل و نقل هوایی و دریایی، هتلینگ و سایر بخش‌ها وضعیت خاصی داشتند. اگر نگاه کنید اول سال دو ماه پرداخت مالیات را امهال کردیم. پاییز هم همین‌طور. با این وصف درآمدهای مالیاتی صددرصد تحقق یافت. نشان می‌دهد سیاست‌گذاری و کوشش مالیاتی انجام شده است. یکی از این سیاست‌ها را بگوییم. شما این را در رسانه زیاد تیر کردید که مالیات معوق فلان قدر است. مالیات معوق شامل اصل مالیات به همراه جریمه است. جریمه برای کسانی بوده که مالیات را به موقع نپرداختند. در شرایط سخت کرونا و جنگ اقتصادی گفتیم، لطفاً اصل مالیات معوق را بدهید تا

می‌خواهد و هم مشارکت سایر دستگاه‌ها و بخش خصوصی را می‌طلبد. سازمان مالیاتی زحمت کشید و کار شروع کرد و با تغییر رئیس سازمان مالیاتی همزمان شد. دوره زمانبندی که شروع کردیم اتفاق نیفتاد. پاییز ۹۸ لایحه به وزارت اقتصاد آمد و کار را با دستگاه‌های دیگر و بخش خصوصی شروع کردیم. نهایتاً دیماه سال ۹۸ لایحه به دولت تقدیم شد. اینکه می‌گویید اقدامی نشد، تعجب می‌کنم.

◆ فکر می‌کنید معافیت مالیاتی شرکت‌های دانش بنیان در این دولت به مجلس ارائه شود؟

پیش‌بینی این است؛ که با اولویت‌هایی که در دولت است، نه، اما تلاشمان این است که بشود. یکسری پدیده‌های مثل ساماندهی بازار وجود دارد که باید پیگیری شود. در ادامه بحث قبلی باید اشاره کنم که نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی یک نسبت علمی است، ولی در شرایطی گفته می‌شود که میزان معافیت مالیاتی به ۴۰ درصد نرسد. الان ۴۰ درصد ارزش افزوده کشور معاف از مالیات است. در حوزه‌هایی رشد ارزش افزوده داریم که باید به تناسب آن مالیات بالا برود، اما اتفاقاً آن بخش‌ها معاف از مالیات هستند. مثل کشاورزی، به طور سنتی وقتی در تنگنای ارزی قرار می‌گیریم رشد اقتصادی بخش کشاورزی از دیگر بخش‌ها بالاتر است. همچنین مناطق آزاد، شرکت‌های دانش بنیان و مناطق محروم نیز مشمول معافیت مالیاتی هستند. خیلی از مشوق‌ها را در مناطق محروم می‌دهیم. خیلی از اینها به نظرم ضروری است که معافیت بدهیم مثل شرکت‌های دانش بنیان. یک نکته خیلی مهم این است زمانی باید این روش (نسبت مالیات به تولید داخلی) را داشته باشیم که درخت‌واره پایه‌های مالیاتی متناسب با سهم بخش‌ها این تناسب را داشته باشند. وقتی می‌گوییم در ۵ سال اول این مناطق معاف از مالیات هستند، در بخش مالیات ارزش افزوده چه اتفاقی می‌افتد؟ همه درآمد مالیات مربوط به عملکرد و ارزش افزوده نیست. حقوق و دستمزد هم داریم که قابل توجه است. اینها از این قاعده تبعیت نمی‌کنند و یا معافیتی که

می‌شود وقتی به وزارت اقتصاد آمدم آبان ماه سال ۹۷ با مسئولان سازمان مالیاتی که صحبت می‌کردم پیش‌بینی این بود که در خوشبینانه‌ترین حالت تحقق درآمد بیش از ۹۸ هزار میلیارد تومان نباشد. حتماً این عدد کم بود چند نکته را تعیین کردیم تا این عدد اصلاح شود و به سمت اصلاح ساختار برویم عدد تا پایان سال به ۱۰۹ هزار میلیارد تومان رسید. عمده افزایش مربوط به اسفند ۹۷ می‌شد که با تغییر مدیریت سازمان مالیاتی همزمان شد و رشد خوبی در وصولی داشتیم.

دو محور دیگر برای میان مدت و بلند مدت مطرح بود که در رابطه با آن بحث کردیم. یکی تکمیل فرایند الکترونیکی کردن مالیات و حرکت به سمت مالیات هوشمند و اقتصاد هوشمند بود که جزء برنامه‌های من در اول کار قرار گرفت. دوم اصلاح قوانین مالیاتی مدنظر بود. در بحث اول انتقاداتی به نظام جامع مالیاتی داشتیم جلسات سنگین گذاشتیم و برخی بخش‌ها را اصلاح کردیم تا به سمتی برویم که مالیات قابل قبول تر باشد امروز که درآمدهای مالیاتی را وصول می‌کنیم به اذعان و اعتقاد مسئولان سازمان مالیاتی به شدت متاثر از پیشرفت‌های الکترونیکی کردن مالیات‌ها است. آقایان برآوردشان این است که یک سوم از رشد درآمدها متاثر از این موضوع باشد. (خودم محاسبه نکردم بنابراین نقل قول می‌کنم). در اوایل سال ۱۴۰۰ شاهد تحولات در عرصه مالیات هوشمند نیز خواهید بود. در خرداد ماه ۱۴۰۰ از پایانه فروشگاهی رونمایی می‌شود. در آخر سال نیز شاهد رونمایی از پنجره واحد مالیاتی بودیم. حرکت خوبی ایجاد شده و گام‌هایی برداشتیم. سومین مولفه اصلاح قوانین مالیاتی است.

یکی از بحث‌های ما در میان مدت و بلندمدت برای افزایش درآمدهای مالیاتی تعریف پایه‌های جدید مالیاتی و سازماندهی معافیت‌های مالیاتی است. هوشمندسازی و الکترونیکی کردن را در تمام اعضا و جوارح سرایت بدهیم. به همین دلیل تقریباً می‌شود گفت دی ماه سال ۹۷ اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم را کلید زدیم؛ کار ساده‌ای نیست اما مطالعات علمی

ما بخشی از جرائم را ببخشیم. غالباً دو به یک است دو تا جریمه و یک اصل مالیات است. مجوز قانونی گرفتیم تا بخشی از جرایم را ببخشیم. توانستیم مالیات معوق را بگیریم که کمک به درآمدها باشد و از سوی دیگر به کسب و کارها بویژه کسب و کارهای تولیدی هم کمک کردیم تا مشکلات مالیاتی آنها مرتفع شود. سازمان مالیاتی در سال ۹۹ توانست ۱۸۹ هزار میلیارد تومان مالیات وصول کند در حالی که رقم مصوب قانون بودجه ۱۸۰ هزار میلیارد تومان بود. همچنین ۳۵۰۰ میلیارد تومان از بدهی‌های مالیاتی میان شرکت‌ها و دولت تهاتر شده که مجموع عملکرد به ۱۹۲.۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

❖ به نظر شما اگر همه معافیت‌های مالیاتی را حذف کنیم، مالیات به تولید ناخالص داخلی به استاندارد ۱۵ درصد می‌رسد؟

درست است که می‌گوییم معافیت مالیاتی حذف شود و این درخواست ما هم هست. بخش قابل توجه آن باید اصلاح شود. اما آیا می‌توانیم مالیات بخش کشاورزی، دانش بنیان‌ها و مناطق محروم را حذف کنیم؟ در عین حال که سهم خوبی از مالیات کشور را شامل می‌شوند. آیا درآمد مالیات در رابطه با مجموع درآمد افراد، سهام، خانه‌های خالی و لوکس را رها کردید و به دنبال مسیرهای دیگر هستید؟ اتفاقاً بخش کشاورزی وضعیت خوبی دارد. و لازم به ذکر است یادمان باشد اگر ظرفیت مالیات بیشتری داشته باشیم که داریم، باید ببینیم در چه شرایطی می‌توانیم ظرفیت مازاد را به صفر برسانیم. در شرایط رکود اقتصادی و جنگ تحمیلی اقتصادی و شیوع بیماری کرونا نمی‌توان به جنگ مازاد ظرفیت مالیاتی برویم.

❖ پرونده مالیات پزشکان به خاطر کرونا بسته شد؟

دو بحث را باید از هم تفکیک کرد. اعمال هر گونه مالیات نیازمند زیرساخت‌های حقوقی، فنی و لحاظ شرایط است. یکی از بحث‌های که مدتها بصورت جدی مطرح می‌شد، مالیات مرتبط با جامعه پزشکان است که موضوع جدیدی نیست. ما پیشتر، از آنها دعوت کردیم و موافقت نامه مبادله

به عنوان صندوق مکانیزه فروش داده شد از جمله این لوايح هستند. صندوق فروش مهمتر بود چون اعم از مالیات ارزش افزوده و صندوق فروش بود. ما نمی‌توانیم وارد اولویت بندی دولت شویم.

❖ زمان و استاندارد مفید برای تهیه یک لایحه مالیات چقدر است؟ اعم از مطالعات و بررسی تهیه و تصویب آن؟

بستگی به ابعاد و دستگاه ذیربط دارد. اگر بخواهید پایه‌های مالیاتی یا سازماندهی مالیاتی را اصلاح کنید و مقوله مالیات مجموع بر درآمد را لحاظ کنید و از بخش خصوصی نظرخواهی کنید و دستگاه‌ها را درگیر کنید زمان بیشتری می‌خواهد.

❖ آیین نامه مالیات خانه‌ها و ماشین‌های لوکس چرا در دولت تصویب نشد؟

زمانی که آیین نامه را فرستادیم به کمیسیون اقتصادی دولت رفت. طبیعتاً دستگاه‌های اجرایی نظراتی داشتند و دو بار بین کمیسیون اصلی و تخصصی رفت و برگشت داشت و الان در دولت در نوبت بررسی قرار دارد.

❖ چالش اصلی چه بود؟

وضع مالیات در قانون یکساله موضوعیت ندارد. چرا؟ مثلاً مالیات بر ملک امسال می‌گیریم تا آیین نامه آن تهیه شود زمان‌بر است. دوماً مالیات پیش آگاهی می‌خواهد. وقتی می‌خواهیم مالیات وضع کنیم حتماً اطلاع رسانی نیاز دارد. سه بار در دولت مطرح شد. نهایتاً آخر سال شد تا بخواهیم شرایط را تجهیز کنیم. سال تمام خواهد شد.

❖ کمیسیون اقتصادی دولت نباید این لوايح را اولویت بندی کند که نیاز کشور به کدام یک جدی‌تر است؟

در کمیسیون اقتصادی دولت هر دستگاهی که لایحه داده برای خود اولویت قائل است. گفتیم ما با انبوهی از پیشنهادات در کمیسیون اقتصادی رو به رو هستیم که به نوبت آنها را بررسی می‌کنیم. تازه بخشی از لوايح مرتبط با وزارت اقتصاد را گفتیم برخی دیگر از لوايح ما در مورد بورس به تصویب رسیده است.

❖ اجازه فروش ۴۰ هزار میلیارد تومان

شد. قرار بود هر پزشکی در مطب خود اگر کارخوان نگذارد، جریمه شود. سازمان مالیاتی با نظام پزشکی بر سر اجراء تفاهم نامه امضا کردند که با شیوع بیماری کرونا مواجه شدیم و کلاً مجبور شدیم اعمال آنرا به تعویق بیندازیم. در بحث هتلینگ مگر امکان افزایش مالیات وجود دارد؟ بنگاه‌هایی که زیر ظرفیت ۵۰ درصدی کار می‌کنند مگر می‌شود برای دریافت مالیات معوق سراغ این‌ها رفت؟ بنابراین باید به یک روند تعریف شده که تنش اجتماعی ایجاد نکند و بنگاه‌های اقتصادی ما را به گل نزنند، جلو برویم تا درآمدها بالا برود.

❖ چرا فرایند مالیات خیلی کند است؟ و این سرعت اصلاً منطبق با شرایط جنگ اقتصادی نیست؟

اتفاقاً مالیات از نوادر و مسائل مهمی است که وضع و معافیت آن باید به تصویب مجلس برسد. این موضوع اهمیت آن را نشان می‌دهد. باید برای توده مردم و فعالان اقتصاد کاملاً فرهنگ‌سازی شود و در جریان قرار بگیرند. چیزی نیست که یک شبه و مخفی کاری جلو برود. در قانون بودجه سال ۹۹ بند مربوط به خانه‌ها و ماشین‌های لوکس بیش از ۱۲ ماه منتظر تصویب آیین نامه اجرایی در دولت است. مصداق می‌آوریم که حتی چوب لای چرخ می‌گذارد و اهمیتی برایش ندارد. وقتی می‌خواهیم ریل‌گذاری کنیم به سد بتنی می‌خوریم. نگاه افکار عمومی این است. مردم بدشان نمی‌آید که از کسی که برج می‌سازد مالیات بگیرد.

❖ لایحه اصلاح قانون مالیات بعد از هشت سال به عمر این دولت وصال می‌دهد؟

الان که بحث هشت سال را نداریم، من الان کمتر از سه سال در وزارت اقتصاد بوده‌ام. لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم را دی ماه ۹۷ تهیه کردیم. هشت سال نیست. شما که می‌گویید دولت لایحه نداده است قانون رفع موانع تولید یکی از لوايحی است که دولت در سال اول خود ارائه کرد. دولت برای لوايح اولویت‌بندی دارد. اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم تا ارائه لایحه صندوق فروشگاهی که آن موقع

افزایش شنوری مصوبه دولت گرفتیم برای شرکت‌هایی که در بورس پذیرش می‌گیرند مشوق‌های مالیاتی گرفتیم. بنابراین آن زمان عرضه را ترغیب می‌کردیم. بانک‌ها آمدند سهام فروختند، کمکشان در این جهت بوده است. نیاز بازار را تامین کردند طبیعتاً جوهری حاصل شد. در شرایطی که زمان ریزش سهام و شاخص بود، یعنی عرضه زیاد بود و نیاز به تقاضا داشتیم نه فقط بانک‌ها بلکه شرکت‌های دولتی و خصوصی حقوقی خرید کردند. این هم در راستای پایداری بازار سرمایه انجام شد این که چه چیزی بخزند، خودشان تصمیم می‌گیرند. یا چه زمانی خرید کنند خودشان تصمیم می‌گیرند. در هر دو وضعیت آمدند. خالص خرید و فروش بانک‌ها را می‌دانم که برای چند بانک مثبت و برای چند بانک نیز منفی است. روند ثابت و دستوری نیست.

می‌شود رشد اقتصاد منفی باشد

اما بورس مثبت؟

رفتارهای غیرحرفه‌ای سبب شد دل مردم و به خصوص سهامدار حقیقی خالی شود. کار بسیار بدی بود و ظلم به سهامدار حقیقی شد. آن موقع پیش‌بینی می‌کردیم افزایش سود سال ۹۹ بنگاه‌ها به طور قابل توجهی رشد داشته باشد. همه گفتند مگر

سازی دامنه زیادی دارد که در این دو سال پی آن را گرفتیم و فروش را هم در مزایده ها انجام می‌دهیم.

سال ۹۹ از این محل درآمد داشته‌اید؟

از این محل هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان درآمد کسب کردیم.

طبق مصوبه شورای عالی بورس، بانک‌های دولتی چه عددی به بورس کمک کردند خاطر تان هست؟

هیچ کمک مستقیمی که دستوری باشد، نکردند.

آمدن منابع صندوق توسعه ملی به بورس حقیقت دارد؟

نه، شایعه است و درست نیست. مثل آنچه در مورد صندوق توسعه ملی می‌گویند فلان قدر به بورس آمد. بانک به زنجیره فعالیت‌های خودش نگاه می‌کند و به این جمع‌بندی می‌رسد که زنجیره را کامل کند.

بر اساس چهارچوب مصوبه شورای عالی بورس ممنوعیت سرمایه‌گذاری بانک‌ها در بورس برداشته شد؟

خوب، همین؛ نکته‌ای که وجود دارد این است سال ۹۹ در بورس نوسان بالا بود در شرایطی که تقاضا زیاد بوده و قیمت در حال رشد بود به عرضه نیاز داشتیم برای

از اموال دولت صادر شد؟

بله، می‌خواهم مراحل را بگویم که پیچیدگی کار را بیان کنم. این کار زمان می‌برد تا از دستگاه گرفته شود و به گردشگری تبدیل شود. باید بهسازی صورت بگیرد. یک سری دیگر از دارایی‌ها جدا شده و فروخته می‌شود. در تمام استان‌ها هیئت‌هایی به ریاست استاندار درست کردیم. دارایی دولت تعیین و به فروش می‌رسد که در این راستا حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان ابلاغیه اجازه فروش به دستگاه‌های اجرایی استان‌ها داده شد بنابراین این کار در حال انجام است. آنها نیز طبق قانون و متناسب با شرایط، چند بار مزایده می‌گذارند و می‌فروشند.

لایحه جامع مدیریت دارایی‌ها و مولد سازی دولت در چه مرحله‌ای است؟

این لایحه در کمیسیون اقتصادی دولت است. در مولد سازی می‌بینیم با بودجه عمرانی دولت بسیاری از طرح‌ها به درازا می‌کشد به بخش خصوصی می‌گوییم که طرح را تکمیل کند و با آن معامله می‌کنیم. یا زمینی داریم که مازاد است که می‌تواند مبنای یک کارخانه شود. سرمایه‌گذار می‌گوید می‌تواند ماشین‌آلات بیاورد بر همین اساس مشارکت می‌کند. مولد

می‌شود؟ کل اقتصاد رشد منفی داشته باشد و بورس مثبت باشد؟ گفتم بله. در جلسه مهمی عرض کردم علاوه بر شرایط اقتصادی کشور که در سودآوری بنگاه‌ها موثر است، بنگاه‌های بورسی بنگاه‌های منتخب هستند و می‌توانند رشد بالایی داشته باشند. چنانچه وقتی رشد ۹ ماهه بنگاه‌ها را ببینید سه برابر شده است. این نشان می‌دهد حرف و ادعای ما درست بود برخی موضع سطحی و مخالف می‌گرفتند و دل سهامداران را خالی کردند. اگر همراهی صورت می‌گرفت و جلو می‌رفتیم با عرضه‌های مستمر نیاز افراد جدید را تامین می‌کردیم و از طرفی هم اصلاح رفتار صورت می‌گرفت. بورس برای ۲ تا ۳ میلیون سهامداری که برای اولین بار به بازار آمدند برنامه آموزشی طراحی کرده بود و الان هم آن را به انجام می‌رساند، برای مثال از طریق پیامک آموزش‌های اولیه را می‌دهد.

پیش‌بینی شرکت‌ها در مورد قیمت نرخ ارز درست بود؟

من که نباید بگویم درست است. ممکن است اشتباه کنند بر اساس پیش‌بینی خود عمل می‌کنند.

اگر اشتباه کرده باشند شما هم

نمی‌توانید بگویید شاخص منطقی بوده است؟

نه، ما تنها کاری که می‌توانیم بکنیم این است که آگاهی بدهیم، دخالت نمی‌کنیم. من مصاحبه کردم که ارز حدود فلان قدر است. می‌خواستم مانع از گرای ارز ۳۵ هزار تومانی بشوم. برآوردهای علمی ما نشان می‌دهد که در آن زمان قیمت ارز حدود ۱۴ هزار تومان بود. همان‌جا نقد کردند که آقای دژپسند مدل علمی شما کجاست؟ فعالان اقتصادی با یک قالبی تحلیل می‌کنند. تنها کاری که می‌توانم بکنم این است که مبانی پایه تحلیل را اصلاح کنم. دوم اینکه علامت بدهم این که عرضه صندوق پالایش یکم را با ۳۰ درصد تخفیف می‌دهیم، علامت دهی به بازار است.

در مورد تزریق ۱۴۷ هزار میلیارد تومان به بورس نظر تان چیست؟

الان ۱۶۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات داده شده که ۶۰ درصد آن سرمایه در گردش است. پرداخت تسهیلات ۱۴۷ هزار میلیارد تومانی به کارگزاری‌ها از عجایب است. با قاطعیت می‌گویم، مانده تسهیلات اعطایی به کارگزاری‌ها در شش ماهه اول سال به ۱۴ هزار

میلیارد تومان نمی‌رسد، چه رسد به ۱۴۷ هزار میلیارد تومان. به هر حال ما در بازار سرمایه کاری که باید می‌کردیم افزایش تقاضا و عرضه با توجه به اقتضات زمانی مختلف بود. آن هم با مقررات و مشوق‌های لازم. برای نمونه زمانی که نیاز به تحریک تقاضا بود مشوق لازم را ارائه دادیم. یکی از بحث‌های جدی تسهیل در قالب فراهم‌سازی فروش اوراق تبعی، اوراق خزانه یا داشتن بازارگردان توسط هر بنگاه یا ناشر برای دوره‌ی ریزش است. اینکه دولت ورود کند و مانع از خرید و فروش شود با ذات بازار سرمایه سازگار نیست. بلکه به استقبال بازار سرمایه رفتن است. دولت اصلاً چه کار به این مباحث دارد؟

در سال ۹۹ تامین مالی دولت از طریق بورس چقدر بود؟

در ۱۱ ماهه امسال در اقتصاد ایران حدود ۵۶۰ هزار میلیارد تومان تأمین مالی از طریق بازار سرمایه صورت گرفته است. تأمین مالی دولت در بازار سهام در طی سال به حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده است.

به نظر تان بانک مرکزی باید نرخ بهره بانکی را متناسب با هدف‌گذاری تورمی تعیین کند یا متناسب با

تکذیبیه وزارت اقتصاد: وزیر اقتصاد درباره نرخ کنونی ارز اظهار نظری نکرده است

در پی نشر مصاحبه وزیر اقتصاد با خبرگزاری فارس در برخی از سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی جمله‌ای از طرف وزیر اقتصاد مبنی بر قیمت نرخ ارز ۱۴ هزار تومان مطرح شد که ضمن تکذیب این نقل قول عین آن بخش از مصاحبه خبرگزاری فارس با دکتر دژپسند که در برخی از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی دچار تحریف شده است به شرح ذیل اشاره می‌نماید:

قیمت واقعی ارز ۱۴ هزار تومان بود

فارس: پیش‌بینی شرکت‌ها در مورد قیمت نرخ ارز درست بود؟
دکتر دژپسند: من که نباید بگویم درست است. ممکن است اشتباه کنند بر اساس پیش‌بینی خود عمل می‌کنند.

فارس: اگر اشتباه کرده باشند شما هم نمی‌توانید بگویید شاخص منطقی بوده است.

دکتر دژپسند: نه، ما تنها کاری که می‌توانیم بکنیم این است که آگاهی بدهیم، دخالت نمی‌کنیم. من مصاحبه کردم که ارز حدود فلان قدر است. می‌خواستم مانع از گرای ارز ۳۵ هزار تومانی بشوم. برآوردهای علمی ما نشان می‌دهد که در آن زمان قیمت ارز حدود ۱۴ هزار تومان بود. همان‌جا نقد کردند که آقای دژپسند مدل علمی شما کجاست؟ فعالان اقتصادی با یک قالبی تحلیل می‌کنند. تنها کاری که می‌توانم بکنم این است که مبانی پایه تحلیل را اصلاح کنم. دوم اینکه علامت بدهم این که عرضه صندوق بالایش یکم را با ۳۰ درصد تخفیف می‌دهیم، علامت دهی به بازار است.

شرایط بورس؟

نرخ بهره متغیری است که روی بازارهای دیگر اثر می‌گذارد. مهمترین مقوله‌ای که باید به آن توجه داشته باشیم این است که در ۱۰ سال اخیر از سال ۹۱ تا الان فقط سه سال رشد سرمایه‌گذاری مثبت بوده است. بقیه سنوات عمده منفی بود. یکی از عوامل نرخ بهره است. بنابراین در هدف‌گذاری باید به این مقوله توجه کرد. در شرایطی که تورم ناشی از فشار هزینه است و نرخ ارز به طور قابل توجهی افزایش داشته و تامین مواد اولیه و قطعات و عوامل تولید را با هزینه و مشکل مواجه کرده است اگر نرخ بهره افزایش یابد هزینه بنگاه‌ها را بالاتر می‌بریم. سبب می‌شود منحنی هزینه تولید به طور قابل توجهی بالا برود. چه بسا بنگاه‌ها را با نقطه تعطیل مواجه کند.

سوال را پاسخ ندادید آیا هدف گذاری متناسب با تورم باید باشد یا بورس؟

سوال من این است در شرایطی که تورم ناشی از هزینه است هدف گذاری باید از طریق فشار تقاضا باشد؟ غلط است. باید هزینه واردات مواد اولیه، قطعات یدکی، واردات کالاهای خط تولید و هزینه مالی را کاهش دهیم. اتفاقاً اقتضاء این است راجع به نرخ سود تصمیم دیگری بگیریم.

مگر سهم هزینه مالی از هزینه‌های تولید شرکت‌های بورسی چقدر است؟

الان راجع به کل اقتصاد صحبت می‌کنم. اقتصاد ما از سال ۹۱ تاکنون رشد منفی سرمایه را تجربه کرده است. باید در سیاست‌گذاری در همه موارد به گونه‌ای باشد که درست برعکس باشد و نه اینکه تورم تعمیق شود.

فرض کنید ۱۴۷ هزار میلیارد تومان وام به بازار سرمایه داده شده تا سهام بیشتری بخرند. این اتفاق خوب است یا بد؟

چون روی اصل خبر اطمینان ندارم، اظهار نظر نمی‌کنم. آدم عاقل روی فرض اظهار نظر نمی‌کند. خودم این آمار را محتمل نمی‌دانم. در شرایطی که بورس با فشار تقاضا مواجه بود تحریک تقاضا توسط عوامل پولی کار غلطی بود.

دکتر زرندی معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت مطرح کرد؛

توسعه سرمایه گذاری اولویت وزارت صمت برای تقویت تولید

غیرتولیدی سودده و جذاب باشد، تولید روی خوش نخواهد دید، افزود: از سال گذشته، در کارگروهی موانع حوزه کسب و کار تولید در داخل وزارتخانه را شناسایی و برای هر مورد تصمیم گیری کردیم؛ همچنین عناوین مجوزها، رویه‌ها و مقررات برون دستگاهی را مشخص کردیم.

زرندی ادامه داد: احصای فهرستی از موانع داخلی و بیرونی بخش تولید و تجارت کشور نیز با همکاری تشکل‌های

تولید در بخش‌های مالیات، بیمه تأمین اجتماعی، گمرک، بانک و محیط زیست تهیه شده است. معاون طرح و برنامه وزیر صمت با بیان اینکه پشتیبان تولید را کل حاکمیت می‌دانیم، گفت: تولید برای همه دستگاه‌ها و نهادها حتی نهادهای غیر اقتصادی نیز باید اولین اولویت باشد.

موانع داخلی و بیرونی تولید

احصا شده است

وی با تأکید بر اینکه وقتی بازارهای

معاون وزیر صمت با بیان اینکه رشد تولید مستلزم مسدودشدن بازارهای غیرمولد است، گفت: مهمترین برنامه ما، توسعه سرمایه‌گذاری است و انجام هزارهزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری جدید را پیگیری خواهیم کرد.

سعید زرندی با تشریح برنامه‌های وزارت صمت برای تحقق شعار سال که از سوی مقام معظم رهبری به عنوان سال «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» اعلام شده، اظهار داشت: سرفصل موانع اصلی جهش

خارجی (۳۳۰ نفر) و جذاب بودن بازارهای غیرمولد (۲۴۹ نفر) عنوان شده است.

معاون طرح و برنامه وزارت صنعت گفت: بانک‌ها (۷۶۰ نفر)، سازمان امور مالیاتی (۷۵۰ نفر) و سازمان تامین اجتماعی (۵۷۰ نفر) به عنوان مهمترین دستگاه‌هایی از سوی این صاحب‌نظران اقتصادی ذکر شده‌اند که بیشترین اثر را بر روی فرآیند تولید دارند و نیازمند اصلاح و بازنگری در روابط با تولید هستند. وی خاطرنشان کرد: به اعتقاد آنان، عوامل داخلی وزارت صنعت، معدن و تجارت که نیازمند اصلاح است به ترتیب شامل صدور مجوزهای صنعتی (۴۲۰ نفر)، موضوعات مرتبط با زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی (۴۱۵ نفر) و موضوعات مرتبط با واردات (۳۵۰ نفر) عنوان شده است.

زرنندی افزود: از نظر این فعالان اقتصادی، مهمترین اولویت‌هایی که وزارت صنعت باید در سال جدید پیگیری کند، پیگیری برای مقررات‌زدایی از بخش تولید (۶۲۰ نفر)، ارائه مشوق‌های سرمایه‌گذاری (۵۲۰ نفر)، جداسازی بخش تولید از بازرگانی (۳۸۰ نفر) و تفویض امور به تشکلهای (۳۵۰ نفر) ذکر شده است.

توسعه سرمایه‌گذاری اولویت وزارت صنعت برای تقویت تولید

زرنندی در مورد مهمترین اولویت‌های وزارت صنعت در مسیر تحقق شعار سال نیز گفت: تقریباً بیش از یک دهه است که تشکیل سرمایه در کشور مان منفی و کاهشی بوده که این یک زنگ خطر است؛ وقتی تشکیل سرمایه منفی شد یعنی آینده اشتغال، صادرات غیر نفتی، رشد تولید و... دچار اختلال می‌شود. وی ادامه داد: بر این اساس، یکی از مهمترین دغدغه‌ها برای آینده صنعت کشور، سرمایه‌گذاری است؛ از این رو مهمترین اولویت صنعت برای سال ۱۴۰۰ توسعه سرمایه‌گذاری است.

زرنندی افزود: طرحی را آماده کردیم که بزرگان تولید را وارد سرمایه‌گذاری هدمند کنیم؛ در همین راستا ۱۰۰ شرکت برتر و بزرگ را دعوت به همکاری کردیم که اولین قدم را در اسفند سال ۹۹ برداشتیم و با ۵ شرکت بزرگ تفاهم نامه امضا کردیم. معاون وزیر صمت با بیان اینکه یکی از دغدغه‌های سرمایه‌گذاران امنیت سرمایه‌گذاری است، اظهار داشت: در این تفاهم‌نامه‌ها وزیر، معاونین، مسئولان قضائی، مسئولان استانی و نمایندگان مجلس زیر آن را امضا می‌کنند و به انجام آن متعهد می‌شوند؛ این تفاهم نامه‌ها به نوعی یک میثاق نامه برای توسعه سرمایه‌گذاری است.

زرنندی تاکید کرد: هدف گذاری کرده‌ایم برای انجام هزار هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری، تفاهم نامه‌ها بین وزارتخانه و شرکت‌های برتر منعقد کنیم و به هر شکلی که شده پای این تفاهم نامه‌ها خواهیم ایستاد.

بخش خصوصی انجام شده است. وی گفت: همچنین سامانه بهین یاب را محلی برای کسب نظر از عموم در خصوص موانع تولید و محل کسب و کار قرار دادیم. زرنندی تاکید کرد: وزارت صمت یک حلقه از تولید است و باید سایر حلقه‌ها نیز در حمایت از تولید کشور، هماهنگ عمل کنند.

۳ برنامه برای رفع موانع تولید

معاون طرح و برنامه وزیر صمت گفت: به منظور رفع موانع موجود در مقابل فعالیت‌های تولیدی و بهبود محیط کسب و کار، در سه محور «تفویض اختیار به سازمانهای استانی»، «شناسایی و رفع گلوگاه‌های اجرایی» و «اصلاح قوانین و مقررات زائد و مزاحم»، اقدامات اجرایی و عملیاتی در دستور کار وزارت صمت قرار دارد.

وی یادآور شد: بسیاری از کشورها از قرن بیستم به بعد که از فقر رهایی پیدا کردند، بدون استثنا تولید به عنوان اولویت قرار گرفت و رشد کرد.

راه تقویت تولید

جلوگیری از سوداگری و مفت خوارگی است

زرنندی افزود: اگر امنیت عمومی، امنیت ملی و عزت می‌خواهیم باید بدانیم که راه تحقق این اهداف، از مسیر تقویت تولید عبور می‌کند. راه تقویت تولید نیز جلوگیری از سوداگری، رانت خواری و مفت خوارگی است.

به گفته وی، تا زمانی که بازارها و مسیرهای دیگر سودآوری‌های بالایی دارد، رشد در تولید محقق نمی‌شود. در هر کشوری وقتی بازدهی تولید از بازدهی فعالیت غیر مولد کمتر شود، آن کشور روی آسایش نخواهد دید.

مسیرهای غیرمولد باید مسدود شود

زرنندی با بیان اینکه باید راه نجات را در خلاقیت، نوآوری و ابتکار در تولید جستجو کرد نه در سوداگری، رانت و مفت خوارگی، اظهار داشت: اگر می‌خواهیم تولید رشد کند باید در گام نخست این مسیرهای غیر مولد را مسدود کنیم. وی تاکید کرد: همه دستگاه‌ها باید اولویتشان تولید باشد؛ یعنی اگر سازمان امور مالیاتی، گمرک و تأمین اجتماعی یک جا بین منافع سازمانی و منافع تولید به تعارض خوردند باید منافع تولید را در اولویت قرار دهند. در این صورت شاهد تحقق شعار سال خواهیم بود.

نتایج نظرخواهی

از فعالان اقتصادی و صاحب‌نظران

وی با اشاره به نظرخواهی از حدود یک‌هزار نفر از فعالان صنعت، معدن و تجارت و صاحب‌نظران اقتصادی درباره موضوعات مرتبط با تولید، بیان داشت: مهمترین موانع تولید از سوی آنان عدم ثبات اقتصاد کلان (۶۳۰ نفر)، تورم بالا (۴۰۰ نفر)، نبود نقدینگی مناسب (۳۶۰ نفر)، تحریم‌های

همه دستگاه‌ها

باید اولویتشان

تولید باشد؛

یعنی اگر

سازمان امور

مالیاتی، گمرک و

تأمین اجتماعی

یک جا بین

منافع سازمانی

و منافع تولید به

تعارض خوردند

باید منافع تولید

را در اولویت

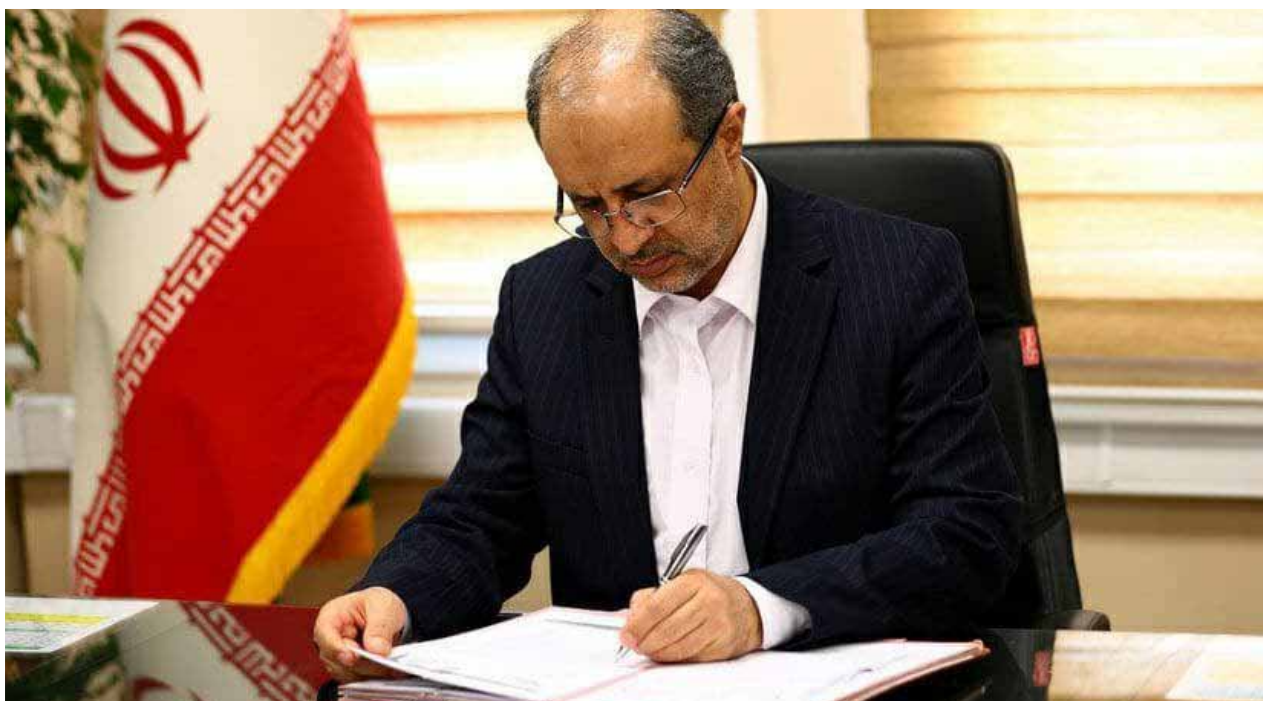
قرار دهند. در

این صورت

شاهد تحقق

شعار سال

خواهیم بود

وجيه اله جعفری رئیس هیات عامل ایمیدرو تشریح کرد:

رویکرد ایمیدرو در سال "تولید، پشتیبانی ها، مانع زدایی ها"

از دیگر سو همکاری همه جانبه با شکل ها و مراکز دانشگاهی به منظور تدوین طرح جامع توسعه گهرسنگ ها (سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی) - که مورد توجه مقامات ارشد نظام قرار دارد - یکی از دیگر راهبري هایی است که از سوی ایمیدرو به انجام رسید. این بخش با سرمایه های اندک، قابلیت به سزایی در ایجاد شغل و درآمدزایی دارد.

توجه به زیرساخت ها و تسهیل زمینه توسعه بخش معدن و صنایع معدنی از دیگر اقداماتی است که شعار سال را عملی می سازد. تامین آب از خلیج فارس، در نیمه دوم سال ۹۹ به عینیت رسید و در پایان سال گذشته سه استان هرمزگان، کرمان و یزد تحت راهبري ایمیدرو و کمک گرفتن

- به عنوان بازوی توسعه وزارت صنعت معدن و تجارت - توجه به حوزه هایی بوده که به رغم پتانسیل های تولیدی و اشتغالی، پیشتر چندان مورد توجه نبودند. فعال سازی طرح احیای معادن کوچک و متوسط با همکاری شکل های بخش خصوصی و مشارکت شرکت های بزرگ معدنی و صنایع معدنی یکی از همین موارد بوده است به طوری که این طرح تا پایان پاییز گذشته، هدف کل سال قبل را محقق کرد و در ماه های پس از آن، از هدف فعال سازی ۲۰۰ معدن برای سال ۹۹، پیشی گرفت. این طرح، علاوه بر منفعی که برای مناطق مربوطه دارد، روشی نوین برای تامین خوراک شرکت های بزرگ شده است.

در سال "جهش تولید" شاهد افزایش قابل توجه تولیدات صنایع معدنی از جمله آلومینیوم، طلا، کنسانتره و گندله سنگ آهن، آهن اسفنجی، شمش فولاد و مس کاتد شرکت های بزرگ بودیم به طوری که این محصولات بین ۵ تا ۶۰ درصد رشد را به ثبت رساندند.

طی هفت سال منتهی به پایان ۹۸ برای بیش از ۱۵ هزار نفر، اشتغال مستقیم و برای ۵۸ هزار نفر اشتغال غیرمستقیم و طی سال ۹۹ نیز برای بیش از ۱۲۸۰ نفر به طور مستقیم و ۲۵۰ نفر به طور غیرمستقیم فرصت شغلی ایجاد شده است.

از نکات بارز عملکرد سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران

ایمیدرو به

عنوان سازمان

راهبر، در نقشه

استراتژی سال

۱۴۰۰-۱۴۰۲

رشد متوازن

ظرفیت های

تولید (زنجیره

معدن و صنایع

معدنی، افزایش

خوداتکایی در

دانش، ساخت

تجهیزات و

بومی سازی را

به عنوان یک

"ارزش" پیش رو

قرار داده است

مساعدری برای تحقق اهداف پیش رو داشته باشد. یکی دیگر از برنامه هایی که در سال "تولید؛ پشتیبانی ها، مانع زدایی ها" به ثمر می نشیند تفاهنامه ای است که بین ایمیدرو، بانک صنعت و معدن و معاونت طرح و برنامه وزارت صمت به امضا رسیده، قرار است تا سقف ۱۲ هزار میلیارد تومان تسهیلات در اختیار صنعت و معدن قرار گیرد که نیمی از این رقم به شرکت های معدنی و صنایع معدنی تعلق خواهد گرفت. این امر در واقع به عنوان موتور محرکی برای تولید و توسعه بخش عمل خواهد کرد.

از سوی دیگر تنوع بخشی در تامین مالی یکی از محورهای اقدامات ایمیدرو است که در سال جاری نیز پیگیری خواهد شد. استفاده از ظرفیت بازار بورس به منظور تامین نقدینگی و تشکیل شرکت های سهامی عام پروژه، از دیگر برنامه هایی است که در سال پیش رو "تولید و توسعه" را مورد حمایت قرار می دهد.

به موازات این امر، ایمیدرو در سال گذشته نیز با افزایش سرمایه صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی، پشتیبانی از توسعه بخش معدن را برای بخش خصوصی سرعت بخشید. این صندوق علاوه بر صدور انواع بیمه نامه در سال گذشته که از ۱۱۰۰ میلیارد تومان عبور کرد، پرداخت سود یارانه ای به طرح های دانش بنیان، حمایت از خرید ماشین آلات معدنی و ... را نیز عهده دار است. این نهاد حامی بخش تولید، در سال جاری نیز برنامه افزایش سرمایه به هزار میلیارد تومان را به منظور تحقق شعار "تولید؛ پشتیبانی ها و مانع زدایی ها" پیش رو دارد.

جملگی اقدامات و برنامه های فوق، در مسیر رونق و جهش تولید صورت گرفته و گامی برای پشتیبانی از تولید و اشتغال در بخش معدن و صنایع معدنی به شمار می آید. ایمیدرو با تدوین استراتژی و برنامه های اجرایی، در سال پیش رو با کمک تشکلات و شرکت های خصوصی، به حمایت از تولید می پردازد.

از صندوق توسعه ملی و با مشارکت شرکت های بزرگ، از منبعی جدید برای تامین آب بهره گرفتند. به تازگی فازهای دوم تا چهارم نیز برای انتقال آب از دریاهای جنوبی به استان های اصفهان، خراسان جنوبی، خراسان رضوی و همچنین سیستان و بلوچستان آغاز شده است و با تامین آب صنایع و معادن، در مسیر "تولید؛ پشتیبانی ها، مانع زدایی ها" حرکت خواهد کرد.

توجه به توسعه مناطق ویژه اقتصادی در هرمزگان (منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی خلیج فارس) با هدف توسعه صنایع معدنی به ویژه فولاد، درآمدزایی و افزایش صادرات، از سوی ایمیدرو طرح ریزی و و با مشارکت شرکت های بزرگ اجرایی شده است. این مهم در مناطق ویژه لامرد و پارسیان نیز اجرایی شده است. منطقه لامرد در ابتدای سال گذشته شاهد افتتاح بزرگ ترین کارخانه آلومینیوم ایران شد و پارسیان نیز در زمستان گذشته، نخستین اسکله اختصاصی را افتتاح کرد و طرح های متعددی را نیز با مشارکت بخش خصوصی کلید زد. از سوی دیگر به زودی سواحل مکران در چابهار نیز طی اقدامی مشابه، میزبان صنایع معدنی و تولیدات این بخش می شوند.

ایمیدرو به عنوان سازمان راهبر، در نقشه استراتژی سال ۱۴۰۰-۱۴۰۲ رشد متوازن ظرفیت های تولید (زنجیره معدن و صنایع معدنی)، افزایش خوداتکایی در دانش، ساخت تجهیزات و بومی سازی را به عنوان یک "ارزش" پیش رو قرار داده است.

از سوی دیگر این سازمان راهبری و نظارت خود را در فعالیت های همچون افزایش اکتشاف و ذخایر مواد معدنی، تامین مالی، مشارکت در تامین زیرساخت، ارتقای توان پیمانکاران و نیز کاهش ریسک و توسعه تعاملات را در قالب "فرایندهای ارزش افزا" اجرایی خواهد کرد. علاوه بر این، مدیریت سرمایه های انسانی و اطلاعاتی را با هدف "توانمندسازی" انجام خواهد داد به طوری که بخش معدن و صنایع معدنی فضای

جزئیات بسته مانع زدایی وزارت «صمت» مورد بررسی قرار گرفت؛

شناسایی موانع تولید در ایران

وزارت صمت مسیر رفع موانع تولید در سال ۱۴۰۰ را مشخص کرد. سیاست‌گذار بخش صنعت در نشست‌هایی که با حضور فعالان تولید، نمایندگان مجلس و مدیران اجرایی برگزار شد، از بسته «سیاست‌های تشویقی و مانع‌زدایی از تولید» رونمایی کرد. نحوه تحقق تکالیفی که در این سند برای بیش از ۱۰ دستگاه و نهاد مختلف تدارک در ۱۰۱ ماده دیده شده، محل سوال است. این بسته که با احصای موانع تولید و ابلاغ وظایف نهادی، درصد ساخت مسیر بهتری برای فعالیتهای مولد صنعتی است، صراحتاً در پی تحریک صنایع پیشران و بخش‌های مهمی از

صنعت نظیر لوازم خانگی، پوشاک و چرم و سایر محصولاتی است که شانس تولید و صادرات دارند. اخبار واسله نشان می‌دهد افزایش سهم تولید از تامین مالی در بازار سرمایه در زمره مهم‌ترین اخباری است که در این بسته حائز اهمیت‌اند. به‌نظر می‌رسد سیاست‌گذار تلاش دارد کماکان اهداف خود در حوزه تولید و صنعت را از طریق معافیت‌های مالیاتی، تخفیف‌های بیمه‌ای، وام‌های ارزان و تعرفه‌گذاری بر واردات محقق سازد. رویکردی که بدون توجه به اهمیت تجارت آزاد و مزیت‌های نسبی تولید، درصد تقویت

سرمایه‌گذاری در صنایع پیشران و ارتقای تولید در واحدهای صنعتی منتخب است. این سند که قرار است به‌زودی در اتاق بازرگانی تهران مورد بررسی قرار گیرد، تلاش می‌کند ضمن تحقق شعار سال، افزایش تولید صنعتی را به سطح دلخواه سیاست‌گذار برساند. بخش نخست این سند که با هدف تسهیل تولید در ۶ بخش مختلف تهیه شده، تلاش دارد فرآیند تولید در حوزه‌های «تامین مالی»، «مالیات»، «تامین اجتماعی»، «مواد اولیه و موضوعات گمرکی»، «زیرساخت‌های تولید» و «شروع کسب‌وکار» را آسان‌تر

شکاف ۳۸ درصدی اعلام شده باید در سال ۱۴۰۰ دست‌کم شاهد تقسیم ۱۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه و نقدینگی بین واحدهای تولید کشور باشیم. اتخاذ تصمیمات گسترده در این سند برای تامین مالی صنعت، از این منظر قابل فهم است. خبرهای غیررسمی از وزارت صمت نشان می‌دهد بسته مانع‌زدایی از تولید در سال ۱۴۰۰ در ۳۰ ماده مختلف مستقیماً به موضوع تامین مالی و شیوه‌های حل و فصل این موضوع پرداخته است. البته طبق معمول باید از نظر اقتصادی نگران بود شبکه بانکی از ناحیه تسهیلات تکلیفی و بودجه از طریق تحمیل پرداخت هزینه اعطای تسهیلات ارزان دچار ناترازی بیشتر شود. موضوعی که بسته به ابعاد آنها، بر ثبات اقتصاد کلان و کنترل تورم اثر مہلکی دارند و خود زمینه بحرانی شدن وضعیت بنگاه را فراهم می‌کنند.

تولید و مالیات در ۱۶ بند

منابع آگاه از متن سند وزارت صمت اعلام کرده‌اند سیاست‌گذار در قسمت بزرگی از بخش اول سند به بررسی رابطه تولید و مالیات پرداخته و سعی کرده شرایط این حوزه را که مورد اعتراض بسیاری از فعالان صنعتی است، بهبود بخشد. کاهش زمان رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی و قضایی، افزایش اختیارات هیات‌های استانی رفع موانع تولید، تقسیت بدهی‌ها و اعطای دوره تنفس به واحدهای تولید بدهکار، ممانعت از توقف تولید در بنگاه‌های تولیدکننده دارای بدهی و مالیات معوق و نیز اعطای برخی تخفیف‌های مالیاتی به بخش تولید از مهم‌ترین موضوعاتی است که گفته شده در این سند به آنها اشاره شده است. برای نمونه در ماده ۳۷ آمده است: طبق ماده ۹۷ سازمان امور مالیاتی موظف است نسبت به اعمال معافیت‌های مالیاتی مشمول ماده ۹۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور برای توسعه و بازسازی و نوسازی واحدهای تولیدی از تاریخ صدور مجوز بهره‌برداری برای این موارد اقدام کند.

همچنین سیاست‌گذار تلاش کرده به شکل ملموسی از صنایع پیشران حمایت کند. برای نمونه در ماده ۳۸ این موضوع منعکس شده و در بندهای مختلفی دسته‌بندی شده است. به طور ویژه این سند تاکید دارد برای کالاها و محصولات منتخب تولیدی در زنجیره صنایع پیشران که برای اولین بار در کشور تولید می‌شوند، معافیت مالیاتی ۱۰۰ درصدی را به مدت ۵ سال اعمال کند. از آن سو با هدف کاستن از بار مالیات ارزش افزوده از دوش واحدهای تولید، وزارت صمت تلاش کرده تکلیفی در حوزه «اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی» را به شکل جدی پیگیری کند. یک نقطه مهم در این سند که در زمینه افزایش توان رقابت بنگاه‌های خصوصی با واحدهای تولید دولتی و شبه عمومی راهگشاست، تمرکز روی عدالت مالیاتی برای همه فعالان اقتصادی است. بر این مبنا گفته می‌شود ماده ۴۲

و شفاف‌تر کند. تمرکز روی اجرای قوانین و مصوبات که در بخش دوم سند به آن اشاره شده در کنار طراحی اسناد پشتیبان و ابلاغ وظیفه به نهادهای مسوول از جمله ابزارهایی است که سیاست‌گذار تلاش کرده با کمک آنها مسیر تولید را در سال ۱۴۰۰ باز کند. ضمناً عبور از مانع «قوانین و مقررات زائد» در کنار جلب همکاری نهادهای دخیل در پروسه تولید و صنعت از جمله اهدافی است که در این سند به آنها توجه شده است. بانک مرکزی، وزارت امور خارجه، وزارت نیرو، وزارت اقتصاد، محیط‌زیست، سازمان استاندارد، سازمان امور مالیاتی و گمرک از جمله نهادهایی هستند که بارها در این سند به وظایف آنها اشاره شده است.

تلاش و برنامه‌ریزی برای افزایش تولید و صادرات محصولات تولیدی مزیت‌دار از جمله خودرو، ماشین‌سازی، تجهیزات، لوازم خانگی، پوشاک، مصنوعات فلزات گران‌بها و صنایع غذایی در قالب نظام زنجیره‌ای از جمله موضوعاتی است که آشکارا در بسته مانع‌زدایی، وزن و اهمیت بالایی دارند. توسعه و تقویت برندهای بزرگ، ملی و بین‌المللی، سازماندهی عوامل در قالب زنجیره، تامین مطمئن مواد اولیه، آزادی عمل بیشتر در تجارت، ایجاد کنسرسیوم‌های فروش و صادرات، بسط عمودی در زنجیره تولید، ایجاد شهرک‌های تخصصی، طراحی و توسعه فناوری، سازماندهی و توانمندسازی بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق اتصال به بنگاه‌های بزرگ برتر و سایر اقدامات موردنیاز برای توسعه زنجیره ارزش این صنایع جزو مهم‌ترین مواردی است که سند «سیاست‌های تشویقی و مانع‌زدایی از تولید» در راستای توسعه صادرات به آنها اشاره کرده است.

تامین مالی تولید

اما و اگرهای رفع یک چالش

آیا مشکل بنیادین صنعت حل می‌شود؟ مشخص نیست. شواهد موجود از تمرکز بالای سند مذکور روی تامین مالی تولید در قالب یک سه‌گانه خبر می‌دهد. «تامین مالی از بازار سرمایه»، «تامین مالی از شبکه بانکی» و «تامین مالی از سایر منابع» سه بخشی است که قرار است وزارت صمت با همراهی وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و شبکه بانکی کشور آن را محقق سازد. هدف از متنوع‌سازی شیوه‌های تامین مالی صنعت این است که سیاست‌گذار به سمت پوشاندن شکاف نسبتاً بزرگی که بین نیاز تولیدکنندگان و پاسخ بانک‌ها به این تقاضا ایجاد شده، حرکت کند.

سال گذشته در نشست‌هایی که مدیرکل تامین مالی وزارت صمت برگزار کرد، افزایش شکاف میان تقاضا و تحقق تسهیلات تولید از ۲۴ درصد در سال ۹۸ به ۳۸ درصد در سال ۹۹ رسماً اعلام شد. براین مبنا از آنجا که طبق ادعای وزیر صمت کل تامین مالی بخش صنعت در سال ۱۳۹۹ حدود ۷۲۰ هزار میلیارد تومان بوده است، با لحاظ

بسته مانع‌زدایی از تولید در سال ۱۴۰۰ در ۳۰ ماده مختلف مستقیماً به موضوع تامین مالی و شیوه‌های حل و فصل این موضوع پرداخته است. البته طبق معمول باید از نظر اقتصادی نگران بود شبکه بانکی از ناحیه تسهیلات تکلیفی و بودجه از طریق تحمیل پرداخت هزینه اعطای تسهیلات ارزان دچار ناترازی بیشتر شود. موضوعی که بسته به ابعاد آنها، بر ثبات اقتصاد کلان و کنترل تورم اثر مہلکی دارند و خود زمینه بحرانی شدن وضعیت بنگاه را فراهم می‌کنند

رفع بخشی از مشکلات تدارک دیده شده است. به طور ویژه این وزارتخانه تاکید کرده است که قصد دارد فرآیندهای تجاری مرتبط با تامین مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزا و قطعات مورد نیاز بخش تولید را نسبت به گذشته آسان‌تر ساخته و مقررات مرتبط با صدور و تمدید کارت بازرگانی و ثبت سفارش را که مانع تامین این ملزومات هستند، تسهیل کند. به کارگیری تمام توان تولیدکنندگان داخلی از مجرای بورس کالا در کنار آزادسازی بخشی از مشکلات تجاری مواد وارداتی دو اهرمی است که قرار است تامین مواد اولیه مورد نیاز صنعت را بهبود بخشد. در این زمینه به جز وزارت صمت، به نهادهایی نظیر جهاد کشاورزی، سازمان غذا و دارو و سازمان ملی استاندارد و بورس کالا مسوولیت‌هایی تفویض شده است. ضمناً برای بانک مرکزی و گمرک جهت تسهیل عملیات ارزی و ترخیص واردات این قبیل مواد، وظایفی تدارک دیده شده است.

زیرساخت‌های تولید احیای سرمایه‌گذاری صنعتی

احتمالاً از وضعیت سرمایه‌گذاری در کشور مطلعید و بابت نزولی شدن نرخ تشکیل سرمایه ثابت در کشور که پیش‌نیاز رشد اقتصادی در سالیان آتی است، نگرانید. وزارت صمت در این سند ماده ۱۱ را برای بهبود زیرساخت‌های تولید تنظیم کرده که بخش زیادی از آنها روی تقویت سرمایه‌گذاری صنعتی متمرکزند. در عین حال توجه به تثبیت و توسعه زیرساخت‌های حیاتی تولید مورد دیگری است که در این ۱۱ بند گنجانده شده است. «تامین پایدار انرژی برای صنایع به ویژه صنایع انرژی‌بر مانند فولاد، فلزات و سیمان»، «توسعه زیرساخت‌های عمرانی شهرک‌های صنعتی» و «تعیین تکلیف زمین‌های بلااستفاده در شهرک‌های صنعتی» سه اقدامی است که به طور جد در این ۱۱ ماده جاری است. تلاش سیاست‌گذار احتمالاً این بوده که با ایجاد بستری مناسب برای تولید، بخشی از مشکلات

گونه محدودیت ایجاد شده ناشی از عدم اجرای این ماده قانونی را لغو کند. در ماده ۵۲ نیز آمده است سازمان تامین اجتماعی موظف است صرفاً و در صورت نیاز نسبت به بازرسی از واحدهای تولیدی اقدام کرده و با توجه به قانون سازمان، فرآیند حسابرسی از دفاتر و وضعیت بنگاه را متوقف کند. گرفتن اقرار از واحد تولیدی در فرم‌های مرتبط با این سازمان برای اجازه حسابرسی از بنگاه توسط سازمان تامین اجتماعی نیز ممنوع است.

راهکارهای رفع کمبود مواد اولیه

یکی از موضوعاتی که در همه سال‌های اخیر جزو کلیدی‌ترین مشکلات بخش تولید بوده و در گزارش‌های شامخ، پایش فضای کسب‌وکار و... بارها به آن اشاره شده مساله مواد اولیه، کمبود آن و تعامل سخت با گمرک در این حوزه است. موضوعی که هرچند رفع کامل آن وابستگی جدی به رفع تحریم دارد اما می‌تواند وضعیت موجود را از برخی جهات بهبود بخشد. وزارت صمت نیز با توجه به همین موضوع در بسته سیاستی خود برای رفع موانع تولید در ۱۴۰۰ در یک بخش مجزا و در ۲ ماده، سعی کرده وضعیت مواد اولیه و موضوعات گمرکی را روشن کند. منابع آگاه از این سند به «دنیای اقتصاد» گفته‌اند مواد خوبی برای

این سند تاکید کرده سازمان امور مالیاتی موظف است رویه واحدی در اخذ مالیات از بنگاه‌های خصوصی، شبه دولتی و نهادهای عمومی اتخاذ کند.

مسائل تامین اجتماعی در مسیر تسهیل

این بخشی است که بعضاً حواشی بسیاری برای بخش تولید داشته و واحدهای تولید را در چرخه فرسایشی آمد و رفت دادگاه‌ها خسته می‌کند. وزارت صمت نیز با اطلاع از تاثیر تورم قوانین و مقررات و فشاری که از این ناحیه بر تولیدکنندگان می‌آید مواد ۴۳ تا ۵۲ سند را به حواشی تامین اجتماعی اختصاص داده است. کاهش تنش‌های اداری و حقوقی ناشی از مشکلات بیمه و کارگری کارگاه‌های تولیدی که در مواد ۵۱ و ۵۲ منعکس شده از احکام مفیدی است که در این سند به آنها اشاره شده است. به موجب این احکام، سازمان تامین اجتماعی موظف است براساس ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی و ماده ۱۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، از اعمال ضریب حق بیمه در قراردادهای پیمان‌های «نسبت مزد به کل کار انجام یافته» جهت قراردادهای محاسبه و مطالبه حق بیمه براساس روش موضوع این دو ماده خودداری کرده و هر

ناشی از کمبود زیرساخت‌های تولید را برای صنعتگران کم‌رنگ کند.

امتیاز بزرگ برای صنایع و شرکت‌های برتر

تسهیل روندهای موردنیاز برای فعالیت اقتصادی و شروع کسب‌وکار، اعم از تولید و تجارت موضوعی است که در سند مذکور به جد مورد تاکید قرار گرفته است. با این حال تلاش سیاست‌گذار این است که برای افزایش رقابت در سطح اقتصاد و ترغیب صنایع بزرگ به تحول و نوآوری، تحرک بیشتری صورت پذیرد. تنظیم ماده ۶۷ و یادآوری اهمیت تسهیل فضا برای کسب‌وکارها در ۱۶ ماده نشان می‌دهد وزارت صمت به جز تحقق اهداف خود در حوزه بهبود فضای کسب‌وکار، نیم‌نگاهی هم به صنایع مادر و اساسی دارد. ماده ۶۷ نیز بر همین اساس به این شکل تنظیم شده است: وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است طی یک ماه نسبت به تهیه و ارائه لیست تولیدکنندگان برتر کشور براساس شاخص‌ها و مولفه‌های مشخص اقدام کند. تولیدکنندگان این لیست از ارائه خدمات دولتی در قالب مسیر سبز و با حداقل مدارک و مستندات در سازمان‌هایی از جمله سازمان امور مالیاتی، سازمان تامین اجتماعی، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، سازمان تعزیرات حکومتی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری، سازمان امور اراضی، گمرک، سازمان ملی استاندارد، بانک مرکزی، بانک‌های عامل، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان فنی و حرفه‌ای، شرکت توانیر، شرکت آبفا، شرکت ملی گاز، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی بهره‌مند خواهند شد.

«تخفیف در حق بیمه برای صنایعی که در بخش‌های اولویت‌دار فعال هستند»، «اعمال تقسیط در حقوق ورودی مواد اولیه یا کالای واسطه‌ای مورد نیاز برای تولید محصولات منتخب» یا «اعمال تخفیف در هزینه‌های انرژی بنگاه‌هایی که در راستای رشته فعالیت‌های اولویت‌دار کشور سرمایه‌گذاری کرده‌اند» از دیگر مواردی است که در

بخش کسب‌وکارها، رنگ و بوی مانع‌زدایی را بیش از پیش با خود دارد. افزایش ضمانت اجرایی مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید نیز که در ماده ۷۴ این سند آمده، گویای تمرکز بیشتر سیاست‌گذار روی حل و فصل واحدهای صنعتی دارای مشکل است. تسهیل شرایط برای دایر کردن صنایع در محدوده ۱۲۰ کیلومتری تهران، دایرشدن فوری پیشخوان و پنجره واحد نهادهای خدمات‌رسان به تولید از جمله بانک مرکزی در وزارت صمت از دیگر مواردی است که در کاهش موانع تولید می‌تواند موثر باشد. از نکات جالب دیگر این بسته، ماده ۸۱ آن است که در سال‌های اخیر عدم توجه به آن مشکلاتی جدی را پیش روی واحدهای اقتصادی ایجاد کرده است. در این ماده تاکید شده است «کلیه دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های تابعه آنها که برای خرید تجهیزات و یا اجرای پروژه‌های خود با واحدهای تولیدی قرارداد منعقد می‌کنند، موظف هستند مفاد قراردادها را به گونه‌ای تنظیم کنند که امکان توزیع متوازن ریسک، تعدیل قراردادها براساس نرخ تورم و امکان تعیین جریمه برای کارفرما در صورت تاخیر در پرداخت به موقع مطالبات فراهم شود». ماده‌ای که اگر رنگ و بوی اجرا به خود بگیرد، مشکل بسیاری از پیمانکاران خصوصی درگیر با دولت را که از ناحیه تورم ساختاری اقتصاد ایران متضرر می‌شوند، تا حدودی حل می‌کند. همچنین، جهت‌دهی اقتصادی به دستگاه دیپلماسی از موارد جالبی است که در این سند به آن توجه شده است. در ماده ۸۲ این سند آمده است: «وزارت امور خارجه موظف است نسبت به پشتیبانی موثر از واحدهای صادرکننده محصولات ایرانی در کشورهای مختلف دنیا اقدام کرده و نسبت به پیگیری برای رفع مشکلات مرتبط با این شرکت‌ها اقدام کنند. اولویت اول و ویژه سفرها در کشورها، موضوع توسعه صادرات و تامین مواد اولیه بخش تولید است که می‌بایست مورد توجه این وزارتخانه و نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور باشد. برنامه عملیاتی اقدامات مورد نیاز برای پشتیبانی از این واحدها توسط وزارت امور خارجه و به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و به سفارتخانه‌ها ابلاغ می‌شود.»

نکته پایانی

بسته جدید وزارت صمت در حوزه تولید و صنعت ابعاد گسترده‌ای دارد. منابع آگاه گفته‌اند قرار است این بسته به نقشه راهی برای رفع موانع تولید تبدیل شود. گویا عزم وزارت صمت برای ایجاد شرایطی بهتر جهت فعالیت تولیدکنندگان جدی است. هرچند ابعاد گسترده بسته مذکور و تقسیم‌بندی اهداف و وظایف در سه بخش «موانع تولید»، «پیگیری قوانین و مقررات قبلی» و «سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی» و ۱۰۱ ماده، شائبه تولید قوانین جدید را نیز به ذهن متبادر می‌کند.

یکی از موضوعاتی
که در همه سال‌های
اخیر جزو کلیدی‌ترین
مشکلات بخش تولید
بوده و در گزارش‌های
شامخ، پایش فضای
کسب‌وکار و...
بارها به آن اشاره
شده مساله مواد
اولیه، کمبود آن و
تعامل سخت با
گمرک در این حوزه
است. موضوعی که
هرچند رفع کامل
آن وابستگی جدی
به رفع تحریم دارد
اما می‌تواند وضعیت
موجود را از برخی
جهات بهبود بخشد

اولویت‌های اقتصادی کشور در نشست فعالان بخش خصوصی بررسی شد:

پنج فوریت دولت آینده

از روندهای اداری و اخذ مجوز اقدام کند. ضمناً به تقویت دیپلماسی راه و تجاری مخصوصاً در پروژه یک کمر بند- یک جاده اقدام کند. در عین حال اصلاح نظام ارزی را در دستور کار قرار دهد و به طور جدی به حذف قیمت‌گذاری مبادرت ورزد. مروی ارائه‌کننده این بسته تصریح می‌کند اهمیت این بسته بیش از هر چیزی به افزایش دانش اجتماعی و آگاهی عمومی از شرایط اقتصاد ایران است تا هزینه سیاست‌گذار برای اتخاذ تصمیمات خطا بالا رود. تهیه‌کنندگان این بسته که جمعی از اقتصاددانان ایرانی هستند تصریح می‌کنند این بسته تلاش دارد نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ و دولت سیزدهم را به جای کلی‌گویی و شعارزدگی به سمت اتخاذ رویکردهای حل‌مسائلی در سیاست‌گذاری عمومی جهت دهد. در عین حال دو معضل بزرگ پیش روی این بسته اقتصادی است که فارغ از جناح و طیف فکری نامزدها و فرد منتخب، خطر امتناع سیاست‌گذار از حل مسائل مهم پیش روی اقتصاد ایران را جدی می‌کند. این دو معضل که

«ایجاد رشد اقتصادی» و «فقرزدایی غیرتورمی» به عنوان پنج هدف سیاستی دولت آینده که باید برنامه جامعی برای آن ارائه شود، مورد تأکید قرار گرفت. در بیست و دومین نشست هیات نمایندگان اتاق تهران ۵ فوریت دولت آینده مورد بحث و بررسی قرار گرفت. «مهار پایدار تورم»، «مقابله با فساد»، «ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور»، «ایجاد رشد اقتصادی» و «فقرزدایی غیرتورمی» مواردی است که به عقیده کارشناسان، باعث می‌شوند تا در مدت زمان باقیمانده، اقتصاد ایران به سمت استفاده از فرصت‌های رشد و توسعه حرکت کند. در نشست اعضای اتاق تهران، مدیر اندیشکده حکمرانی شریف از «طرح بنای ایران» سخن گفت که با همفکری گروهی از اقتصاددانان و نخبگان کشور تدوین شده است. تأکید جدی این طرح روی حساسیت انتخاب‌های دولت آینده و نحوه سیاست‌گذاری رئیس‌جمهور بعدی است. در این طرح تأکید شده دولت آتی باید ضمن اصلاح نظام بانکی و مالیاتی، به حذف امضاهای طلایی

پنج اولویت اقتصادی دولت آینده در نشست فعالان بخش خصوصی پایتخت مورد بحث قرار گرفت. این بسته به نوعی راهنمای اقتصادی دولت آینده محسوب می‌شود. تدوین‌کنندگان این بسته معتقدند فرصت اندکی برای احیای اقتصاد باقی مانده؛ چراکه از یکسو سرمایه اجتماعی در کشور به شدت کاهش یافته و از سوی دیگر، زمان برای فرصت‌های اثرگذار بین‌المللی محدود است. بر این اساس، دولت بعدی باید کلی‌گویی را کنار بگذارد و برنامه‌های قابل سنجش و امکان‌پذیر برای اداره کشور ارائه دهد. ارزیابی‌ها حاکی از این است که میانگین ۱۰ ساله رشد اقتصادی در کشور، تقریباً صفر بوده، حال آنکه میانگین تورم طی یک دهه گذشته ۱۸ درصد را نشان می‌دهد. بر این اساس ادامه این فرآیند، منجر به از بین رفتن بنیان‌های اقتصاد کشور خواهد شد. در این بسته که از سوی مدیر اندیشکده حکمرانی دانشگاه شریف رونمایی شد، «مهار پایدار تورم»، «مقابله با فساد»، «ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور»،

میلادی، ایران پس از سودان و آرژانتین با تورم ۴۹ درصدی، بالاترین نرخ تورم در جهان را داشته است در حالی که حدود دوسوم کشورهای جهان تورم کمتر از ۳ درصد را تجربه می‌کنند. مدیر اندیشکده حکمرانی شریف سپس به هدف‌گذاری رشد اقتصادی اشاره کرد و افزود: دولت بعد باید رشد اقتصادی میانگین سالانه ۶ درصدی را ایجاد کند و بتواند ۳ تا ۵ میلیون شغل پایدار در کشور داشته باشد.

وی با اشاره به هدف‌گذاری مقابله با فساد افزود: کاهش رتبه ادراک فساد به میانگین رتبه کشورهای خاورمیانه، باید در دستور کار دولت بعد قرار گیرد. در حال حاضر رتبه ایران در شاخص ادراک فساد ۱۴۹ از ۱۸۰ است و نمره ایران در این شاخص ۲۵ از ۱۰۰ اعلام شده است. مروی در ادامه به هدف‌گذاری فقرزدایی غیر تورمی اشاره کرد که به گفته وی، دولت آینده باید تضمین دهد که درآمد ماهانه هر ایرانی را از محل باز توزیع یارانه‌های ناکار آ و ظالمانه فعلی به ۳۰ دلار برساند، به نحوی که این اقدام، تورم به همراه نداشته و کسری نیز ایجاد نکند. در عین حال دولت آینده باید نسبت صادرات غیر نفتی به تولید ناخالص داخلی را ۱۰ درصد افزایش دهد. او در ادامه به اقدامات میان‌مدت برای مهار تورم پرداخت و گفت: اصلاح نظام بانکی، کاهش خلق نقدینگی، تخصیص بخشی از نقدینگی به ابر پروژه‌ها، اصلاح نظام مالیاتی، عادلانه‌سازی تخصیص یارانه حامل‌های انرژی از جمله اقدامات قابل پیگیری در میان‌مدت است. در واقع اگر دولت بنزین، گازوئیل، برق و گاز را با نصف میانگین قیمت خرده‌فروشی جهانی که در مورد بنزین ۶۰ سنت است، بفروشد، می‌تواند ۱۰۵ میلیارد دلار درآمد کسب کند. در حالی که درآمد دولت از محل فروش حامل‌های انرژی حدود ۲۰ میلیارد دلار بوده است.

که در خوش‌بینانه‌ترین حالت ممکن تا سال ۲۰۳۸ میلادی پنجره جمعیتی ایران باز خواهد بود و در بدبینانه‌ترین وضعیت نیز تا پنج سال آتی، بنابراین این فرصت کوتاه را نباید از دست داد. وی افزود: طی ۱۶ سال گذشته، ۱۷ میلیون نفر به جمعیت در سن کار کشور اضافه شده و خالص شغلی که طی این مدت در کشور ایجاد شده ۳ میلیون نفر بوده است و به رغم در اختیار داشتن نیروی کار جوان، عملاً زمینه‌های کار و اشتغال را برای آنها از بین برده‌ایم. این پژوهشگر اقتصاد عنوان کرد: دولت‌ها امروزه خود به بزرگ‌ترین موانع ایجاد شغل در اقتصاد ایران بدل شده‌اند. در یک مقایسه ساده، نرخ مشارکت جوانان در بازار کار در ایران با کشورهای همسایه به شدت پایین است. چرا؟ طبیعی است چون بستری که از ۱۷ میلیون ورودی تنها برای ۳ میلیون نفر شغل ایجاد کرده باشد، بستر مناسبی نیست. چارچوبی که باعث شده همزمان با پایین بودن نرخ مشارکت جوانان، نرخ بیکاری نیز بالا باشد. چیزی که مصداق بارز تبدیل فرصت کلیدی به یک تهدید است. مروی افزود: وقتی بار تکفل را در ایران در سال ۹۸ با برخی کشورها مقایسه می‌کنیم، نرخ تکفل ایران را بالاتر از میانگین معمول و حدود ۵/۲ نشان می‌دهد. این در حالی است که میانگین ۱۰ ساله رشد اقتصادی در کشور، تقریباً صفر بوده و در عوض میانگین تورم طی یک دهه گذشته عدد ۱۸ درصد را نشان می‌دهد. این فرایند اگر ادامه پیدا کند، منجر به از بین رفتن بنیان‌های اقتصاد کشور خواهد شد.

با عنایت به این وضعیت مروی تأکید کرد: دولت آینده باید تلاش کند که میانگین تورم کشور طی چهار سال آتی به میانگین تورم کشورهای خاورمیانه و نرخ ۶ تا ۹ درصد دست پیدا کند. وی در عین حال یادآوری کرد که طی سال ۲۰۱۹

بر مبنای تجربیات موجود به «اقتصاد سیاسی» و «نفوذ گروه‌های ذی‌نفع» در دولت برمی‌گردد، اندک فرصت‌های باقی‌مانده پیش روی کشور برای عبور از چالش‌های پیش رو را از بین خواهد برد. از این منظر، مروی تأکید دارد که باید از طریق بسیج افکار عمومی و برانگیختن جامعه، هزینه اتخاذ تصمیمات مهلک را افزایش داد، تا به این ترتیب حل مسائل جدی در دستور کار دولت سیزدهم قرار گیرد. «بسته شدن پنجره جمعیتی»، «کاهش سرمایه اجتماعی» و «محدودیت زمانی استفاده از فرصت‌های بین‌المللی پیش روی اقتصاد ایران» سه دلیلی است که به عقیده مروی لزوم اجرایی شدن بسته نجات اقتصاد ایران را حیاتی می‌سازد. مروی با بیان اینکه هدف‌گذاری دولت آتی در زمینه افزایش رشد و اشتغال بسیار مهم است، اظهار کرد: برای تحقق این موضوع باید اصلاح محیط کسب و کار، اصلاح سیاست‌های ارزی و تجاری، رفع هوشمندانه تحریم‌ها، توسعه اقتصاد بخشی و فعال‌سازی توسعه منطقه‌ای که جزو الزامات رشد اشتغال هستند، در دستور کار قرار گیرند. در عین حال، اصلاح محیط کسب و کار کار ویژه دولت آتی است که از طریق حذف قیمت‌گذاری، اصلاح نظام مالیاتی، حذف پارادایم مجوزدهی و رفع انحصار تأمین اجتماعی برای بیمه‌شدگان امکان اجرا دارد. این اقتصاددان در ادامه با ارائه توضیحاتی در مورد بخش‌های دیگری از این گزارش، عنوان کرد که دولت آینده باید به سمت اجرای چنین برنامه‌ای پیش برود، و گر نه وضعیت اقتصاد از آنچه اکنون حاکم است، بدتر خواهد شد.

دیگر جزئیات بسته نجات اقتصاد ایران

مروی یادآور شد: پنجره جمعیتی کشور در آستانه بسته شدن است و این هشدار را باید جدی گرفت

الزامات و راهکارهای تحقق شعار سال بررسی شد؛

چالش‌های ۵ گانه بر سر راه تولید

الزامات تحقق بخشی به شعار سال

به منظور تحقق بخشی به شعار سال، اولویت‌بندی موانع پیش روی تولید و هدف‌گذاری برای رفع مهم‌ترین آنها، از الزامات اساسی و پیش‌نیازهای ضروری محسوب می‌شود. چنانچه دولت بتواند چند مشکل کلیدی تولید را شناسایی و در سال جدید روی آنها تمرکز کند، می‌تواند گام موثری برای تحقق شعار سال بردارد. شایان ذکر است که تحقق این مهم، نیازمند بهره‌گیری از ذخیره‌دانی موجود در کشور و مشاوره با نخبگان و فعالان اقتصادی است. باید توجه داشت که عدم جذابیت فعالیت‌های تولیدی در اقتصاد کشور از عوامل متعددی نشأت می‌گیرد که صرف‌نظر از زمینه‌های تاریخی (مانند عدم حاکمیت قانون و احترام به حقوق مالکیت افراد در دوره‌های مختلف تاریخی و...)، می‌توان آنها را در گسترش اقتصاد نامولد و مصرفی در چند دهه اخیر موثر دانست. به عبارت دیگر بی‌ثباتی‌های اقتصادی ناشی از ناهماهنگی اهداف اقتصادی با سیاست خارجی، بی‌ثباتی سیاست‌های اقتصادی ناشی از حاکمیت مدیریت و تفکرات

به افزایش دامنه اثرگذاری و هزینه‌افزایی تحریم‌ها و شوک‌های برون‌زا و پیش‌بینی نشده از جمله کرونا افزوده، فعالیت‌های مولد اقتصادی را تضعیف کرده و اقتصاد کشور را برای فعالیت‌های سالم نامناسب کرده است؛ از این رو، مقام معظم رهبری در شعار سال جدید با تاکید بر «پشتیبانی» و «مانع‌زدایی» از تولید، مسیر حرکت مسوولان کشور را تعیین کردند و تاکید داشتند که در شرایط حاضر ارتقای ظرفیت‌های تولیدی کشور از مسیر پیگیری و اجرایی شدن حمایت‌های لازم قانونی و حکومتی، در کنار مانع‌زدایی از تولید و سرمایه‌گذاری تحقق می‌یابد. بر همین اساس اتاق ایران با بررسی وضعیت کشور در شاخص سهولت انجام کسب‌وکار انتشار یافته توسط بانک جهانی و شاخص پایش محیط کسب‌وکار انتشار یافته توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، اساسی‌ترین موانع پیش‌روی فعالیت‌های مولد اقتصاد را احصا و در نهایت، به منظور رفع موانع و چالش‌های احصا شده، مجموعه‌ای از راهکارهای عملیاتی را به مراجع تصمیم‌گیری پیشنهاد می‌کند.

انتخاب شعار سال تحت عنوان «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» از میان سایر اولویت‌های موجود کشور در سال ۱۴۰۰ که در واقع آن را باید ادامه شعار «جهش تولید» و «رونق تولید» در دو سال گذشته دانست، علاوه بر آنکه به ضرورت توجه مضاعف مسوولان و مقامات دستگاه‌های اجرایی و قانونگذاری به ارتقای ظرفیت‌های تولیدی کشور به عنوان تنها علاج‌گذار از شرایط خطرناک کنونی اشاره دارد، گویای آن است که سیاستگذاری برای بهبود ظرفیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری و متعاقب آن ارتقای توان ساخت داخل، بدون رفع موانع و چالش‌های این بخش و طراحی سازوکارهایی برای رفع آن، موفقیت‌آمیز نخواهد بود. ناهماهنگی بین اهداف اقتصادی و سیاست خارجی، ناکارایی و ناهماهنگی در سیاستگذاری‌های اقتصادی در سطح کلان، فضای کسب‌وکار غیررقابتی و انحصاری، وجود ساختارهای فسادآمیز در اقتصاد، کسری بودجه گسترده دولت، تداوم رشد نقدینگی و عدم هدایت کارآمد منابع مالی به سمت تولید و سرمایه‌گذاری، علاوه بر آنکه

قوانین و مقررات و تعدد دستگاه‌های تصمیم‌گیر در این خصوص دچار تنگناهایی است که مرتفع نشدن آنها، با ایجاد موانع متعدد و غیرشفاف کردن فرآیندهای اداری، ورود فعالان بخش خصوصی به بخش رسمی اقتصاد را پرهزینه ساخته است و انگیزه برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی را کاهش داده است.

ادراک فعالان اقتصادی از محیط کسب‌وکار

بررسی ادراک فعالان اقتصادی از وضعیت محیط کسب‌وکار کشور بر اساس آخرین گزارش پایش ملی محیط کسب‌وکار، انتشار یافته توسط اتاق ایران در پاییز ۱۳۹۹ حکایت از نامساعد بودن شرایط فعالیت‌های اقتصادی مولد در کشور دارد. بر اساس نتایج حاصل از این پایش، ملاحظه می‌شود که از سال ۱۳۹۷ و پس از شروع مجدد تحریم‌ها، محیط کسب‌وکار کشور نامساعد شده است. این روند هرچند در سال جاری تا حدودی تخفیف یافته، اما همچنان نسبت به سال ۹۵ یا ۹۶، وضعیت نامساعدتری داریم؛ چراکه رقم شاخص ملی محیط کسب‌وکار از ۵/۸۶ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰) در پاییز ۹۵ به ۵/۸۵ در پاییز ۹۶، ۶/۴۹ در پاییز ۹۷، ۶/۰۳ در پاییز ۹۸ و ۵/۹۳ در پاییز ۹۹ رسیده است که حکایت از نامساعد بودن محیط کسب‌وکار نسبت به سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ دارد. بررسی پنج مانع اصلی کسب‌وکار بیان شده توسط فعالان اقتصادی از بهار ۱۳۹۸ تا پاییز ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که در طی هفت فصل به طور مستمر «غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات مواد اولیه و محصولات» به عنوان مانع اول پیش روی کسب‌وکارها قرار گرفته است. همچنین طی دوره مورد بررسی «بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر به کسب‌وکارها» و «دشواری تامین مالی از بانک‌ها»، به عنوان مانع دوم و یا سوم پیش‌روی کسب‌وکارها قرار داشته‌اند. همچنین، نگاهی دقیق‌تر به ترکیب پنج چالش اول، نشان می‌دهد که «موانع موجود در فرآیندهای اداری و اخذ مجوز کسب از دستگاه‌های اجرایی» به عنوان چهارمین مانع پیش‌روی فعالان اقتصادی قرار گرفته است و در فصول تابستان و پاییز ۱۳۹۹ چالش «فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت» که تا پیش از این در اولویت ۱۰ چالش اول محیط کسب‌وکار قرار داشت، به مانع پنجم پیش‌روی کسب‌وکارها تبدیل شده است. در توضیح عوامل اثرگذار بر گسترده شدن فساد می‌توان به بی‌ثباتی قوانین و رویه‌های ارزی و افزایش مکرر قیمت‌ها طی چند سال اخیر اشاره کرد. از سوی دیگر، ملاحظه می‌شود به عنوان مانع پنجم طی هشت فصل مورد بررسی، ادراک فعالان اقتصادی بر وجود موانع گوناگونی از قبیل «رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات»، «وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌های دولتی یا شبه‌دولتی در بازار» و «تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار» است و توجه به این موانع نیز به عنوان دیگر موانع اثرگذار بر فعالیت بخش‌های مولد اقتصادی حائز اهمیت است.

وضعیت کشور در شاخص

سهولت انجام کسب‌وکار

شاخص سهولت انجام کسب‌وکار جهانی، مقیاس عینی از قانونگذاری و تنظیم مقررات در زمینه‌های شروع کسب‌وکار، اخذ مجوز ساخت و ساز، دسترسی به برق، ثبت مالکیت، اخذ اعتبار، حمایت از سهامداران خرد، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، الزام‌آور بودن اجرای قراردادهای و ورشکستگی و پرداخت دیون است و از این رو، بررسی وضعیت کشور در این زیرشاخص می‌تواند موانع قانونی و مقرراتی پیش روی فعالیت‌های اقتصادی را مشخص سازد. بر اساس گزارش سهولت انجام کسب‌وکار ۲۰۲۰، ایران با کسب نمره ۵/۵۸ از ۱۰۰ (بهترین امتیاز)، در جایگاه ۱۲۷ در بین ۱۹۰ کشور قرار گرفته است. همچنین، مقایسه وضعیت کشور در این شاخص با کشورهای سند چشم‌انداز گویای آن است که کشور ایران در سال ۲۰۲۰ با یک رتبه تنزل (به دلیل بهبود وضعیت پاکستان، در جایگاه ۲۰ در بین ۲۵ کشور حوزه سند چشم‌انداز قرار گرفته است که حکایت از جایگاه ضعیف کشور در خصوص محیط کسب‌وکار در سطح جهان و در میان کشورهای حوزه سند چشم‌انداز دارد. اهمیت توجه به نامساعد بودن محیط کسب‌وکار از آنجا بیشتر می‌شود که بدانیم فضای نامساعد کسب‌وکار تمایل فعالان اقتصادی را به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد اقتصاد کاهش می‌دهد. این در حالی است که اقتصاد کشور در شرایط حاضر برای فائق آمدن بر انواع بحران‌های داخلی و خارجی پیش از گذشته نیازمند سرمایه‌گذاری و فعالیت در بخش مولد اقتصاد است. بررسی وضعیت کشور در زیرشاخص‌های سهولت کسب‌وکار در سال ۲۰۲۰ گویای آن است که ایران در زیرشاخص «ثبت مالکیت» با کسب جایگاه ۷۰ در بین ۱۹۰ کشور، از عملکرد بهتری نسبت به سایر زیرشاخص‌ها برخوردار است، در حالی که در زیرشاخص «شروع کسب‌وکار» با کسب رتبه ۱۷۸ در میان ۱۹۰ کشور جهان بدترین عملکرد را نسبت به سایر زیرشاخص‌ها برای خود ثبت کرده است. در زیرشاخص‌های «اخذ مجوزهای ساخت‌وساز» و «الزام‌آور بودن اجرای قراردادهای» نیز رتبه ایران به ترتیب ۷۳ و ۹۰ در میان ۱۹۰ کشور است و در سایر زیرشاخص‌ها جایگاه کشور ضعیف بوده و رتبه بالای ۱۰۰ را به خود اختصاص داده است. به عنوان مثال در زیرشاخص «دسترسی به برق» در جایگاه ۱۱۳، در زیرشاخص «اخذ اعتبار» در جایگاه ۱۰۴، در زیرشاخص «حمایت از سهامداران خرد» در جایگاه ۱۲۸، در زیرشاخص «پرداخت مالیات» در جایگاه ۱۴۴، در زیرشاخص «تجارت فرامرزی» در جایگاه ۱۲۳ و در زیرشاخص «حل و فصل ورشکستگی» در جایگاه ۱۳۳ قرار دارد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود محیط کسب‌وکار کشور عمدتاً در حوزه‌های شروع کسب‌وکار، اخذ اعتبار، حمایت از سهامداران خرد، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، الزام‌آور بودن اجرای قراردادهای و حل مسائل ورشکستگی و پرداخت دیون به دلیل پیچیدگی

کوتاه‌مدت و اغلب عوام‌گرایانه، کسری بودجه ساختاری دولت، ناکارآمدی نظام بانکی، فقدان راهبردهای تجاری و صنعتی و در یک کلام حکمرانی ناکارآمد، آثار خود را در تورم‌های مداوم دورقمی، تکرار جهش‌های ارزی، جهش قیمت مسکن و... نشان داده است که در عمل از یک سو موجبات دستیابی به درآمدهای سهل‌الوصول و بی‌زحمت ناشی از فعالیت‌های سوداگرانه، رانت‌جویانه و فسادآلود را فراهم کرده است و از سوی دیگر به خروج سرمایه‌ها از کشور دامن زده است. از این رو، اصلاح سیستم انگیزشی به نفع تولید از الزامات ضروری برای اقتصاد بیمار کشور است.

بهبود محیط کسب‌وکار و بسترسازی برای ورود سهل سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به عرصه فعالیت‌های مولد اقتصادی نیز از پیش‌نیازهای اصلی ارتقای ظرفیت‌های تولیدی محسوب می‌شود. این در حالی است که پیچیدگی قوانین و مقررات و تعدد دستگاه‌های تصمیم‌گیری در این خصوص، بعضاً بستری برای شکل‌گیری فساد مالی و اداری ایجاد کرده، ورود فعالان بخش خصوصی به بخش رسمی اقتصاد را پرهزینه و انگیزه برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی را کاهش داده است. از دیگر الزامات ارتقای ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی با هدف تقویت ساختارهای تولیدی و مولد اقتصاد کشور، ثبات‌بخشی به اقتصاد و ارتقای سطح اعتماد فعالان بخش خصوصی به حاکمیت است. این در حالی است که افزایش لجام‌گسیخته قیمت‌ها و پرش‌های مکرر در نرخ ارز نقش مهمی در مخدوش ساختن چشم‌انداز اقتصاد کشور و سردرگمی فعالان اقتصادی داشته و یکی از عوامل اصلی خروج سرمایه از بخش واقعی اقتصاد و حرکت به سمت سفته‌بازی و فعالیت‌های غیرمولد بوده است. تعیین بخش‌ها و صنایع حائز اولویت برای اخذ انواع حمایت‌ها از دیگر ضروریات تحقق شعار سال محسوب می‌شود، برای تحقق این مهم ضروری است استراتژی توسعه صنعتی تدوین شود تا از این گذر ضمن تسهیل‌گری و مساعدسازی محیط کسب‌وکار، با علامت‌دهی و هدایت منابع به سمت بخش‌های مولد اقتصاد، رونق‌بخشی به تولید را به ارمغان آورد؛ این در حالی است که کماکان خلأ چنین سندی در کشور وجود دارد. از سوی دیگر، با توجه به شرایط دشوار کنونی امروز بیش از گذشته تغییر در سیاست‌های مدیریت واردات و توسعه صادرات به منظور حمایت از توان تولیدات داخل و تشویق تولیدات صادراتی در راستای تحقق بخشی به شعار سال احساس می‌شود. علاوه بر موارد فوق‌الذکر، باید در نظر داشت که ظرفیت رشدآفرینی در کشور کاهش یافته و بخش تولید کشور از فناوری روز دنیا که عامل ارتقای بهره‌وری است، عقب مانده است. از این رو، برقراری تعامل سازنده با جهان و عضویت در معاهدات بین‌المللی در مسیر تحقق بخشی به شعار سال از اهمیت بالایی برخوردار است؛ چراکه افزایش همکاری‌های بین‌المللی و سرمایه‌گذاری مشترک نیازمند رعایت استانداردهای بین‌المللی است.

مهم ترین موانع احصا شده

با توجه به بخش قبل این نتیجه حاصل می شود که عدم ثبات و پیش بینی پذیری اقتصاد کشور و ناهماهنگی و ناکارایی در سیاستگذاری ها دو مانع اصلی پیش روی کسب و کارهاست که با مخدوش کردن چشم انداز پیش روی کسب و کارها نه تنها امکان برنامه ریزی بلندمدت را از آنها سلب کرده است، بلکه برخی از فعالیت های تولیدی و مولد اقتصادی را به ورطه تعطیلی کشانده و برخی دیگر را به تولید زیر ظرفیت بهینه سوق داده است. از سوی دیگر، همان طور که ملاحظه شد، در این محیط کسب و کار بی ثبات که با تعدد قوانین و مقررات پیچیده و بعضا متناقض، فرآیندهای اداری طولانی و تعدد دستگاه های تصمیم گیری مواجه است، نه تنها بسیاری از مسائل پیش روی کسب و کارها از جمله در شروع کسب و کار، اخذ اعتبار و تامین مالی از بانک ها، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، الزام آور بودن اجرای قراردادها و حل مسائل ورشکستگی و پرداخت دیون را تشدید کرده است، بلکه چالش هایی نظیر فساد اداری، نفوذ و تبانی در معاملات ادارات و جذایت یافتن فعالیت های غیرمولد گسترش بیش از پیش یافته اند و از این طریق نیز موانع و چالش های عدیده ای پیش روی فعالان اقتصادی و بخش های تولیدی و مولد اقتصادی کشور قرار گرفته است.

با عنایت به آنکه فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران برای ورد به فعالیت های تولیدی و سرمایه گذاری علاوه بر آنکه با طیف گسترده ای از هزینه های ذاتی و اجتناب ناپذیر مواجه هستند، با ریسک های عمده ای از جمله ریسک نرخ سود، ریسک تورم، ریسک مالی، ریسک نقدشوندگی، ریسک نرخ ارز، ریسک سیاسی و ریسک تجاری روبه رو هستند. از این رو در غیاب ایجاد یک محیط اطمینان بخش حداقلی، گرایش به سمت سرمایه گذاری در فعالیت های تولیدی وجود نخواهد داشت، منابع به سمت تولید سوق نمی یابد و انگیزه برای فعالیت های تولیدی ایجاد نمی شود. همچنین باید در نظر داشت که بخشی از بی ثباتی های اقتصاد کشور از شرایط تحریمی تحمیل شده به کشور ناشی می شود. تحریم ها به عنوان عاملی بیرونی از یک سو با اعمال محدودیت های تجاری، مالی و بانکی بر بدنه اقتصاد کشور، به طور مستقیم از طریق کاهش صادرات نفت، عدم همکاری بانک های خارجی در نقل و انتقال پول، ممنوعیت ورود برخی کالاها به کشور، از دست دادن شرکای خارجی و بازارهای صادراتی و افزایش ریسک اعتباری معامله با ایران، فعالان اقتصادی را با مسائل بسیاری مواجه کرده است. در این میان وابستگی اقتصاد کشور به درآمدهای حاصل از صادرات نفت، در کنار وابستگی ساختار تولید کشور به واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه ای و سرمایه ای، بر دامنه اثرگذاری و مانع تراشی تحریم ها افزوده و فعالان اقتصادی را با چالش های متعددی که در فوق به آنها اشاره شد روبه رو ساخته است.

راهکارهای پیشنهادی

با عنایت به اهم موانع برشمرده پیش روی تولید و سرمایه گذاری و الزامات تحقق بخشی به شعار سال، پیشنهادهای عملیاتی اتاق ایران در راستای تحقق بخشی به شعار سال عبارتند از:

الف) بهبود محیط کسب و کار

ثبات بخشی به اقتصاد و ارتقای سطح اعتماد فعالان بخش خصوصی برای کاهش مخاطرات اجرای بودجه ۱۴۰۰ و تحریم های اقتصادی در بی ثبات سازی متغیرهای کلان برنامه ریزی شود. نظرات فعالان اقتصادی فراتر از صرف اخذ نظر از بخش خصوصی و تشکلهای مربوطه در تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه ها، آیین نامه ها و رویه های اجرایی، مطابق مواد ۳، ۲ و ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مدنظر قرار گیرد. مطابق با ماده ۴ قانون مدنی کشور، از عطف به ماسبق شدن کلیه بخشنامه های صادره بانک مرکزی، وزارتخانه ها، سازمان تامین اجتماعی و اداره امور مالیات ممانعت به عمل آید. مطابق با ماده ۷ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، کمیته ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه های اجرایی به واحدهای تولیدی تشکیل شود و وزارت صمت با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط و اتاق ها و با نظارت و تایید کمیته مذکور، «سامانه اطلاعاتی مورد نیاز جهت هرگونه بازدید و مراجعه نمایندگان دستگاه های اجرایی به واحدهای تولیدی» را طراحی و پیاده سازی کند. استقلال بانک مرکزی در سیاستگذاری ها افزایش یابد، به نحوی که بانک مرکزی سیاست های پولی، ارزی و اعتباری را فارغ از هرگونه فشار بیرونی و براساس مصالح اقتصادی تنظیم و اجرا کند و نسبت به نتایج آنها پاسخگو باشد. ضمانت اجرای مصوبات شورای گفت و گو دولت و بخش خصوصی افزایش یابد و به منظور جلوگیری از اتخاذ تصمیمات متناقض و ناهماهنگ، بین نهادهای موازی با شورای گفت و گو دولت و بخش خصوصی هماهنگی برقرار شود. سازوکاری جهت ممانعت قانونی از وارد ساختن شوک به قیمت های کلیدی حامل های انرژی و ارز و جلوگیری از اجرای سیاست های تورمزا در یک افق زمانی مشخص، طراحی و اجرا شود. رویکرد انضباط مالی در بودجه به عنوان مهم ترین سند مالی دولت، از طریق تدوین سند بودجه براساس منابع قابل تحقق الزام آور، بازبینی ساختار هزینه ای دولت و ممانعت از تخصیص بودجه به امور غیر ضرور پیگیری شود.

ب) بهبود محیط مقرراتی کشور

حتی الامکان از تصویب قوانین جدید ممانعت به عمل آید و نظارت کارآمد بر حسن اجرای صحیح قوانین و مقررات موجود اعمال شود. تجربه کشورهای موفق نشان می دهد بیش از قانون، اصلاح رویه های اجرایی در بهبود محیط کسب و کار مهم هستند و راهکار اصلی ساده سازی رویه ها، توسعه دولت الکترونیک است. سال های اخیر با هدف تسریع در دستیابی به پیشرفت و توسعه اقتصادی و برداشتن موانع از مقابل

تولید در کشور، ابزارهای قانونی متعددی تعبیه شده که به نظر می رسد از بین آنها، قوانین چهارگانه زیر نقش کلیدی در این خصوص دارند: قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴؛ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار؛ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی و قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور. هماهنگی و تقسیم کار منسجم بین نهادهای مرتبط به بهبود محیط کسب و کار نظیر شورای گفت و گو، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، هیات مقررات زدایی و دیگر کارگروه های دارای عملکرد مشابه در سطح استانی در دستور کار قرار گیرد.

مبارزه با فساد و رانت جویی

برنامه ملی و جامع مبارزه با فساد بر محور پیشگیری و ایجاد شفافیت در حوزه تقنین، اجرا و قضا، تدوین و اجرا شود. به توسعه دولت الکترونیک به منظور کاستن از بوروکراسی های اداری زائد و ساده سازی کارها و جلوگیری از پرداخت رشوه در سطح کشور اولویت داده شود. سامانه افشای فساد در سازمان ها و نهادهای درگیر با فعالان اقتصادی طراحی شود و قانون حمایت از افشاگران به منظور فراهم شدن زمینه افشای فسادها و رشوه گیری ها در دستگاه های دولتی توسط مردم، تدوین شود. عملکرد بازارچه های مرزی و مبادی ورود کالا به منظور جلوگیری از قاچاق کالا به طور جدی توسط گمرک کنترل شود. تخصصی شدن گمرکات کشور در راستای مقابله با قاچاق در دستور کار قرار گیرد. تجهیزات و سامانه های گمرکی کشور تقویت شوند و مبادی ورودی و خروجی کشور به تجهیزات و ابزارهای کنترلی پیشرفته مجهز شوند.

مقابله با نفوذ و تبانی در معاملات اداری

براساس ماده ۲۰ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، دایره شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه های اجرایی، نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت ها و موسسات وابسته تسری داده شود و شرایط یکسان در مناقصات برای بنگاه های دولتی و بخش خصوصی، در نظر گرفته شود. مطابق با ماده ۲۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، دلایل ترک تشریفات مناقصه در قراردادهای دولتی شفاف شود. مطابق با ماده ۱۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، به منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی نفعان در انجام معامله با دستگاه های اجرایی، «پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات موضوع ماده ۲۳ قانون برگزاری مناقصات» به «پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی شامل اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی نظیر خرید، فروش و اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و همچنین به تفکیک شهرستان، استان و ملی» توسعه و ارتقا یابد. لایحه مشارکت عمومی و خصوصی در راستای تدوین قانونی جامع در حوزه مشارکت طرف عمومی با خصوصی به نحوی اصلاح

استفاده از صندوق‌های مکانیزه فروش مشروط شود. در فرآیند اخذ مالیات بر ارزش افزوده، ممیز محوری حذف شود و از اعمال شیوه خودسرانه علی‌الراس در رسیدگی و تشخیص مالیات بر ارزش افزوده، ممانعت به عمل آید. فرآیند استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان، در راستای جلوگیری از بلوکه شدن نقدینگی تولیدکنندگان تسریع شود.

کاهش فشار تامین اجتماعی بر بخش‌های تولیدی و مولد اقتصادی

مطابق با ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی، سازمان تامین اجتماعی از ورود به حسابرسی دفاتر فعالان اقتصادی خودداری کند و بازرسی صرفاً براساس فهرست حقوق و دستمزد صورت گیرد. تقسیر بدهی به سازمان تامین اجتماعی، با ایجاد رویه‌ای واحد در اخذ وثایق نظیر چک، سفته و... به جای ضمانتنامه بانکی انجام شود. وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی هزینه اشتباهات احتمالی صورت گرفته توسط سازمان تامین اجتماعی به خصوص در محاسبه جرائم دیرکرد کارفرمایان را به منظور ممانعت از تحمیل هزینه‌های مضاعف بر تولیدکنندگان، عهده‌دار شود.

رفع تنگنای ارزی بخش‌های تولیدی و مولد اقتصادی

فرآیندهای تخصیص ارز به واحدهای تولیدی به منظور واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز در فرآیند تولید تسهیل شود. استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگانی که رفع تعهد ارزی کرده‌اند، برای سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ تسریع شود. روش محاسبه قیمت پایه‌های صادراتی اصلاح گردد به نحوی که براساس قیمت‌های جهانی و قیمت‌های بازارهای هدف صادراتی باشد. نظارت موثر دولت بر بازار ارز و اولویت‌بندی تخصیص ارز به کالاهای اساسی و نهادهای تولیدی و جلوگیری از ورود کالاهای لوکس و غیرضروری صورت گیرد.

سیاست‌گذاری‌های تجارت خارجی در خدمت بخش‌های تولیدی و مولد اقتصادی

امکان حضور تجار بخش خصوصی به عنوان رایزن بازرگانی در خارج از کشور فراهم شود. در این خصوص پیشنهاد می‌شود که وزارت صمت، انتخاب رایزنان بازرگانی را به اتاق‌های بازرگانی سراسر کشور واگذار کند. کانون‌های بازاریابی تخصصی در کشورهای هدف صادراتی در راستای توسعه صادرات بخش خصوصی، تاسیس شود. مطابق با ماده یک قانون امور گمرکی و مواد ۳۰۷ تا ۳۰۹ قانون تجارت، امکان استفاده از بیمه‌نامه و سفته به جای تضامین صادرات در راستای ممانعت از کمبود نقدینگی واحدهای تولیدی، سوق یافتن منابع از بخش‌های مولد به سیستم مالی کشور و بازگشت نقدینگی به چرخه تولید کشور فراهم شود.

تولیدی که بابت دریافت تسهیلات در سیستم بانکی بلوکه شده است، هر ساله متناسب با میزان خالص بدهی واحدهای تولیدی به سیستم بانکی و یا در قبال دریافت تضامین غیرنقدی، آزاد کنند. اعتبارسنجی و اهلیت‌سنجی متقاضیان تسهیلات بانکی، به جای اخذ وثایق و سپرده بانکی در ارائه تسهیلات از سوی بانک‌ها در دستور کار قرار گیرد. فرمول محاسبه تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای تولیدی براساس نسبت ۱۲۰ درصد میزان فروش اصلاح گردد و دوره بازپرداخت تسهیلات سرمایه در گردش از یک سال به دو سال افزایش یابد.

تسهیل شرایط تامین مالی بخش‌های تولیدی و مولد اقتصادی از بازار سرمایه

امکان افزایش عرضه اولیه سهام برای شرکت‌های جدید، از طریق تسهیل شرایط پذیرش شرکت‌ها در بازار سهام توسط سازمان بورس فراهم شود. از ظرفیت‌های بورس کالا در جهت تامین مالی و نقدینگی بنگاه‌های تولیدی استفاده به عمل آید. ریسک سرمایه‌گذاری سهامداران در بازار بورس از طریق معرفی ابزارهای بیشتر (از قبیل قراردادهای آتی، اختیار خرید و فروش و...) پوشش داده شود.

کاهش هزینه‌های تامین مواد اولیه بخش‌های تولیدی

با توجه به افزایش نرخ ارز مبنای محاسبه ارزش گمرکی ورودی بر اساس نرخ سامانه مبادله الکترونیکی (ای.تی.اس)، بر اساس جزء ۱ بند و تبصره ۷ قانون بودجه ۱۴۰۰، دولت مکلف شود تعرفه حقوق ورودی ماشین‌آلات مورد نیاز تولید و مواد اولیه تولید را به گونه‌ای تغییر دهد که نرخ موثر تعرفه قبل و بعد از اجرای این حکم بدون تغییر باقی بماند. همچنین، دولت مکلف شود نرخ موثر تعرفه قبل و بعد از اجرای این حکم را با در نظر گرفتن نوسانات نرخ ارز در فواصل زمانی سه‌ماهه بازنگری کند و گمرک نیز موظف گردد بر اساس دستورالعملی که به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد به گونه‌ای عمل کند که از ابتدای ۱۴۰۰، پرداخت وجوه حقوق و عوارض گمرکی مربوط به واردات مواد اولیه بخش تولید حسب درخواست متقاضی، به صورت اعتباری قابل انجام باشد. هزینه‌های واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز بخش تولید، از طریق تسهیل فرآیند ثبت سفارش و کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل کاهش یابد.

کاهش فشار مالیاتی بر بخش‌های تولیدی و مولد اقتصادی

رویه‌ای واحد در اخذ مالیات از بنگاه‌های خصوصی، شبه‌دولتی و نهادهای عمومی، اتخاذ شود. مالیات از درآمدهای پنهان و کسب‌وکارها از طریق ترغیب کلیه اصناف به نصب صندوق مکانیزه فروش و کار تخوان، اخذ شود و معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی اصناف به

شود که علاوه بر داشتن منطق علمی و ملاحظات اجرایی موضوع مشارکت عمومی و خصوصی، شائبه فساد هم نداشته باشد.

ب حمایت عملیاتی از اکوسیستم سرمایه‌گذاری مولد

تسریع در حل و فصل مشکلات قضایی فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران

مطابق با ماده ۳۰ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، قوه قضاییه مکلف شود تا قبل از اعلام رای هیأت داور (به عنوان مرجع ویژه و تخصصی رسیدگی به هر گونه ادعا و شکایت مربوط به امر واگذاری)، از ورود مراجع و مقامات قضایی به طرح دعوای کیفری علیه مجریان امر خصوصی‌سازی یا اقامه دعوای حقوقی برای بطلان قرارداد واگذاری، ممانعت به عمل آورد. براساس بند ۲ ماده ۳ دستورالعمل حمایت قضایی از سرمایه‌گذاری، قوه قضاییه مکلف شود ساز و کار ویژه‌ای به منظور رسیدگی فوری به دعوای مربوط به سرمایه‌گذاران در دادسراها و دادگاه‌ها، توسط کمیته‌های حمایت قضایی استانی طراحی و پیاده‌سازی کند. مطابق با ماده ۲۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، قوه قضاییه و دولت ملزم شوند به منظور تسریع در حل و فصل مشکلات فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران، نسبت به تشکیل دادگاه‌های تجاری (علاوه بر تهران، در سایر استان‌ها) و تنظیم و تصویب قانون آیین دادرسی تجاری با اخذ نظر از اتاق حاکم تا پایان سال ۱۴۰۰ اقدامات مقتضی را در دستور کار قرار دهند. کلیه پرونده‌های واصله یا ارجاعی به کارگروه‌های ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، در کوتاه‌ترین زمان ممکن مورد بررسی واقع و تعیین تکلیف شوند. کارگروه‌های استانی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید با مسوولان ذی‌ربط دستگاه‌های قضایی در راستای افزایش ضمانت اجرای مصوبات ستاد تسهیل و حل و فصل مشکلات واحدهای تولیدی در استان‌ها تعامل گسترده‌تری داشته باشند.

پوشش ریسک‌های پیش‌بینی نشده فراروی تولید و سرمایه‌گذاری

تخصیص بخشی از منابع حاصل از تجدید ارزیابی دارایی‌های خارجی بانک مرکزی از محل جهش‌های ارزی رخ داده در اقتصاد، به منظور پوشش ریسک نوسانات نرخ ارز برای تسهیلات‌گیرندگان ارزی با مشخص کردن شرایط سرمایه‌گذاران واقعی آن دسته از واحدهای اقتصادی که محصولات تولیدی آنها به طور همزمان با نرخ تضمینی توسط دولت خریداری می‌شود و یا دولت در قیمت‌گذاری آن نقش اصلی ایفا می‌کند و با ممنوعیت صادرات مواجه هستند، در اولویت پوشش نوسانات نرخ ارز (مواد اولیه وارداتی) قرار گیرند.

تسهیل شرایط اخذ تسهیلات بانکی برای بخش‌های تولیدی

بانک‌ها ملزم شوند تضامین و وثایق نقدی واحدهای

در گفت و گو با دکتر حسین عبده تبریزی بررسی شد؛

چشم انداز بازارها در سال ۱۴۰۰

اینکه بازده‌های مبتنی بر دارایی‌هایی از این دست اغلب در معرض نظام مالیاتی قرار نمی‌گیرند، اشخاص هم دلیلی برای حضور در بخش تولیدی کشور نمی‌بینند. در نتیجه، نقدینگی بالای کشور به هر بخشی که حرکت می‌کند ویرانگری قیمتی را به دنبال دارد، اما در بخش تولیدی گردش نمی‌کند. منابع نهفته در املاک و مستغلات، ارز، طلا و... که به هیچ‌وجه مولد نیستند، تنها موجب سلب منابع از گردش در بخش تولیدی کشور می‌شوند. این رفتار (به‌ویژه در زمین) موجب جذب منابع بسیار زیادی شده و محرومیت بخش تولید از نقدینگی را به دنبال دارد. در سال ۱۴۰۰ هم نمی‌توانیم اوضاع را متفاوت پیش‌بینی کنیم. سیاست‌گذار بسته اقداماتی را معرفی نمی‌کند که از این مسیر به مسیر بهتری رهنمون شویم. راه‌حل‌های مختلف برای هدایت نقدینگی به سوی تولید در ایران و کشورهای مختلف تجربه شده است. مقوله‌هایی مانند هدایت اعتبار، اعطای یارانه تسهیلات، جیره‌بندی اعتباری،

در صنعت و تولید داشته باشیم؛ بهره‌وری با سرعت در اقتصاد چهره نشان نمی‌دهد و بهبود بهره‌وری طول می‌کشد. بنابراین، نرخ رشد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰، مثل بسیاری از سال‌های اخیر، به منابع و درآمد نفتی بستگی خواهد داشت. پس رشد بخش واقعی اقتصاد ایران ریشه در نوآوری و بهره‌وری ندارد؛ اغلب محصولات مهم مانند خودرو وابستگی ارزی دارند و با تحریم‌ها هم عرضه آنها با کاهش مواجه می‌شود و هم قیمت‌های آنها افزایش می‌یابد. گسست بین بازدهی بخش واقعی اقتصاد با بخش مالی جدی است. هر میزان هم که نقدینگی ایجاد می‌شود، بخش عمده‌ای از آن صرف گردش در بخش مالی اقتصاد می‌شود و بخش واقعی اقتصاد همچنان تشنه نقدینگی باقی می‌ماند. یکی از دلایل شکل‌گیری چنین ساختاری مالیات‌پذیری بخش تولیدی اقتصاد و عدم پرداخت مالیات برای بازده‌های غیرعادی در بخش مالی مبتنی بر نگهداری ارز، طلا و... است. با توجه به

رشد نقدینگی است که قیمت دارایی‌هایی مثل مسکن، سهام، ارز و طلا را تعیین می‌کند. به‌ویژه به دلیل رابطه بسیار نزدیک نقدینگی و قیمت ارز، در اقتصاد ما همواره قیمت ارز متغیر پشیران تلقی شده و قیمت بقیه دارایی‌ها را به دنبال خود کشانده است. شاید در بخشی از سال‌های ۹۸ و ۹۹، نقدشوندگی بالای سهام باعث شد که شاخص به چنین متغیری تبدیل شود.

در پرش قیمت دلار سال ۱۳۷۲، در سال ۱۳۷۷ و اخیرتر در سال‌های ۹۰ و ۹۱ و بالاخره در پرش قیمت ۲۰۰ درصدی دلار در سال ۹۷ دیدیم که با وقفه یک سال یا حتی کمتر، قیمت سهام و مستغلات پرش کردند. بنابراین توجه هر تحلیلگر سهام به طور جدی به رشد نقدینگی و قیمت دلار است و اینکه آیا پرش‌های تندی که در ۹۸ و ۹۹ در قیمت همه دارایی‌ها رخ داده، بازار این دارایی‌ها را به تعادل کشانده است یا نه؟ برای سال ۱۴۰۰، نمی‌توانیم انتظار بهره‌وری خاص

انتظار بازار آن باشد که در پایان سه ماه اول دلار را بین ۲۲ تا ۲۳ هزار تومان ببینید، قیمت‌ها در بازار سهام نمی‌تواند افزایشی شود. پس در ۶ ماه اول به هر حال قیمت‌های سهام جذابیت چندانی ندارد و بازار به‌ویژه در سه ماه اول نمی‌تواند خیلی مثبت شود.

البته اگر توافق برجانی مناسبی حاصل شود، این وضع خود گرایش و شوری مثبت ایجاد می‌کند و ممکن است عده زیادی را به سمت بازار سهام بکشاند. انتظار اجرای سریع‌تر پروژه‌ها و انتظار افزایش کارایی ناشی از انتقال فناوری محرکه‌های مثبتی برای بازار است. اما چنین تغییر دیدگاهی در بازار در ۶ ماه اول سال انتظار نمی‌رود. نگاه منفی به بازار در ماه‌های آغازین سال ۱۴۰۰ قوی است. وقوع اتفاق بسیار مثبت کمتر محتمل است.

قیمت ریال

غیر از قیمت ارز، قیمت نفت و تحریم‌ها، اینکه بانک مرکزی با نرخ سپرده‌ها چه می‌خواهد بکند، بسیار اهمیت دارد. البته، اکنون نرخ‌های واقعی سپرده بانکی هنوز منفی است. اما نرخ‌های واقعی بهره در ایران (غیر از آن چند سال توفانی تا سال ۱۳۹۶) همیشه منفی بوده است. نرخ‌های واقعی بهره محدود به ایران هم نیست؛ در سطح جهان هم کم‌وبیش وضع بر همین منوال است. بانک مرکزی با نرخ سود بانکی چه کار خواهد کرد؟ از دید اقتصاد ملی، شاید نرخ‌های ۱۷ و ۱۸ درصد پایدارتر هم باشند، اما بانک مرکزی نگران نرخ تورم است. اگر نرخ پایین بماند، به نفع بانک‌هاست که دوباره با ناترازی بیشتر ترازنامه خود مواجه هستند. بازار سرمایه طرفدار نرخ بهره پایین‌تر است که زودتر به تعادل برسد. اما آیا بانک مرکزی‌ای که در آن برای اولین بار طی سال‌های طولانی آثاری از اعمال سیاست پولی می‌بینیم، تغییری در نرخ سود خواهد داد؟ بانک مرکزی خریدور نرخ سودی اعلام کرده که در سال‌های ۹۸ و ۹۹ نتوانسته در آن خریدور نرخ‌ها را نگه دارد. بنابراین، در سال ۱۴۰۰ تلاش خواهد کرد که به نرخ تورم هدف ۲۲ درصد نزدیک شود. پیش‌بینی محتمل‌تر آن است که بانک مرکزی که از نرخ بالای رشد نقدینگی و ارقام بالای کسری بودجه در سال ۱۴۰۰ ناخبر است، احتمالاً در سال ۱۴۰۰ به نرخ بهره دست نزند. فعالان بازارها باید نرخ سود بانکی را در سال ۱۴۰۰ حول‌وحوش همین نرخ‌های جاری فرض کنند.

قیمت‌ها و شاخص بورس

با توجه به آنچه در مورد قیمت دلار، تحریم و قیمت ریال گفته شد، سوال بعدی می‌تواند آن باشد که قیمت‌ها و شاخص در بورس در سال ۱۴۰۰ چه وضعی دارد؟ بازار دارایی‌ها (asset markets) در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ شاهد رشدهای قابل‌ملاحظه‌ای در قیمت‌ها بوده است. قیمت‌های سهام، مسکن، خودرو و طلا (که حالا کاهشی شده) به دنبال پرش قیمت ارز، رشدهای چشمگیری داشته‌اند. فرض غالب آن است که قیمت همه دارایی‌ها به دلیل انتظارات تورمی و اعتقاد به معجزه افزایش دائمی قیمت‌ها از طرف عوام در بازار سرمایه طی سال‌های ۹۸ و ۹۹ از نرخ رشد نقدینگی فاصله گرفته است. اینکه بازگشت به میانگین رخ داده باشد، سوال عمده‌ای است که بسیار پرسیده می‌شود. تورم مجدد قیمت دارایی‌ها در سال ۱۴۰۰ بعید به نظر می‌رسد. هم‌اکنون در مورد قیمت ملک، به‌رغم سطح تولید نازل آن، شاهد افزایش نیستیم. به دلیل فراتر از هدف رفتن (overshoot) قیمت ملک و به‌رغم عرضه کم، بازار کشش ندارد؛ حجم معاملات به‌شدت کم شده است، چرا که تقاضای سفته‌بازانه (غیرمصرفی) هم کاهش یافته است. بنابراین نقدینگی جدید سال ۱۴۰۰ روی این دارایی تمرکز نخواهد یافت، بلکه overshoot قیمت‌ها را تعدیل خواهد کرد. البته توجه به چسبندگی قیمت‌ها در این بخش مهم است، یعنی تعدیل قیمت صورت نمی‌گیرد. مالکان کاهش قیمت نخواهند داد، بلکه تورم سال ۱۴۰۰ و شاید ۱۴۰۱ لازم است تا قیمت‌ها تعدیل شود و بخش از رکود خارج شود.

تسهیلات تکلیفی، تسهیلات طرح‌های زود بازده، جواز صادراتی، تسهیلات خُرد خرید کالاهای ایرانی، اوراق گواهی اعتبار مولد (گام)... هیچ‌کدام از اینها چاره کار نبوده است، چرا که به لحاظ نظری می‌دانیم آنچه تعیین می‌کند منابع گردش بیشتری در یک فعالیت تولیدی یا یک بخش اقتصادی داشته باشند، ریسک و بازده بخش‌های اقتصادی است. استفاده از سازوکار مالیاتی برای تخصیص منابع مفید است. علاوه بر راه‌کار مالیاتی روش‌های دیگری مانند تعیین حداقل سرمایه، تخصیص وجوه در اختیار برای اجرای پروژه‌ها، انتشار اوراق بهادار برای تامین مالی تولید، اعتبار اسنادی داخلی یا اقدام اخیر اوراق گام از جمله راهکارهایی است که می‌تواند در هدایت نقدینگی به تولید مسکن موثری باشند. در سال ۹۹، ۳۲ تا ۳۵ میلیارد دلار کالا وارد کشور شده که ۸ میلیارد دلار آن با ارز ۴۲۰۰ تومانی عرضه شده است. در سال ۱۴۰۰، حتی بدون برجام هم درآمد ۵۰ میلیارد دلار صادرات فرآورده‌های نفتی محتمل است. افزایش قیمت نفت هم که اتفاق افتاده است. پیش‌بینی محتمل صادرات به طور متوسط ۱/۵ میلیون بشکه نفت در سال ۱۴۰۰ و افزایش قیمت آن از ۴۰ دلار در بشکه به ۶۰ دلار است (بانک‌های سرمایه‌گذاری دنیا پیش‌بینی می‌کنند قیمت روی ۶۰ دلار بماند). این درآمد اجازه خواهد داد که اقتصاد نرخ رشد بسیار آرامی را از این محل تجربه کند. اما این مذاکرات برجام است که درآمدهای دولت و درآمدهای نفتی کشور را تعیین می‌کند. در روزهای اخیر هم که همه خبر از گشایش داده‌اند. برجام درآمدهای ارزی بانک مرکزی را تقویت می‌کند و حجم ذخایر ارزی بانک مرکزی تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر قیمت ارز دارد. اما نتایج حاصل از گشایش برجام بعید است در نیمه اول سال ۱۴۰۰ آثار خود را نشان دهد.

قیمت کالاهای اساسی

در بخش کالاهای اساسی (commodities) هم اتفاقاتی در جریان است که می‌تواند برای بازار سهام ایران مهم باشد. بسیاری از شرکت‌های بزرگ بورسی ایران در این حوزه فعالیت می‌کنند. قیمت مس، متانول، فولاد و... بالا رفته است و این البته سود شرکت‌های فعال ایرانی در این عرصه‌ها را افزایش می‌دهد. افزایش جهانی قیمت محصولات پتروشیمی باید به قیمت سهام شرکت‌های بورسی کمک کند. محصولات پتروشیمی و محصولات صنایع با تمرکز چین، به دلیل کرونا ضعف تولید داشته‌اند و در ۶ ماه اول سال ۱۴۰۰ شواهدی نیست که این شکاف تولید پر شود. معاهده پاریس جدی به نظر می‌رسد. فشار روی تولید متانول، اولفین، گاز (وضع زمستان). باید در ۶ ماه اول قیمت سهم‌هایی را در بورس تهران بالا ببرد. طی دوران کرونا، ظرفیت‌های تولیدی دنیا اضافه نشده است. مثلاً بر ظرفیت LNG ها اضافه نشده و رشد شتابانی که در تولید این محصولات پیش‌بینی می‌شد، رخ نداده است. بنابراین در ۶ ماه آینده وضع کالاهای اساسی، به‌ویژه قیمت فلزات رنگی، مس، قلع و روی مناسب ارزیابی می‌شود. قیمت بین‌المللی کالاهای اساسی را باید عامل مثبتی برای سودآوری شرکت‌های بورسی در ایران تلقی کنیم.

قیمت دلار و قیمت سهام

افزایش درآمد دلاری نباید به قیمت پایین دلار بینجامد تا مزیت‌های تولید و صادرات ما صدمه نبیند. اما دولتی که کسری بودجه دارد و می‌خواهد دلار بفروشد، اگر دلاری از طریق مذاکرات جدید نصیبش شود، حتماً عرضه می‌کند. علاقه هم ندارد که در پایان عمر دولت، نرخ دلار بسیار بالایی را تحویل دولت جدید دهد. بنابراین، انتظارات قیمت دلار کاهشی از این تصور نشأت گرفته است. برداشت (perception) فعالان بازار افزایش قیمت دلار نیست. خلاصه در سال ۱۴۰۰، به‌رغم رشد نقدینگی، انتظارات نرخ تورم کاهشی است. اگر

مشکل

سرمایه‌گذاران

ناآگاه که مستقیم

در بازار معامله

می‌کنند، جدی

است. این

سرمایه‌گذاران

که قیمت‌ها را با

آن سرعت در

اواخر سال ۹۸ و

اوایل سال ۹۹ بالا

بردند و نهاد‌های

مالی آگاه بازار هم

متأسفانه جلودار

آنها نشده و خود

هم‌رنگ جماعت

شدند، حالا هم

که قیمت‌ها عمدتاً

متناسب شده

است، نمی‌گذارند

بازار در متوسط

قیمت‌های تاریخی

خود تثبیت شود

و تعادل جدیدی

برقرار شود

جدی داشته‌اند و امکان جذب منابع جدید با هدف سرمایه‌گذاری ندارند. طبعاً سرمایه‌گذار بلندمدت بازار سهام، وقتی بازار را برگشته به میانگین‌های تاریخ می‌داند و قیمت عمده سهام را منطقی می‌داند، جلوی هر نوع تمایل به فروش خود را مهار می‌کند و روی سهمی که مطمئن است به قیمت مناسب رسیده، خریدار می‌شود. وقتی اوضاع تثبیت شد، چنین سرمایه‌گذاری سبب اوراق بهادار خود را دوباره متعادل می‌کند.

نقش مدیریت بازار

در این شرایط، مدیریت بازار چه رفتاری باید داشته باشد؟ سازمان بورس و اوراق بهادار به مثابه مدیر بازار چه باید بکند؟ می‌توان صدها عنوان موضوعی را برشمرد که اقدام مدیر بازار را می‌طلبد. البته باید اولویت‌بندی کرد و از مهم‌ترین‌ها شروع کرد؛ باید تدبیر کرد. از هر گوشه بازار می‌شود ایراد گرفت و در هر گوشه‌ای می‌شود اصلاحات انجام داد. مثلاً به ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های معاملات الگوریتمی، می‌شود اشاره کرد و فضای بازتری برای این معاملات درخواست کرد؛ به پایین‌بودن میزان سهام شناور می‌شود اشاره کرد؛ و از مشکلات بازارگردانی می‌توان صحبت کرد. همچنین بی‌شک، محدودیت‌های دامنه نوسان مشکل‌ساز بوده است؛ کنترل دستکاری قیمت‌ها در بازار باید با شدت بیشتری انجام شود؛ برای به اصطلاح جلوگیری از ریزش بازار در بسیاری موارد مداخله بی‌معنی بوده است؛ بعضی محصولات بورسی دارای کیفیت نیست؛ نوع نگاه و کنترل مقام ناظر نیز جای بحث فراوان دارد؛ رعایت اصول شرکت‌داری یا اصول حاکمیت شرکتی در بازار سرمایه می‌تواند موضوع نقد باشد؛ از نقش دولت در بازار باید کاسته شود؛ و دانش عمومی در بازار پایین است و بازار به سطح دانش بالاتری نیازمند است.

خود را مالباخته تلقی می‌کنند. چرا این‌گونه شد؟ چون معامله‌گران فراوان در بورس داشتیم. بورس که نباید چند میلیون معامله‌گر داشته باشد که خود سهام معامله کنند. بورس باید چندین میلیون سرمایه‌گذار داشته باشد و نه معامله‌گر. بعید است در بورس نیویورک هم به این اندازه معامله‌گر داشته باشیم. مشکل چند میلیون معامله‌گر آن است که ۹۰ درصد آنها ناآگاهانه معامله می‌کنند و اصطلاحاً معامله‌گر آگاه (smart trader) نیستند. در نتیجه، مشکلاتی پیش می‌آید که در سال ۹۹ بار دیگر شاهد آن بودیم.

رفتار سرمایه‌گذاران آگاه

در چنین شرایطی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، سرمایه‌گذاران آگاه چه کردند و حال چه باید بکنند. در شرایط سال ۱۳۹۹، سرمایه‌گذاران آگاه به پناهگاه‌های امن فرار کردند. بیشتر حرفه‌ای‌ها به نقدینه یا شبه‌نقد‌ها (معادل نقد‌ها) پناه بردند. اگر قبل از ریزش بازار به این کار اقدام کرده باشند، طبعاً انتفاع بزرگی هم داشته‌اند. امروز هم به نظر می‌رسد که اوراق بدهی که با نیاز دولت هم همخوان است، دوباره به بدیل سرمایه‌گذاری (alternative) در بازار دارای‌ها تبدیل شده باشد. رمزارزها (crypto-currency) هم به دلیل وضعیت نامشخص قانونی و هم به دلیل پیچیدگی محصول و ریسک بسیار بالا، برای عامه سهامداران سرمایه‌گذاری بدیل نیست. دارای پیچیده‌ای است و احتمالاً چون در آن بازار مثل بازار فاکس باید با دنیا رقابت کرد، معدودی از آن بازار با موفقیت بیرون خواهند آمد. یک علت که می‌شنویم عده قابل‌ملاحظه‌ای از سهامداران گذشته، به‌رغم ریسک بالا و غیررسمی بودن معاملات، وارد بازار رمزارزها شده‌اند، شاید عادت به کسب سود بالا از جنس سود سال‌های ۹۸ و ۹۹ باشد. تعداد کسانی که به معجزه کسب سودهای مداوم بسیار بالا معتاد شده‌اند، نباید کم باشد. آنان با سودهای بالایی کسب‌شده در بازار سهام امروز پهنه ریسک (exposure) بالای معاملات رمزارز را پذیرا شده‌اند. موضوعی که ریشه‌های آن را فقط در چارچوب اقتصاد رفتاری می‌توان تحلیل کرد و توضیح داد. پس، دوباره سپرده و این‌بار شکل دیگری از آن یعنی اوراق بدهی برای عمده سرمایه‌گذاران به بدیل سرمایه‌گذاری بازار تبدیل شده است.

در سال ۱۴۰۰، چون کشش‌پذیری قیمتی عرضه اغلب کالاها بسیار پایین و در مواردی نزدیک به صفر است، با افزایش قیمت کالاها، عرضه آنها افزایش نخواهد یافت و این فرآیند به نوبه خود موجب تغییر ماهیت کالاها یا بادوام به کالاهای سرمایه‌ای می‌شود. آیا کالاهای بادوام جدیدی وجود دارد که مثل اتومبیل نقدینگی را جذب کند؛ به نظر نمی‌رسد. اتومبیل و سایر کالاهای بادوام هم در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ افزایش قیمت

بازار سهام چطور؟ آیا تعدیل لازم صورت گرفته است؟ آیا overshoot که به دلیل انتظارات و حضور میلیون‌ها نفر معامله‌گر اتفاق افتاد، اصلاح شده است؟ می‌توانیم انتظار داشته باشیم که به میانگین‌های تاریخی برگشته باشیم؟ ظاهراً بعد از افت یک میلیون واحدی، باید بگوییم بازار هر چقدر هم که تند رفته باشد، اکنون باید به میانگین تاریخی خود برگشته باشد، هر چند که تعدیل به دلیل محدودیت دامنه نوسان بطئی صورت گرفت. به علاوه، در بخشی از بازار، به‌ویژه در زیربخش سهام شرکت‌های کوچک فراپورس، شاهد رفتاری شبیه به بازار املاک هستیم و شاید قیمت بعضی از سهام هنوز هم خوب نباشد. در این زیربخش، به دلیل دامنه نوسان، در بعضی سهام شاهد رفتاری مشابه بازار املاک هستیم. منظوم مساله چسبندگی قیمت‌ها در بازار مسکن و تابع قیمت‌هاست. در بازار این سهام نیز برخی بازارگردانان با پرکردن حجم مینا، تلاش می‌کنند اصلاح قیمت به سرعت رخ ندهد و امیدوارند که تورم و پیشرفت پروژه‌ها قیمت‌ها را پر کند؛ یعنی قیمت‌های overshoot شده را پر کند.

تعادل دیر هنگام بازار

ممکن است این پرسش مطرح شود که چرا وقتی قیمت انبوهی از سهام مناسب است، قیمت‌های بازار پایداری نشان نمی‌دهند. علت اصلی حضور میلیون‌ها معامله‌گر ناآگاه در بازار است. با حضور انبوهی از معامله‌گران در بازار سرمایه، به دلیل اتفاقاتی که در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ رخ داده، بازار همه سهام را با یک چوب می‌راند. بنابراین چون معامله‌گران ناآگاه بین بخش‌های مختلف بازار (cross-section) تفاوت دلاری و غیردلاری نمی‌گذارند، قیمت سهام متعادل شده بازار، یعنی قیمت آن سهامی که از تورم داخلی و قیمت بالاتر کالاهای اساسی در دنیا منتفع می‌شوند، هم از افزایش بی‌بهره می‌مانند. از این‌رو، بازار سهام و موقعیت شاخص را دلپذیر نمی‌یابیم. مشکل سرمایه‌گذاران ناآگاه که مستقیم در بازار معامله می‌کنند، جدی است. این سرمایه‌گذاران که قیمت‌ها را با آن سرعت در اواخر سال ۹۸ و اوایل سال ۹۹ بالا بردند و نهادهای مالی آگاه بازار هم متأسفانه جلودار آنها نشده و خود هم‌رنگ جماعت شدند، حالا هم که قیمت‌ها عمدتاً متناسب شده است، نمی‌گذارند بازار در متوسط قیمت‌های تاریخی خود تثبیت شود و تعادل جدیدی برقرار شود. یادمان نرفته است که از ابتدای سال ۱۳۹۹ تا پایان آن، بازار ۱۴۰ درصد رشد قیمت داشته است، هر چند چنین بازده‌ای نصیب دیرآمدگان به بازار نشد و متأسفانه امروز آنها از بازار رانده شده‌اند. اما نرخ ۱۴۰ درصد به هر حال بازده بالایی است. بورس ۱۴۰ درصد در سال ۱۳۹۹ بازده می‌دهد، اما بخش اعظم مردمی که مستقیم در بازار وارد شده‌اند، شاکی هستند و

خود را کنار بکشند و به عدم‌ایفای نقش موثر خود در کنترل بازار اعتراف نکنند. آنها هم دچار احساسات و وسوسه‌های بازار سرمایه شدند؛ آنها نیز همرنگ جماعت شدند و به جای اینکه در جهت حفظ منافع بلندمدت خود، از پایداری بازار حمایت کنند، در بی‌نظمی‌های آن نقش بازی کردند. نهادهای مالی ایران باید براساس استعدادهای بازار سرمایه، جویای اعتبار برای خود باشند؛ باید خود را نگهبان معیارهای فرهنگ کارایی در بازار سرمایه بدانند. اتفاقاتی که در آن ماه‌های در عین حال پرشور در بازار سرمایه رخ داد، باید بار عذاب وجدانی را بر دوش مدیران نهادهای مالی گذاشته باشد. در تاریخ تحول بازارهای سرمایه، همواره منزلت را برای نهادهای مالی قائل شده‌اند. مدیران نهادهای مالی باید انگیزه‌های پایداری در درون خود برای مسوولیت‌هایی بیابند که در قبال بازار و سرمایه‌گذاران عادی دارند. مدیران این نهادها باید دریافت‌های مشخصی از تعهد ملی و روشنفکرانه خود در قبال بازار سرمایه، بازار رقابتی در مفهوم عام و آزادی داشته باشند.

مدیران نهادهای مالی برخلاف عامه مردم باید از آرامش آدم‌های بزرگ بهره برده باشند تا تعارض ارزش‌ها را به گونه‌ای حل کنند که وقوع نتایج ترازیک گریزپذیر شود. آنان باید از امکانات نهفته در نهادهای مالی در شرکت‌های خود باخبر باشند؛ استعدادها و ظرفیت‌های خود را برای آرامش‌بخشیدن و تثبیت بازار بشناسند و از شورش‌های بازار و سهامداران خردش بیم نداشته باشند و با آنها وسوسه نشوند و خود را ملزم کنند که از حصار خرد اقتصادی و واقعیات بخش واقعی اقتصاد در بازار آشفته خارج نمی‌شوند.

نهادهای مالی برای پایداری و آرامش بازارها باید اولویت قائل شوند زیرا بدون حداقلی از نظم بازار، انتخاب درستی در کار نخواهد بود. سود را باید به نفع بلندمدت بازار تا حدی قربانی کرد؛ همه خیرهای بزرگ در کنار هم جمع نمی‌شوند. مدیران این نهادها محکوم به انتخاب هستند و هر انتخابی طبعاً ممکن است زیان‌هایی داشته باشد. زیان کردن عامه مردم بیش از همه خبر از نزدیک‌بودن زیان خود نهادهای مالی می‌دهد. سود مردم و سود نهادهای مالی پیوندی شریف با هم دارند. زندگی اخلاقی نهادهای مالی در بازار سرمایه نباید متعارض با منافع بازیگران کوچک در این بازار باشد. دوام بازار به ملازمات اخلاقی آن وابسته است؛ این ملازمات جوهره راستین نگرش درست به بازار سرمایه است. زندگی بازار در زیستن درست آن شکل می‌گیرد.

مدیران نهادهای مالی چاره‌ای ندارند که معضلات بازار را با روی‌خوش تحمل کنند، هرچند ممکن است آن مشکلات آنقدر دشوار شده باشند که ضمن تحمل، دیگر حفظ روی خوش محال باشد. نهادهای مالی در هنگامه وحشتی گسترده در بازارهای مالی، باید نقشی به قاعده آرامش‌بخش در بازار ایفا کنند.

اختیار داریم که نواخت سفته‌بازی را کم کند، باید از آن استفاده کنیم.

اما ظاهراً اولویت فوری بازار کمک به آن دسته سهامداران تازه‌وارد به بازار است که زیان کرده و زندگی آنان با مشکل روبرو شده است. روشن است که چنین حمایت‌هایی نباید فله‌ای و عمومی باشد. طبعاً می‌توان در سقف معینی به آنان کمک کرد. مثلاً آن دسته از سهامداران که گردش سالانه معاملاتشان زیر ۱۰۰ میلیون تومان بوده، می‌توانند مشمول این حمایت‌ها باشند. هر نهاد مالی در هر صنعت هم می‌تواند راه‌های حمایت خود را پیدا کند. مثلاً نهادهای مالی مجموعه تامین اجتماعی می‌توانند در سقف معینی (مثلاً ۳۰ میلیون تومان) برای سهام مرتبط با شرکت‌های خود اوراق تبعی منتشر کرده و در اختیار سهامداران تازه‌وارد زیان‌دیده قرار دهند. اگر هم آن سهامداران به نقدینگی نیاز داشته باشند، بانک رفاه در آن مجموعه می‌تواند به پشتوانه این اوراق تبعی، به آن افراد وام بدهد. بانک‌ها برای سهام شرکت‌های مربوط به خود می‌توانند اختیار تبدیل به سپرده بانکی منتشر کنند و دوباره روی این اختیار به سهامدار نیازمند وام بدهند. صرف وجوه صندوق مربوط به خود بازار (نه صندوق عمومی) برای حمایت از این گروه سهامدار ضعیف (که اتفاقی سهامدار شده‌اند) مشکل اخلاقی ندارد. در مورد سهامداران دیگر، طبعاً مسوولیتی متوجه مقامات بازار نیست؛ دیگر سهامداران هم می‌توانند برای بهبود بازار صبر کنند و هم با توجه به معاملات قبلی خود، امکان تحمل زیان دارند. صدور همین اوراق تبعی برای سهامی که طبق نظر ناشر ارزشمند هستند، هجوم به بازار برای عرضه را آرام خواهد کرد. تشویق شرکت‌ها (به کمک نهادهای مالی) به انتشار اوراق تبعی (اختیارهای فروش) برای موفقیت افزایش سرمایه‌ها و حمایت از بازار در شرایط ریزش عمده آن ضروری به‌نظر می‌رسد.

مسوولیت نهادهای مالی

اگر مردم دوباره به بازار اعتماد کنند، نهادهای مالی باید طرف اعتماد آنان باشند و نگذارند که بازار از مسیر خود و ارقام و روند تاریخی خود منحرف شود. منافع بلندمدت نهادهای مالی حمایت از سرمایه‌گذاران خرد است که به امید سودی در حد تورم به بازار سرمایه آمده‌اند.

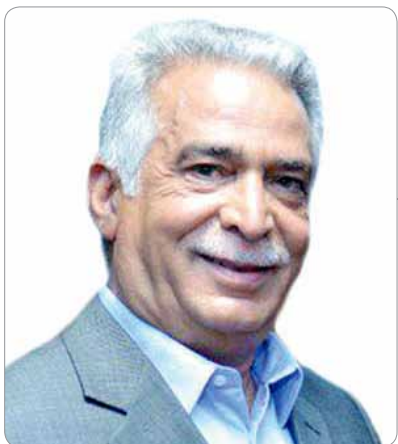
خیزش ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ در بازار سرمایه به هر دلیل که اتفاق افتاد، حتی اگر آن دلایل ناشی از ضعف سیاست‌گذاری‌ها، تحریم‌ها و سوءمدیریت‌ها در اقتصاد ایران بود، به شکوه بازار سرمایه انجامید و نهادهای مالی موظف بودند استقبال گسترده مردم را پاس دارند و آن حضور پررنگ را پایدار کنند. به‌رغم مشکلات مختلفی که لایه‌های سیاست‌گذاری برای بازار سرمایه آفریدند، نهادهای مالی بازار نمی‌توانند

همه این نکات و ده‌ها نکته هم‌عرض آنها می‌تواند مورد اشاره قرار گیرد. اما باید تدبیر کنیم و بتوانیم به مدیر بازار بگوییم که از این انبوه مشکلات، اولویت‌ها کدام است و روی چه نکاتی باید تمرکز کرد و با آنها شروع کرد.

اولویت‌های اصلاح بازار

اولویت اول بسط سرمایه‌گذاری غیرمستقیم است. در چنین شرایطی، مدیر بازار باید به طور گسترده‌ای مدیریت غیرمستقیم را برای سازماندهی انبوه سرمایه‌گذاران عام و ناآگاه در بازار توصیه و الزامات آن را فراهم کند. اگر موسسات مدیریت دارایی کافی داشته باشیم و مدیران صندوق‌ها و سبدها با دانش عمل کنند، نه اینکه خود به دنبال عامه مردم راه بیفتند، در آن صورت سرمایه‌گذاری غیرمستقیم مردم با کارایی صورت می‌گیرد و مشکلات کمتر می‌شود. افزایش قابل‌ملاحظه تعداد و حجم فعالیت صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سبدگردان‌ها برای اجتناب از درگیری مستقیم مردم عادی در بازار سهام ضرورت اول بازار است. اولویت دوم، اصلاح دامنه نوسان است. فارغ از نقش دامنه نوسان در گذشته، در شرایط بازار سرمایه گسترش‌یافته امروز، اعمال دامنه نوسان کمتر لازم است؛ این محدودیت باعث مشکلات زیادی شده است و باید به‌تدریج حذف شود. کار را با شرکت‌هایی که درصد سهام شناور بیشتر دارند و شرکت‌های متعبر هستند، باید شروع کرد و به‌تدریج کل محدودیت‌ها را حذف کرد. مثلاً طی دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ باید پای حذف کامل محدودیت‌های دامنه نوسان برویم. البته این کار باید به‌تدریج انجام شود و با توجه به نتایجی که می‌گیریم پیش‌برویم. همین نکته را در مورد حجم مینا نمی‌توان گفت. برعکس، حجم مینا شاید در مواردی باید تقویت هم بشود. اگر ابزاری در

محمدرضا بهرامن/ رئیس خانه معدن ایران

معدن و فرصت‌های سرمایه‌گذاری

حال با توجه به اینکه پتانسیل‌های منابع طبیعی خصوصا ذخایر معادن غیر نفتی ایران به‌عنوان اهرم توسعه اقتصاد ایران تعریف می‌شود آیا زمان آن نیست که در عرصه معادن هوشمندانه و مدیرانه اتخاذ تصمیم کنیم؟ امروز بحران برخاسته از شیوع ویروس کرونا می‌تواند یک یا دو سال از آهنگ رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته و صنعتی بکاهد، اما همین بحران می‌تواند منجر به آسیبی ۱۰ ساله در کشورهای در حال رشد و توسعه همچون ایران شود.

وقتی اقتصاد ایران براساس برآوردهای مرکز آمار کشور طی ۹ ماهه سال ۹۹، با رشد منفی ۱/۲ درصدی مواجه بوده است؛ آیا توقع این است که نقدینگی وارد تولید شود؟ تولیدی که در حال کاهش بوده و سرمایه‌گذار انگیزه‌ای برای ورود به عرصه تولید نداشته؟! اقتصاد ما به شدت در حال کوچک شدن است و سرمایه‌گذارهای داخلی در حال فرار به سایر کشورها خصوصا کشورهای همجوار همچون ارمنستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان و عمان هستند. در دنیا کشوری مانند ایران نیست که تاجران و فعالان کسب‌وکارش مجبور به ایجاد کسب‌وکار در خارج از کشور باشند.

با این شرایط و بدون درس گرفتن از گذشته و بدون دانش و خرد، قطعا در کنار پنج کشور زیمبابوه، ونزوئلا، سودان شمالی، سودان جنوبی و آرژانتین با تورم بالای ۲۰ درصد پایدار خواهیم بود. اما آنچه در شرایط کنونی مهم است، قدرت یافتن بخش خصوصی در کشور ما است. ما هنوز در حال اثبات این نکته هستیم که برای توسعه به بخش خصوصی نیاز داریم! هنوز در حال گفت‌وگو برای احقاق حق بخش

موضوع باعث شده کشورهای در حال رشد و توسعه بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی موجود در آن کشورها را از دست بدهند. این بحرانی است که نظیر آن را جهان تاکنون به چشم خود ندیده است. هیچ بهبودی نیز در کوتاه‌مدت پیش‌بینی نمی‌شود. در بحران مالی سال ۲۰۰۸، اقتصاد جهان تنها ۱/۰ درصد کوچک شده بود، در حالی که در ارزیابی صندوق بین‌المللی پول از رشد پیش‌بینی شده که اقتصاد جهان ۳ درصد کوچک می‌شود. موسسه مکنزی در گزارشی در سال ۱۳۹۴ در خصوص مطالعات چشم‌انداز اقتصادی ایران تا سال ۲۰۳۵ پیش‌بینی کرده بود ایران با رشد متوسط سالانه ۶/۳ در ۲۰۳۵ به یک رشد اقتصادی بالغ بر یک تریلیون دلار می‌رسد و در کنار آن حدود ۹ میلیون شغل ایجاد می‌کند. البته مکنزی در ابتدای گزارش به این مهم اشاره کرده بود که محیط سیاسی برای دستاوردهای اقتصادی مهم است و دولت‌مدران ما باید به‌درستی توجه کنند که دیپلماسی اقتصادی بزرگ‌ترین حلقه مفقوده در ساختار کلان اقتصادی کشور است. در این گزارش، سرعت پیشرفت اقتصاد ایران بر چهار عامل دیده شده است:

- (۱) بهینه کردن بازده ثروت منابع طبیعی ایران (به‌خصوص نفت و گاز به‌عنوان پیشران و معدن به‌عنوان عرصه مغفول مانده).
- (۲) تبدیل صنایع بزرگ داخلی (مثلا صنعت خودروی ترکیه، به جهت کمی ۶۰ درصد صنعت خودروی ایران است).
- (۳) سرعت بخشیدن به گذار به سمت اقتصاد دانش‌بنیان
- (۴) ضرورت نوسازی زیرساخت‌های فیزیکی

سال ۱۴۰۰ با اخبار امیدوارکننده‌تری از دستیابی به تولید واکسن کرونا آغاز شده است؛ به هر حال متخصصان هیچ‌گاه فکرش را نمی‌کردند که به این زودی به واکسن «کووید-۱۹» دست یابند. شهروندان در سراسر دنیا کم‌کم امیدوار شده‌اند که ممکن است زندگی طی چند ماه آینده به حالت عادی برگردد. اما نه کرونا و نه تاثیرات گسترده‌اش قرار نیست با آغاز واکسیناسیون گسترده ناپدید شود و میراثی از بدهی سنگین عمومی بر جوامع برجا خواهد گذاشت که حاصل آن از دست رفتن مشاغل در صنوف مختلف و بی‌اعتمادی عمیق نسبت به آینده خواهد بود. اقتصاد کشورها به‌طور همزمان وارد دوران احیا نمی‌شود و کشورهای در حال توسعه و بازارهای در حال رشد می‌توانند دچار بحران جدی مالی شوند. احتمال می‌رود که احیای اقتصاد کشورها پس از کرونا، شکل باشد؛ یعنی بعضی کسب‌وکارها و صنایع در جامعه دوباره وارد دوره رشد شوند و بقیه به طرز فزاینده‌ای ضرر دهند و در رکود بمانند.

مسئله راه احیای کشورهای مختلف با هم یکسان نخواهد بود و دسترسی به واکسن و مساله بدهی ناشی از اثرات عملکرد این ویروس بر دولت‌ها از مهم‌ترین عوامل این تفاوت خواهد بود و کشورهای در حال توسعه بیشترین آسیب‌پذیری را از این بابت خواهند داشت. بیماری کووید-۱۹ در آسیا پدید آمد و به همه جهان گسترش یافت. نتیجه نخست شیوع ویروس کرونا این بود که کشورهای صنعتی در ۶ ماه اول سال ۲۰۲۰ شریان سرمایه‌گذاری در کشورهای در حال رشد را مسدود کردند. براساس ارزیابی صندوق بین‌المللی پول، این

حوزه‌های مرتبط از جمله حمل‌ونقل توسعه پیدا نکند نگرانی در میان فعالان اقتصادی بخش معدن و سرمایه‌گذاران برای جابه‌جایی مواد معدنی با افزایش مواجه خواهد بود. بر هیچ یک از فعالان بخش معدن، این مهم پوشیده نیست که ایران حدود ۷ درصد از ذخایر معدنی جهان را داراست و جزو ۱۴ کشور برتر از نظر حجم ذخایر معدنی است که ارزشی حدود ۷۷۰ میلیارد دلار را در خود پنهان دارد. بالطبع مدیریت بهره‌گیری از این حوزه گسترده و ارزشمند نیاز به داشتن ساختاری متمرکز، مدیریتی هوشمند و منسجم و در عین حال منعطف است به‌طوری که هرروز توسط آمار و اطلاعات دریافتی از مراکز معتبر داخلی و خارجی، خود را با محیط اقتصاد معدنی دنیا مقایسه علمی و به‌روزرسانی کند که متأسفانه چنین سیاستی تا هم‌اکنون جزو آمال فعالان معدنی ایران است.

امروز زمان آن است که باتوجه به اهمیت و نقش این بخش کلیدی در اقتصاد، نسبت به انجام هماهنگی‌های مدیرانه و هوشمندانه در این ساختار چندوجهی به‌درستی اقدام شود، چراکه هماهنگی لازم فی‌مابین معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت، امیدرو، سازمان زمین‌شناسی، سازمان انرژی اتمی، وزارت نفت، منابع طبیعی و محیط‌زیست به‌درستی صورت نمی‌پذیرد و به‌عبارتی دیگر احیای پنجره واحد در بخش معدن کشور از اوجب واجبات است. باید پذیرفت امروز و در شرایط رکود در دنیا بهترین فرصت برای سرمایه‌گذاری در معادن به‌وجود آمده است، چراکه معتقدم این رکود دوام نخواهد یافت. بازار تجهیزات معادن و بازار تکنولوژی‌های هوشمند معادن دو بازار مهم و رو به رشد در صنعت معدنکاری دنیا تا سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی شده‌اند، به‌طوری که چشم‌انداز رقابت جهانی تجهیزات معدن تا سال ۲۰۲۵ از ۱۸۸/۷۷ میلیارد دلار عبور خواهد کرد؛ در حالی که در سال ۲۰۱۷، این رقم ۱۰۶ میلیارد دلار بوده است و این رشدی ۷/۲ درصدی را نشان می‌دهد؛ از این‌روست که باید نتیجه گرفت که افزایش مصرف کالاهای فلزی و معدنی و افزایش تقاضا برای مواد معدنی موجب رشد بازار تا پایان سال جاری خواهد شد. تراکم قوانین دولت‌ها و سیاست‌های کشورهای تولیدکننده مواد معدنی موجب افزایش قیمت مواد خام می‌شود که احتمالاً از موانع رشد بازار طی سال‌های آتی خواهد بود. از سوی

بازار باید مبنی بر طول زمان آینده بوده و در دوره‌های کوتاه، میان و بلندمدت و با سیاست غلتان بر اساس نیاز بازار تعریف و مدیریت شود. بدین صورت و بر این اساس که ضرورت توجه به تغییرات محیطی و تحولات عوامل تاثیرگذار (داخلی و خارجی) امکان بازنگری، چرخش و غلتش در برنامه را ایجاد می‌کند و این برنامه‌ها باید به‌طور دوره‌ای توسط خبرگان بخش مورد بازنگری قرار گیرند و باعث شوند تا همواره بتوان به تصمیم‌سازی، شکار فرصت‌ها و اتخاذ استراتژی متناسب با شرایط روز و با آگاهی از تغییرات پیرامونی در بخش معدن و صنایع معدنی پردازیم. نقشه راه معدن، به‌عنوان راهنمایی جامع برای دستیابی به هدف غایی جهش تولید، در دستور کار سیاست‌گذار بخش با رویکرد یک استراتژی حرکتی مشخص در بخش معدن و صنایع معدنی قرار داده شده است. چشم‌انداز در نظر گرفته شده برای این بخش مهم اقتصادی در کشور (معدن و صنایع معدنی) نیازمند توسعه در حوزه‌هایی است که در راستای این بخش در حرکت هستند. استراتژی در هر کشور مانند پازلی است که اگر قطعات آن درست در جای خود قرار نگیرند، هیچ توسعه‌ای در هیچ کشوری رخ نخواهد داد. تحقق رشد اقتصادی در افق ۱۴۰۴ به‌ویژه در بخش معدن نیازمند توسعه در بخش‌های هم‌راستا با معدن است، اگر روند توسعه‌ای و هم‌افزایی در این بخش‌ها رخ ندهد، صنعت معدنکاری نیز توسعه نخواهد یافت. به‌عنوان مثال لازم به تأکید است که سهم معدن از تولید ناخالص داخلی ۱/۱ درصد است که با جمع صنایع معدنی به حدود ۶/۱ درصد می‌رسد، اما اینکه چرا ما به‌رغم داشتن پتانسیل معدنی بالا همانند سایر کشورهای معدن‌خیز پیش نرفته‌ایم؟؟ دلایل مختلفی دارد که از مهم‌ترین آن می‌توان به عدم‌ورود سرمایه‌گذاری در بخش اکتشاف در معادن اشاره کرد. اکتشاف در معادن دارای ریسک بالایی است و این وظیفه حاکمیت است تا ریسک سرمایه‌گذاری در اکتشافات مقدماتی و تفصیلی را به حداقل برساند و فضا را برای ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی به‌طور کامل باز کند.

همین‌طور در مثالی دیگر باید گفت: برنامه‌های مختلفی برای توسعه بخش‌های مختلف در حوزه‌های آلومینیوم، فولاد، مس و... در افق ۱۴۰۴ در نظر گرفته شده، اما در صورتی که

خصوصی با سیاست‌گذاران و متولیان اقتصاد کشور هستیم. اقتصاد ایران به سبب انزوایی که در آن در گیر شده است هر روز در حال فاصله گرفتن از استانداردهای جهانی است. ما هنوز کشور مجوزها هستیم و فقط کافی است سری به کشورهای همسایه بزنیم تا ببینیم رتبه اول مجوزها را در اختیار داریم! بر اساس مطالعه انجام شده به سفارش خانه معدن ایران توسط دانشگاه مک گیل کانادا به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های برتر جهان در حوزه معدن، ریسک‌های متعدد در حوزه سرمایه‌گذاری در بخش معدن ایران مورد بررسی و مطالعه قرار گرفت که ریسک عملیاتی در این گزارش حدود ۶۳ درصد برای سرمایه‌گذاران در حوزه معدن تعریف شده است.

ماشین‌آلات معدنی، بخش عمده سرمایه یک فعال معدنی را تشکیل می‌دهند؛ روش استخراج، انتخاب درست ماشین‌آلات (متناسب با فعالیت معدنی)، استفاده صحیح از آن و سرویس، نگهداری و مدیریت مالی پروژه در رقابتی کردن معادن، بسیار موثر است.

قیمت ماشین‌آلات ناشی از عوامل مختلفی است که کنترل آن در اختیار نمایندگی‌های ماشین‌آلات نیست. در صورتی که خرید ماشین‌آلات با کارشناسی دقیق انجام شود، دوره بازگشت سرمایه، کوتاه و کسب سود برآورد شده قطعی است. هزینه خرید ماشین‌آلات نه فقط عامل غیررقابتی شدن معادن نیست، بلکه انتخاب درست و استفاده صحیح از ماشین‌آلات تنها راه رقابت در عرصه بین‌المللی است. متأسفانه تاکنون هیچ نوع حمایت ویژه‌ای از سوی دولت در بخش روانسازی قوانین و تسهیل ورود ماشین‌آلات خط تولید معادن نه‌تنها صورت نگرفته، بلکه هر روز بر موانع سد راه پیمانکاران و مصرف‌کنندگان این ماشین‌آلات خط تولید به طرق مختلف افزوده می‌شود. ریسک مالی-اقتصادی در معادن ایران حدود ۹۰ درصد و ریسک مربوط به بی‌ثباتی در سیاست‌ها و مقررات دولتی ۷۹ درصد و ریسک سیاسی-اجتماعی ۷۳ درصد و ریسک فنی ۶۸ درصد از عمده ریسک‌ها در گزارش مربوط به مک گیل کانادا برای سرمایه‌گذاران در معادن ایران عنوان شده است. توصیه اکید می‌کنم که فرآیند آگاهانه و سیستماتیک تصمیم‌گیری در مورد اهداف و فعالیت‌های آینده بخش معدن کشور در تمام حلقه‌های زنجیره از اکتشاف تا

دیگر، افزایش تقاضا برای تجهیزات پیشرفته تکنولوژیکی و افزایش فعالیت‌های عمرانی برای ساخت مسیرهای جاده‌ای و راه‌آهن در مناطق کوهستانی، فرصت‌های جدیدی را در بازار ایجاد خواهد کرد. قابل توجه است که بررسی و مطالعه نرخ رشد اقتصاد ایران در یک چشم‌انداز تاریخی حاکی از آن است که طی ۴ دهه اخیر (از سال ۵۸ تاکنون)، متوسط رشد اقتصادی ایران ۹۸/۱ درصد بوده است که متأسفانه ۱۲ سال، یعنی حدود یک سوم این سال‌ها، اقتصاد کشور ما با نرخ رشد منفی مواجه بوده است. در دوره ۷۸ تا ۹۸ متوسط نرخ رشد اقتصادی ۲/۸۵ درصد بوده است، این در حالی است که در ۲۰ سال اخیر نرخ تورم در کشور ۱۸/۳۴ درصد بوده است. بر اساس مطالعات کارشناسی به عمل آمده، جهان دست‌کم دو سال احتیاج دارد تا دوباره به شرایط پیش از کرونا باز گردد و این متضمن فرصت‌های بیشتر از تهدید برای کشور ما است؛ فرصت دسترسی به تکنولوژی جدید، فرصت واگذاری سهام مدیریتی شرکت‌های بزرگ، خصوصاً در بخش معدن، شکل گرفته از فعالان معدنی کشور به بخش خصوصی واقعی از جمله عوامل توسعه‌ای صنعت معدنکاری در کشور طی سال‌های آتی خواهد بود. آینده اقتصاد ما در گرو مسیری است که تاکنون آمده‌ایم، مگر اینکه تغییری در ساختارها به‌واسطه روندها و رفتارها یا رخدادهای بزرگ (مانند جنگ و همه‌گیری بیماری و انقلاب و ...) رخ دهد. ما نمی‌دانیم که قیمت نفت و ارز، نتایج سیاست‌های ایران و آمریکا و وضعیت توازن منطقه‌ای چه تغییری خواهد کرد، اما می‌توانیم بگوییم که تا سال ۲۰۳۵ وضعیت صنعت معدنکاری در دنیا با توجه به افزایش تقاضاها برای کامودیتی‌های مختلف در چه مسیری خواهد بود و به همین واسطه می‌توانیم

با شفافیت استراتژی و خط مشی حرکتی صنعت معدنکاری کشور را رقم بزنیم. از جمله استراتژی‌هایی که باید طی ۵ ساله آینده در دستور کار سیاست‌گذاران کلان و استراتژی صنعت کشور قرار گرفته شود؛ سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای غیرآربر و ارزآور خصوصاً صنعت معدنکاری است:

الف) ضرورت باز طراحی و استخراج در معادن از طریق ورود فناوری و تکنولوژی‌های نوین در این عرصه با هدف افزایش بهره‌وری و تاثیر تحولات دیجیتال بر کسب‌وکارهای معدنی با هدف استفاده بهینه از این ثروت خدادادی در کشور.

ب) ضرورت افزایش سرمایه و تقویت صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی کشور در شرایط کنونی تا سقف ۳۰۰ میلیون دلار با هدف حمایت و فعال کردن معادن کوچک و متوسط کشور.

ج) ضرورت حمایت و هدایت روی تمرکز مسوولیت اجتماعی بنگاه‌های معدنی با هدف رفع فقر و اشتغال‌زایی با نگاه به قانون معادن کشور.

د) ضرورت تمرکز روی بخش‌هایی از صنعت معدن که قابلیت رشد بسزایی را داشته باشند. به‌عنوان مثال درست است که پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی کشور به‌صورت متوسط ۳ درصد باشد، ولی بخش‌های مختلف اقتصاد عملکرد کاملاً متفاوتی از هم خواهند داشت.

صنعت معدنکاری در کشورهای معدن‌خیز سهم عمده‌ای از اقتصاد جهان و کانون سرمایه‌گذاری گسترده و محرک رشد کلیدی برای این کشورها است. با در نظر گرفتن جهش دائمی قیمت مواد خام معدنی و افزایش چالش‌های عملیاتی طی دهه گذشته باید سعی کنیم برای آینده صنعت معدن به خلق ارزش و مزیت رقابتی ایمن از طریق تمرکز استراتژیک و برتری عملیاتی در

کسب‌وکار معدن و رساندن سطوح بالای سرمایه و بهره‌وری منابع در این صنعت دست یابیم. در همین راستا، ضرورت اجرای یک سیستم منسجم مدیریتی، کنترل و قاطعیت رفتاری، شفافیت و قطعیت برای اعتماد و ورود سرمایه‌گذاران این اطمینان را به سرمایه‌گذار می‌دهد تا سرمایه خود را در معادن صرف کند و به‌صورت دائم و قانونمند در شرایط پیش‌بینی نشده هم حمایت دولت را در بالای سر خود به‌عنوان چتر حمایتی دارد. در حوزه چالش معارضات محلی، پیشنهاد شفاف در این حوزه این است که ایران نیز مانند استرالیا، با وضع قوانین حمایت از نیروی کار محلی و جوامع بومی، از میراث فرهنگی این بخش از جامعه حمایت کرده و با الزام ایجاد شغل و مشوق‌های اجتماعی، معدن‌کاران را در کنار جامعه محلی و نه در برابر آنها قرار دهد. اما در حوزه حمل و نقل مواد معدنی، از آنجایی که که معدنکاری در آینده منبع اصلی رشد و توسعه اقتصادی ایران باید لحاظ شود، چراکه ایران از لحاظ زمین‌شناسی و جغرافیایی، از شرایط مطلوبی برای فعالیت‌های معدنی برخوردار است و ترکیب منابع معدنی جذاب با مسافت‌های کوتاه بین سایت‌های استخراج و فرآوری و بازار مصرف در داخل و خارج از کشور؛ ضرورت سرمایه‌گذاری کلان دولتی در زیرساخت حمل و نقل طی ۵ تا ۱۰ سال آتی ایران را به‌گزینه مطلوبی برای فرآیندهای معدنی تبدیل خواهد کرد؛ بنابراین اقتصاد معدنی کشور ما خواهد توانست طی ۵ سال آتی ۱۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد. ضرورتاً انجام اصلاحات مداوم در چارچوب صنعت و معدن و ایجاد یک محیط امن و قانونمند برای سرمایه‌گذاران، صنعت معدن‌کاری در ایران را به یک صنعت قوی و سودآور برای سرمایه‌گذاران بدل خواهد کرد.

آنچه در ۱۳۹۹ گذشت و آنچه در ۱۴۰۰ پیش رو داریم

دکتر مهدی کرباسیان

و به نسل آینده امید، آرامش و نشاط دهند. مذاکرات ایران با چین امید است با حفظ منافع ملی و استقلال به جمع بندی و امضا برسد که می‌تواند آینده خوبی برای سرمایه‌گذاری در کشور ایجاد کند، امید اینکه در سال ۱۴۰۰ با این اصلاح تعاملات بین‌المللی بتوان در حوزه جذب سرمایه‌گذاری خارجی اقدامات جسورانه‌ای در پیش گرفت و جبران عقب ماندگی سرمایه‌گذاری که موجب تداوم فقر و عقب ماندگی است را کرد. انتخابات ریاست جمهوری در سه ماه اول از یک طرف موجب نشاط و تحرک در جامعه و از طرف دیگر تنش انتخاباتی خواهد بود، در این دوره انتظار می‌رود شورای نگهبان اجازه دهد کاندیداهای مورد علاقه مردم بتوانند ورود کنند که موجب افزایش آمار مشارکت مردم در انتخابات بشود و به انسجام ملی که متأسفانه کم شده کمک کند که اصل انسجام مردم و حمایت مردم جزو شروط اصلی باید باشد، از طرف دیگر کاندیداهای در این دوره باید با برنامه نه فقط سخنرانی و حرف‌های پوپولیستی جواب سوالات جدی مردم در حوزه سیاست خارجی تعاملات بین‌المللی، سیاست‌های داخلی در امور جوانان و آزادی‌های قانونی و شفافیت و جلوگیری از رانت خواری و در حوزه اقتصادی افزایش درآمد سرانه و تولید ناخالص داخلی، سرمایه‌گذاری، نظارت و کاهش دخالت خصولتی‌ها و اجرای درست قوانین بازار سرمایه و در حوزه اجتماعی و فرهنگی توجه به جوانان، اجرای درست هدفمندی یارانه و جدا کردن فقرا از چرخه فقر و آوردن نشاط و شادی و شادابی در جامعه با برنامه‌های مشخص اجرایی که اعلام می‌کنند را به صراحت بدهند، مجلس نیز در کمک به رئیس‌جمهور و دولت برای انتخاب کابینه شایسته و موفقیت همکاری و همدلی کند. شایسته است که در تاریخ سال‌های ۱۴۰۴-۱۴۰۰ با اقدامات ارزشمندی که امید است رئیس‌جمهور منتخب با همکاری سایر قوای سه گانه انجام دهند در تاریخ کشور به نیکی نام برده شود.

امید به جبران در ۶ ماه اول ۱۴۰۰ داریم، از خبرهای خوش، انتخاب نشدن ترامپ افراطی جمهوری خواه بود که موجب آرامش نسبی در سه ماه چهارم سال شد. تامین ارزاق مردم جزو اولویتهای دولت بود و دولت تلاش کرد کمبود و قحطی در کشور پدید نیاید ولی قیمت‌ها بالا رفت که واقعیتی بود. در اینجا باید نمره قبولی به دولت داد، تولید بعضی از صنایع افزایش پیدا کرد به دلیل نیاز داخلی و سیاست‌هایی که دولت به دلیل تحریم و کمبود ارز برای ممنوعیت واردات تعدادی از کالاها برقرار کرد یا گران شدن کالاهای وارداتی به دلیل گرانی ارز به‌طور غیر مستقیم موجب شد که تولید داخلی در تعدادی از کالاها افزایش پیدا کند، از نکات بسیار خوبی که در سال ۹۹ اتفاق افتاد توجه به شرکت‌های دانش بنیان بود. گسترش بازار سرمایه و تشویق ورود مردم به بورس ارزشمند بود که طبق آخرین آمار نزدیک به ۶۰ میلیون کد سهامداری در بورس به مردم داده شده است ولی به دلیل تبلیغات غلط و عدم آموزش به سهامداران و بزرگنمایی بورس و بازار سرمایه توسط مسئولان موجب شد که به دلیل تداوم تحریم، رکود، عدم ثبات رویه و پخش‌نامه‌های فراوان، شاهد افت شاخص‌های بورس باشیم و موجب سرخوردگی در کسانی شد که به بورس ورود کرده بودند.

سال ۱۴۰۰ در بخش‌های مختلف نوپدهای مثبت و از طرفی نگرانی را تداعی می‌کند، در سیاست خارجی با توجه به مواضع دولت جدید آمریکا پیش‌بینی تعاملات بهتر بین‌المللی می‌شود و تعاملاتی که با اروپا، آمریکا و چین و کشورهای منطقه خواهد بود به نظر می‌رسد که سال آینده سال آرامش و احیانا توسعه روابط بین‌المللی و منطقه‌ای و برون رفت از بحران سال ۱۳۹۹ باشد. امیدوارم که در این باب با حفظ استقلال و عزت جمهوری اسلامی ایران با تجربه ۴۱ ساله گذشته مسئولان و دولت با بررسی سیاست‌های گذشته با اولویت منافع ملی و مردم تصمیم‌گیری کنند

سال ۱۳۹۹ سخت‌ترین سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی را داشتیم و در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی سال سختی بود. تداوم تحریم‌ها و نتایج تشدید آن در سال ۱۳۹۹ خود را در اقتصاد مردم بروز داد. همه‌گیری کرونا و گسترش ویروس کووید-۱۹ با به خطر افتادن سلامت مردم و متأسفانه مرگ تعدادی از هموطنان و عزادار شدن خانواده‌ها نگرانی و ناراحتی را در تمام اقشار توسعه داد. کاهش شدید فروش نفت و درآمد دولت و سختی نگرانی جابه‌جایی ارز و کاهش ۲۰ درصدی ارزش صادرات کالاهای غیر نفتی ۹ ماهه نسبت به سال ۹۸، افزایش قیمت تمام شده کالاها که منجر به رکود نرخ تورم بالای ۴۰ درصد شد و مردم فقیرتر شدند به نحوی که می‌توان گفت الان تا دهک ۵ به پایین دچار مشکل در تامین معاش و گذران زندگی هستند.

رشد درآمد ملی سرانه در سال ۱۳۹۸ منفی ۵ درصد و رشد تولید ناخالص داخلی منفی ۶/۵ درصد و اقتصاد ۱۲ درصد کوچک شده است و کماکان این روند در سال ۱۳۹۹ ادامه داشت و درآمد سرانه مردم در سال ۹۸ نسبت به سال ۹۰ کاهش ۳۳ درصدی یافته است. آمار نگران‌کننده در سرمایه‌گذاری که کمترین رقم را در ۱۵ سال گذشته داشتیم ضمن آنکه خروج سرمایه که در نیمه دوم ۸۰ شروع شده بود پس از درگیری‌های ۹۸ تشدید شد. کاهش کالری و سوءتغذیه و آشفتگی روانی نسل آینده با توجه به تغذیه نامناسب و اضطراب و تنش‌های اجتماعی که به خانواده و فرزندان منتقل می‌شود بنابراین نسل برومند و شادابی در چند دهه آینده نخواهیم داشت. در مجموع سال بدی بود. نکات مثبت سال ۱۳۹۹ حضور مردم در صحنه و کمک به یکدیگر و فعال شدن خیریه‌ها و تلاش کادر درمان برای سلامت مردم با همه کمبودها که وجود داشت، دولت و ستاد ملی کرونا با اختیارات ویژه که داشت تلاش نسبی خوبی در جلوگیری از گسترش کرونا کرد ضمن آنکه در مورد واکسیناسیون کشور اهمال شد که

حسین سلاح ورزی

نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران

انتظارات فعالان بخش خصوصی از دولت و سایر ارکان اقتصادی کشور

قراردادها و توسعه ساختاری حقوق مالکیت در کشور که نیازمند یک هماهنگی گسترده و قدرتمند میان هر سه قوه است.

چهارم: ارائه یک برنامه زمانبندی مشخص برای حذف کلیه سوبسیدهای فراگیر و غیرهوشمند از نظام اقتصادی کشور و جایگزینی آن با یک نظام حمایت اجتماعی هوشمند

پنجم: ارائه یک برنامه زمانبندی مشخص برای اصلاح نظام بانکی، شامل برچیده شدن بساط سود حقیقی منفی که موجب توزیع رانت و گسترش فساد و افزایش ناکارآمدی در این صنعت است؛ و همچنین سازگار شدن این صنعت با استانداردهای بین المللی با هدف پیوستن کشور به شبکه مالی- پولی جهانی و نیز ایجاد زیرساختهای دانش بنیان مورد نیاز برای ارتقای کارایی بازار کالاها و خدمات مالی و اعتباری.

ششم: اصلاح الگوی تنظیم گری دولت در بازارهای گوناگون و حرکت از مداخلات موردی و غیرقابل پیش بینی قیمت محور، به تنظیم گری هوشمند معطوف به افزایش ثبات و کارایی در بازارها، با حفظ حق مالکیت مردم و فعالان اقتصادی بر اموال و دارایی هایشان. اجرای این شش فقره که بخش مهمی از مشکلات و موانع در مسیر احیای درونزایی اقتصاد ایران را برطرف می کند؛ نیازمند اتخاذ تصمیمات دشواری است و طبیعتاً ممکن است در بعضی گروه های ذینفع ناراضیاتی ها و در بخش هایی از اجتماعی تلاطماتی را هم به همراه داشته باشد. فعالان بخش خصوصی واقعی امیدوارند دولت از منابع به دست آمده ناشی از توافق جدید با گروه پنج بعلاوه یک، بعنوان سرمایه ای برای پشتیبانی از اجرای این شش اقدام کلیدی استفاده کند و تکرار الگوی آزموده و پریزان سوبسیدپاشی و توسعه دامنه دخالت در بازار با ابزارهای مالی ناشی از این منابع جدا خودداری کند.

و تجارت را دچار اعوجاجات جدی ساخته است. سیاستهای اقتصاد مقاومتی مسیری روشن، اما دشوار، برای انجام اصلاحاتی است که اقتصاد ایران را از این اعوجاجات نجات داده و درونزایی آن را احیا می کند.

ترس فعالان اقتصادی بخش خصوصی مشخصاً از این است که با دسترسی به منابع آسان و ارزان ناشی از خام فروشی، مدیران حاکمیتی عرصه اقتصاد گرفتن تصمیم های سختی که برای بازسازی ساختاری اقتصاد ایران مورد نیاز است را باز هم به تعویق بیندازند و به نمایش های مبتنی بر پولپاشی و خلق رفاه بادکنکی با توزیع سوبسید و توسعه گلخانه ای و دستوری صنایع غیر بهره ور و غیر مولد روی بیاورند.

آنچه به طور مشخص می توان بعنوان انتظارات فعالان بخش خصوصی از دولت و سایر ارکان حکمرانی اقتصادی کشور بر شمرد را شاید بتوان در عناوین ذیل گنجانند:

یکم: اهتمام به روند بهبود مستمر فضای کسب و کار از طریق ارائه یک برنامه زمانبندی مشخص و فرادولتی جهت ساماندهی قوانین و مقررات حاکم بر فضای اقتصاد و فرایندهای مقرراتگذاری و ارائه خدمات دولتی مورد نیاز فعالان بخش خصوصی. هر چند بهبود فضای کسب و کار فرآیندی مستمر و پایان ناپذیر است؛ اما، قطعاً با اعمال یک اراده قانونی و سیاسی فرادولتی و ساخت یک اجماع ملی در یک دوره کوتاه ۴ یا ۵ ساله بخش مهمی از معضلات فعلی قابل مرتفع کردن هستند.

دوم: اصلاح ساختار مالییه عمومی، محدود کردن دسترسی دولتها به منابع ملی بین نسلی و مدیریت هزینه های دولتی در قالب یک بودجه عملیاتی و با قابلیت پاسخگویی در مورد کارایی و اثربخشی هزینه ها.

سوم: تمهیدات مورد نیاز ارتقای ضمانت اجرایی

در روزهای اخیر اخبار امیدوار کننده ای از شکل گیری توافقی تازه میان ایران و گروه پنج بعلاوه یک به گوش می رسد که می تواند تأثیرات چشمگیری بر تغییر وضعیت تعاملات بین المللی و شرایط محیطی اقتصاد کشور داشته باشد.

این موضوع حتماً برای فعالان بخش خصوصی مایه خوشحالی و امیدواری است؛ اما در کنار این خوشحالی و امیدواری سایه ای از ترس و نگرانی هم نسبت به تبعات منفی این تحولات وجود دارد که باید جدی گرفته شود. حیل المتین سیاستگذاری اقتصاد ایران، برای خروج از این شرایط دشوار و بحران های پی در پی، بی هیچ تردیدی سیاستهای ابلاغی اقتصاد مقاومتی است و مهمترین نگرانی فعالان واقعی بخش خصوصی اقتصاد کشور در مورد توافق جدید این است که مبادا گشایش های بین المللی موجب بی توجهی مجدد سیاستگذاران و کارگزاران حاکمیتی عرصه اقتصاد به اصول اقتصاد مقاومتی شود.

اگر بخواهیم کل آموزه ها و توصیه های نهفته در سیاستهای ابلاغی اقتصاد مقاومتی را در یک عبارت خلاصه کنیم؛ آن عبارت «ساختن اقتصادی درونزا و برونگرا» است.

آنچه فعالان اقتصادی را نسبت به توافق جدید با پنج بعلاوه یک خوشبین و امیدوار می کند؛ این واقعیت است که گشایش های ناشی از این توافق می تواند مسیر برونگرایی اقتصاد کشور را هموار کند و آنچه ما را در مورد این توافق نگران می سازد؛ بی توجهی احتمالی مدیران حاکمیتی به موضوع درونزایی اقتصاد، پس از تسهیل دسترسی به دلارهای نفتی و سایر درآمدهای ارزی ناشی از خام فروشی هاست.

اقتصاد ایران بیش از ۶ دهه درگیر سیاستهای توسعه نفتی نامتوازن و آمرانه و دولت محوری بوده که ساختارهای اقتصاد کلان و مناسبات تولید

بیم و امیدهای اقتصاد در سال ۱۴۰۰

سیده فاطمه مقیمی

عضو هیات‌رئیس اتاق بازرگانی تهران

برخی تدابیر مرتبط با فضای کسب‌وکار کشور از سوی هیات مقررات‌زدایی و تسهیل مجوزهای کسب‌وکار است که طی اواخر سال گذشته رقم خورد و به محیط کسب‌وکار آرامش قابل‌قبولی بخشید. از جمله مهم‌ترین این تصمیمات که از منویات هیات مقررات‌زدایی است و چندی پیش از سوی رئیس‌جمهور نیز ابلاغ شد، تسهیل در شرایط شروع کسب‌وکار و حذف دریافت مجوز برای شروع فعالیت اقتصادی و انکابا خوداظهاری صاحبان کسب‌وکار است که آن را باید به فال‌نیک گرفت. تداوم این روند برای سال ۱۴۰۰، ضروری است و تجارب سال گذشته به خوبی نشان داد که با تسهیل‌گری در حوزه اقتصاد، می‌توان پازل رونق و بهبود وضعیت موجود را تکمیل کرد. در سال ۱۴۰۰ و در ابتدای آن، انتخابات ریاست‌جمهوری قرار دارد که فرآیند آن و روی کار آمدن دولت جدید، در تعیین وضعیت اقتصادی کشور طی سال جاری، بی‌تاثیر نیست. هرچند تا زمان به‌دست گرفتن کابینه از سوی دولت جدید، نزدیک به نیمی از سال جاری سپری خواهد شد، با این حال اقتصاد و دست‌اندرکاران آن از هم‌اکنون نیم‌نگاهی نیز به انتخابات پیش‌رو دارند. فارغ از آنکه کدام طیف از جریان‌های سیاسی سکان حکمرانی در دولت را به‌دست گیرد، بخش خصوصی به‌عنوان متولیان اصلی اقتصاد، انتظار دارد که این جابه‌جایی و انتقال در دستگاه اجرایی کشور با آرامش و اطمینان بخشی از بهبود شرایط اقتصادی، صورت گیرد. از سوی دیگر، در این جابه‌جایی نباید رسیدگی به امور اقتصادی کشور زمین‌مانده و هفته‌ها و ماه‌ها یکی پس از دیگری سپری شود در حالی که مردم و بخش خصوصی چشم‌انتظار بهبود وضعیت موجود است. حال آنکه حل‌وفصل مشکلات باقی‌مانده ناشی از شیوع ویروس کرونا و آسیب‌پذیری بیشتر کسب‌وکارها و سفره مردم در سال ۱۴۰۰، مخاطره بزرگی است که پیش‌روی دولت سیزدهم قرار دارد و مدیرانی باید در راس تصمیم‌گیری‌ها قرار گیرند که شجاعت و درایت کافی برای مواجهه با بحران‌ها را داشته باشند.

بسته باشد، زمزمه‌های توافق برای رفع تحریم‌ها در حالی این روزها شنیده می‌شود که بخش خصوصی با عینک امید به مذاکرات پیش‌رو چشم دوخته‌است و صنعتگران و کارآفرینان امیدوارند که مانع بزرگ تحریم‌ها سرانجام از پیش پای تولید و بهبود کسب‌وکار در کشور برداشته شود و پس از سپری شدن چند سال دشوار، گشایش‌های اقتصادی روی خوش خود را نمایان کند. رفع تحریم، خود مانع‌زدایی بزرگی است و از فرصت پیش‌آمده طی هفته‌های اخیر و بازگشت طرفین برجام به مذاکره، باید نهایت استفاده را برد. پایان تحریم‌ها، اگرچه کامل‌کننده رفع تمامی مشکلات اقتصادی در داخل کشور نیست، اما قطعاً از اضلاع افزایش ثبات و پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد خواهد بود. سامان‌دهی به وضع قوانین و مقررات داخلی، پایه دیگری از بازگشت ثبات در اقتصاد است که کلید آن در دست دولتمردان است. تجربه دست‌کم یک‌سال اخیر در حوزه اقتصادی، به‌خوبی گویای این نمود است که دست‌اندازی در قوانین و مقررات مربوط به حوزه‌های اقتصادی، تا چه اندازه می‌تواند کاشانه نحیف‌شده کسب‌وکارهای کوچک و بزرگ را در کشور دستخوش تغییرات کند. طی سال گذشته، رفت‌وبرگشت‌های متعدد دولت در حوزه نظام ارزی و تصمیم‌گیری‌های چالش‌برانگیز برای ارزهای صادراتی، منجر به بروز اختلال در بازار ارز و ادامه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی شد، به‌گونه‌ای که بخشی از صادرکنندگان به ناچار اقدام به توقف فعالیت‌های اقتصادی خود کردند. این وضعیت حتی به نابسامانی در بازار ارز نیز دامن زد و این بازار را که در مقاطعی از سال در ساحل آرامش قرار داشت، بار دیگر دچار بحران کرد و تنش‌ها در آن به سرعت گریبان بخش‌های مختلف اقتصادی را گرفت. با این حال، تعامل و گفت‌وگوی بخش خصوصی و دولت در موضوع نرخ ارز و تعیین تکلیف ارزهای صادراتی، نشان داد که می‌توان به دور از سرکوب بازار و تدوین دستورالعمل‌های خلق‌الساعه، نرخ ارز را به مسیر آرامش بازگرداند. نمونه موفق دیگر از تعامل سازنده در حوزه اقتصاد، اتخاذ

برآوردهای جدید صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد که طی سال جاری اقتصاد ایران پس از سه سال متوالی از رکود خارج شده و رشد اقتصادی ۳ درصدی را تجربه خواهد کرد. اگر دیگر روایت‌ها از منابع داخلی و بین‌المللی را نیز کنار هم قرار دهیم، همگی از قد کشیدن رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۰ حکایت می‌کنند. این برآوردها در حالی تصویر روشنی از اقتصاد کشور در سال ۱۴۰۰ را پیش‌روی ما قرار می‌دهد که سال گذشته، مردم و فعالان اقتصادی روزهای سخت و دشواری را از سر گذراندند و از منظر شرایط اقتصادی، به تلخی از این سال یاد می‌کنند. مشکلات اقتصادی سال ۹۹ در حالی هنوز رخت برنسته که در هفته‌های نخست سال جاری، شیوع ویروس کرونا در کشور آسیب‌های جانی و مالی بیشتری را رقم زده‌است و بیم آن می‌رود که با عدم کنترل به‌موقع این بیماری در کشور و تشدید آن، اقتصاد همچنان در گروگان این ویروس باشد. از این‌رو، خواباندن موج کرونا و عبور از سنگلاخ‌هایی که این بیماری در اقتصاد کشور ایجاد کرده، باید در اولویت مسوولان و دست‌اندرکاران کشور در سال جاری قرار گیرد. تلاش برای تولید انبوه واکسن کرونا در داخل و توزیع بهنگام واکسن‌های وارداتی و خیز بلند برای واکسیناسیون همگانی طی ماه‌های آتی، وظیفه بزرگی است که دولت کنونی در مدت باقی‌مانده از حکمرانی‌اش و دولت آینده، باید در اولویت کاری خود قرار دهد. ویروس تحریم اقتصادی، مقابله دیگری است که غلبه بر آن، امیدها به پیدایش ثبات اقتصادی طی سال ۱۴۰۰ را زنده خواهد کرد و این مهم در حالی است که با شروع سال جدید، ایران و کشورهای عضو برجام به دور میز مذاکرات بازگشته‌اند و تلاش‌ها برای احیای برجام و حذف تحریم‌هایی که دولت ترامپ به یادگار گذاشت، ادامه دارد. رفع تحریم‌ها و بازگشت اقتصاد ایران به آغوش تعاملات بین‌المللی، همواره از مطالبات جدی و سرسختانه کارآفرینان و فعالان اقتصادی در کشور بوده و این بخش از جامعه بر این باور است که با حفظ اقتدار ملی، دروازه‌های دوستی و تعامل با جهان نباید به روی کشور

چرا مدیران به تولید فروردین خوش بین نیستند؟

تصویر اقتصاد در پایان ۹۹

صنعت هشدار داده بود. با اینکه شواهد شامخ که نگاه و نظر مدیران خرید اقتصاد و صنعت را بازتاب می‌دهد، فعلا مثبت و صعودی است اما برخی مسائل که در جداول آماری این گزارش قابل مشاهده است، ضرورت توجه به این نگرانی را با توجه به بازگشت دوباره تعطیلات ناشی از ظهور موج چهارم کرونا و افت تولید ناشی از خاموشی تولید در نوروز دوچندان کرده است. دو خبر مهم درباره بخش تولید نیز نباید در لابه‌لای آمارهای متعدد شامخ صنعت در اسفند ۹۹ گم شوند. «رشد درآمدها» در کنار «افزایش صادرات» دو موردی است که وضعیت مثبت بخش صنعت را تایید می‌کنند. از آن سو با نگاه به همین شامخ، تکلیف تسهیل تولید مشخص است. به نظر می‌رسد سیاست‌گذار به عنوان یک اقدام فوری باید در تسهیل شیوه و سطح واردات و تامین مواد و قطعات مورد نیاز تولید با دقت بیشتری عمل کند تا روند مناسب

به طور کلی رشد یک واحدی در شامخ اقتصاد و افت محسوس ۱/۰۵ واحدی در شامخ صنعت مهم ترین اتفاقی است که در گزارش شاخص مدیران خرید اسفند ۹۹ قابل اشاره است. دو نمای متضاد از اقتصاد ایران که نشان می‌دهد به رغم مثبت ماندن رشد بخش صنعت ممکن است رکود به این بخش بازگردد. به رغم اینکه شاخص مدیران خرید برای دومین ماه پیاپی در دو بخش اقتصاد و صنعت مثبت مانده و در ورای عدد ۵۰ قرار گرفته اما نزولی شدن نرخ رشد بخش صنعت که عمدتاً به دلیل افزایش هزینه های تولید و کاهش موجودی انبار و مشکلات ناشی از افت موجودی انبار حادث شده، نگرانی در باب افول صنعت را پررنگ کرده است. این ماهنامه در شماره های قبلی خود گزارشی که حول محور تولید ۳۵ کالای منتخب صنعتی در ۴ ماه پایانی سال به رشته تحریر درآمد، نسبت به بازگشت دوباره رکود به

خطر بازگشت رکود به اقتصاد را باید جدی گرفت. آخرین گزارش شامخ از وضعیت اقتصاد و صنعت در ماه پایانی سال حاوی مقداری امید و اندکی بیم نسبت به آتیه صنعت و اقتصاد است. آخرین ویرایش شاخص مدیران خرید که از سوی مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی منتشر شده، نشان می‌دهد شامخ کل اقتصاد در اسفندماه به بالاترین رقم خود طی ۱۸ ماه اخیر رسیده است. موردی که صراحتاً از تداوم رونق اقتصادی در این ماه حکایت دارد. با این حال وقتی بخش های دیگر گزارش مورد بررسی قرار گیرد، می توان نکاتی مثل چشم انداز افت تولید در فروردین ۱۴۰۰ را در شامخ اقتصاد و صنعت دید. موردی که خبر از یک وضعیت متضاد اقتصاد و تولید در ابتدای سال ۱۴۰۰ می‌دهد.

فعلی با اخلاص در برخی عوامل به سمت و سوی رکود منحرف نشود. رفع موانع صادراتی به عراق که برای دو صنعت «ماشین‌سازی» یا «لوازم‌خانگی» مشکلاتی را ایجاد کرده، تعطیلات کرونایی، چالش‌هایی که در نتیجه افزایش سطح دستمزد ایجاد شده، افزایش در قیمت‌گذاری‌های سال ۱۴۰۰ و نیز کمبود نقدینگی موردنیاز واحدهای تولید از دیگر مسائلی است که در نظرسنجی از مدیران خرید برای رفع آنها استمداد شده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در اسفندماه، ۵۴/۷۳ به‌دست آمده است که نسبت به بهمن‌ماه که عدد ۵۳/۷۳ با نرخ بیشتری افزایش داشته و فعالان اقتصادی بخش خصوصی طی ۱۸ ماه گذشته از ابتدای شروع طرح در بخش کل اقتصاد، بیشترین میزان این شاخص را ثبت کرده‌اند. شاخص میزان فعالیت‌های کسب‌وکار در اسفندماه (۵۸/۳۹) نسبت به بهمن‌ماه (۵۶/۷۱) افزایش داشته است و طی ۱۸ ماه از شروع طرح به بیشترین مقدار خود رسیده است. این شاخص به ترتیب در بخش ساختمان، خدمات و کشاورزی و صنعت افزایش داشته است. افزایش تقاضا در بسیاری از رشته فعالیت‌ها در ماه پایانی سال دلیل عمده آن بوده است.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۵/۵۲) اندکی نسبت به بهمن‌ماه (۴۳/۵۳)، افزایش داشته و این شاخص نیز بیشترین میزان خود را از ابتدای شروع طرح ثبت کرده است. بخش صنعت در میان سایر بخش‌ها بیشترین مقدار افزایش را در این شاخص داشته است. شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۶/۸۷) نسبت به ماه قبل (۴۸/۲۶) روند کاهشی داشته است و همانند ماه گذشته بیشترین سهم این کاهش مربوط به بخش خدمات و کشاورزی بوده است. شاخص میزان صادرات کالاها یا خدمات کل اقتصاد در اسفندماه (۴۷/۸۰) هرچند همچنان کاهشی است اما همانند بهمن‌ماه نرخ کاهش کمی داشته است و بیشترین عدد شاخص از ابتدای شروع طرح را ثبت کرده است که عمدتاً به دلیل بهبود صادرات در بخش صنعت است. براساس

گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران صادرات در اسفندماه افزایش ۱۹۳ میلیون دلاری و رشد ۶ درصدی را نسبت به بهمن‌ماه تجربه کرده است. شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات (۶۰/۳۰) نسبت به بهمن‌ماه (۵۳/۷۲) نیز افزایش قابل‌توجهی داشته است و بیشترین مقدار خود را به ثبت رسانده است. این شاخص در هر سه بخش کشاورزی و خدمات، ساختمان و به‌ویژه صنعت، افزایش قابل‌توجهی داشته است. شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۴۴/۵۷) پیش‌بینی رکود بالا در فروردین را نشان می‌دهد. از یک‌سو طبق روال هرساله کاهش در فعالیت‌ها در فروردین به‌طورمعمول وجود دارد و از سوی دیگر ماه رمضان و همچنین تعطیلات بسیاری از کسب‌وکارها به دلیل گسترش مجدد کووید-۱۹ بر این رکود تأثیرگذار است. به‌طورکلی همان‌طور که شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت‌ها در ماه آینده (۵۸/۹۲) که توسط فعالان اقتصادی پیش‌بینی می‌کرد در اسفندماه و پایان سال همانند بهمن، اکثر فعالیت‌ها با رونق روبه‌رو بوده‌اند، ثبت رکورد بیشترین میزان افزایش سفارشات فعالان اقتصادی در اسفندماه هم در افزایش تولید و شاخص کل موثر بوده است. این در حالی است که فعالان اقتصادی در اکثر رشته فعالیت‌ها، وضعیت رکود را در فروردین‌ماه پیش‌بینی کرده‌اند.

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به‌دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در اسفند ۵۷/۲۹ نسبت به بهمن‌ماه افزایش داشته است، هرچند شدت افزایش آن اندکی کمتر از بهمن‌ماه است اما نشان‌دهنده رونق در اکثر فعالیت‌های صنعتی است. در اسفندماه همه زیرشاخص‌های اصلی شامخ صنعت به‌غیر از موجودی مواد اولیه خریداری‌شده عدد بالای ۵۰ را ثبت کرده‌اند. شاخص مقدار تولید محصولات در بخش صنعت (۵۶/۱۵) نسبت به ماه قبل (۵۸/۵۹) افزایش داشته و رونق اکثر فعالیت‌های صنعتی را نشان می‌دهد. افزایش تقاضا در اسفندماه در افزایش تولید کسب‌وکارهای بخش‌های صنعتی اثرگذار بوده است. شاخص

میزان سفارشات جدید مشتریان (۶۲/۱۸) طی ۱۰ ماه گذشته از اردیبهشت‌ماه بالاترین مقدار خود را ثبت کرده است. این عدد با توجه میزان مشابه آن در ماه پایانی سال گذشته که تقاضا تحت‌تأثیر رکود ناشی از کووید-۱۹ بسیار کاهش یافته بود، افزایش تقاضا در همه رشته فعالیت‌های بخش‌های صنعتی را در این ماه نشان می‌دهد که این تقاضا با توجه به افزایش میزان صادرات، هم ناشی از تقاضای داخلی و هم خارجی است. شاخص موجودی مواد اولیه بار دیگر کمتر از ماه قبل شد و در اسفندماه (۴۹/۴۲) اندکی نسبت به بهمن (۵۰/۹۳) کاهش یافت، این در حالی است که این شاخص در بهمن برای اولین بار طی ۲۹ ماه گذشته عدد بالای ۵۰ را تجربه کرده بود. شاخص قیمت مواد اولیه (۷۹/۹۸) نیز که طی ماه‌های گذشته کمی از شدت افزایش آن کاسته شده بود مجدداً با شدت بیشتری افزایش یافت. شاخص میزان صادرات کالا (۵۲/۶۶) نسبت به ماه قبل افزایش داشته است و طی ۳۰ ماه گذشته بیشترین مقدار خود را به ثبت رسانده است و برای دومین ماه پیاپی بیشتر از ۵۰ شده است و بالاترین رکورد خود را از ابتدای شروع طرح به ثبت رسانده است. در این میان به ترتیب صنایع نساجی، فلزی و شیمیایی بیشترین مقدار شاخص صادرات کالا را داشته‌اند. شاخص انتظارات تولید در فروردین سال جاری (۴۴/۲۲) کاهش قابل‌توجهی نسبت به شاخص انتظارات در بهمن و اسفند دارد که البته نسبت به ماه مشابه در سال‌های قبل نرخ کاهش کمتری از سوی فعالان اقتصادی اعلام شده است. بیشترین کاهش این شاخص در رشته فعالیت‌های سایر صنایع و صنایع فلزی پیش‌بینی شده است. به‌طورکلی در اسفندماه وضعیت همه رشته فعالیت‌های صنعتی بهتر از ماه قبل بوده است و شاخص بالای ۵۰ را ثبت کرده‌اند. اما برای ماه آتی کاهش در تولید به‌غیر از صنایع نساجی، کانی غیرفلزی و پوشاک و چرم کاهش در تولید فروردین‌ماه را به‌ویژه با گسترش مجدد همه‌گیری و آغاز ماه رمضان پیش‌بینی می‌کنند. همچنین براساس نظر اکثر فعالان اقتصادی همراه با قیمت‌گذاری‌های جدید و همچنین افزایش سطح حداقل حقوق و دستمزد، افزایش قیمت‌ها در اکثر فعالیت‌ها برای ماه‌های آتی قابل‌پیش‌بینی است.

تقی نبئی رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران:

ذخایر معدنی کشور ۱۵ تا ۲۵ سال دیگر جوابگو است

خوبی دارد چون مخصوصا در بخش اطلاعات مربوط به معدن، ضعف اطلاعاتی وجود داشت که گردآوری اطلاعات به صورت کامل انجام شد. این مسئول با بیان اینکه حدود ۶۰۰ مورد از این محدوده ها را نظام مهندسی معدن، برای شرکت تهیه و تولید که مجری طرح احیای معدن است انجام داده است گفت: اطلاعات مربوطه در حال حاضر کامل است و با جلساتی که در استان ها به کمک سازمان نظام مهندسی معدن و نمایندگان شرکت تهیه و تولید برگزار شد، بخشی از مشکلات مربوطه حل و به عرصه فعالیت بازگشته اند. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران خاطر نشان کرد: مشکلات تعدادی دیگر از آنها که نسبتا پیچیده است، به زمان بیشتری برای حل و فصل نیاز است. وی با تاکید بر اینکه معدن به مرتع ارجح است، افزود: در قوانین هم اینگونه پیش بینی شده است و توقع ما از مسئولین بخش حفاظت منابع طبیعی این است

می شود، گفت: مجوزهای افرادی که کار نکنند به پیشنهاد وزارت صمت و تصویب شورای معدن استان یا شورای عالی معدن تحت ماده ۲۰ قانون معدن سلب می شود. وی با تاکید بر اینکه پس از این مرحله، بلافاصله از طریق مزایده به متقاضیان و افرادی که اهلیت آنها قبلا بررسی شده و صلاحیت فنی و مالی دارند واگذار می شود، افزود: اینگونه نیست که مثل گذشته مهلت های چندساله داده شود و پروانه معدن به هر دلیلی سالیهای زیادی بدون فعالیت، اعتبار داشته باشد. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران با تاکید بر اینکه ما متولی طرح احیا نیستیم گفت: ما به آنچه که در وزارت صمت از سال گذشته برنامه ریزی شد و استارت خورد کمک کردیم و بر اساس برنامه ای که دارند حدود ۲۰ درصد از این معادن غیر فعال را در مدت زمان یک سال (که البته این مدت تا یکی ۲ ماه دیگر تمام می شود) احیا کنند. وی افزود: این طرح در سال اول پیشرفت

رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران گفت: حدود پنج هزار معدن غیرفعال در کشور وجود دارد که با وجود اینکه پروانه های بهره برداری صادر شده است ولی فعالیت معدنی در آنها انجام نمی شود چون بخشی از مجوزها در دست افرادی است که یا اهلیت و توانایی ندارند و یا به هر دلیلی مشکلات دیگری دارند.

تقی نبئی در آیین افتتاح ساختمان جدید سازمان نظام مهندسی معدن استان زنجان در جمع خبرنگاران، از برنامه های وزارت صمت و شورای عالی معدن، برای کمک به حل مشکلات آنها خبر داد و افزود: مطالعات و بررسی ها نشان می دهد که تعدادی از این معادن به دلیل در انحصار افراد بودن غیرفعال است. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران با اشاره به اینکه محدودیت ها و ضرب العجل هایی که در قانون و آیین نامه های مربوطه پیش بینی شده با جدیت بیشتری در سال جدید پیگیری

مسیرها و درصدها را شفاف تر می‌کنیم تا اجرای آن هم راحت‌تر شود. وی در ادامه با اشاره به بحث صادرات مواد معدنی و تاثیر کرونا بر این بازار هم گفت: مواد معدنی به صورت خیلی نامحسوس و کمتر تحت تاثیر کرونا قرار گرفت چون در ظرفیت بالا بود و کمتر با مسائل و موارد بهداشتی و عوامل انسانی دخیل بود. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، صادرات بخش معدنی را مهم خواند و افزود: رئیس جمهوری در یکی از برنامه‌های افتتاحیه طرح‌های معدنی گفت که اگر صادرات بخش صنایع و معادن در سال گذشته نبود دچار مشکلات فراوان می‌شدیم. وی به رقم درآمد حاصل از صادرات محصولات معدنی هم اشاره کرد و گفت: گویا حدود پنج میلیارد دلار به صورت مستقیم از صادرات محصولات معدنی درآمد کسب کردیم که نسبت به سال قبل و یا نسبت به همه پارامترهای صادراتی که در سال ۹۹ داشتیم، رقم قابل توجهی است. به گفته نبئی، ما موانع جدی قانونی بر سر راه صادرات مواد معدنی داریم و عوارض مختلف، تمایل به صادرات در تولیدکننده محصولات معدنی را کمتر می‌کند چون اغلب برای حمایت از بازار داخل، عوارض سنگین در مسیر صادرات معدنی هست. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، با بیان اینکه اعتقادی به صادرات نداریم افزود: حتی معتقدیم زنجیره ارزش مواد معدنی می‌تواند با بهره‌گیری از توان فنی مهندسی و دانشی که در مجموعه‌های دانشگاهی و در نظام مهندسی وجود دارد در کشور تکمیل شود. وی گفت: می‌توانیم با توسعه صنایع معدنی و تکمیل زنجیره ارزش معدن که از اکتشاف آغاز می‌شود، سهم معدن را در اقتصاد چند برابر وضعیت موجود بکنیم.

راهکار جدی مقابله با خام‌فروشی را در توسعه صنایع معدنی می‌دانیم

نبئی با اشاره به اینکه اعتقادی به خام‌فروشی نداریم، افزود: راهکار جدی مقابله با خام‌فروشی را در توسعه صنایع معدنی می‌دانیم و توسعه صنایع معدنی هم فقط با دانش فنی و بهره‌گیری از متخصصان امکان‌پذیر است. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، با تاکید بر اینکه دانش فنی و مهندسی اگر تجزیه شود به خودی خود افزایش پیدا می‌کند، گفت: با این روند رغبت به سرمایه‌گذاری بیشتر می‌شود در نهایت منجر به توسعه این بخش می‌شود که به نفع بخش اقتصاد است. وی با بیان اینکه معدنکاری ما جذابیت سرمایه‌گذاری بسیار بالایی دارد، افزود: این جذابیت مشروط بر این است که روی قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مختلفی که توسط دستگاه‌ها ابلاغ می‌شود کار کارشناسی شده باشد و در جهت افزایش امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن باشد نه در راستای کاهش امنیت سرمایه‌گذاری.

زیادی ایجاد و هدف‌گذاری شده است تا رشد ۲ برابری در بازه ۱۰ ساله داشته باشد، اما اگر اکتشاف سنگ آهن را از امروز شروع نکنیم دچار چالش می‌شود. وی با بیان اینکه میزان ذخایر مس حدود ۱۴ تا ۱۵ سال مطرح می‌شود، گفت: ذخایر مس ما با این حجم برداشت فعلی، اگر از امروز اکتشاف جدید شروع نشود، حجم ذخایر برداشت شده، حداکثر تا ۱۵ سال جوابگو است. این مسئول با تاکید بر اینکه هر ۲ صنعت مس و آهن به عنوان صنعت استراتژیک و مادر محسوب می‌شوند، افزود: این صنایع استراتژیک بخش زیادی از صنایع مختلف تولیدی را تحت تاثیر خود قرار می‌دهند.

معدن حلقه اول زنجیره تولید است

رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، با بیان اینکه اگر بخواهیم سهم معدن در بخش اشتغال را بصورت مستقیم و فقط فعالیت استخراجی در سر معادن در نظر بگیریم عدد قابل توجهی نیست، گفت: ولی معدن حلقه اول زنجیره تولید است و اگر این حلقه به هر دلیلی دچار مشکل شود، حلقه‌های بعدی که اشتغال و اقتصاد آنها در گرو حلقه اول است دچار مشکل می‌شوند. وی به یک مورد مصداقی هم اشاره کرد و افزود: به عنوان مثال ۳۰ درصد صنعت ساختمان، مستقیماً مصالح ساختمانی است و مواد این مصالح ساختمانی هم از مواد معدنی تامین می‌شود که اگر معادن شن و ماسه تعطیل شوند کل عمران کشور تعطیل می‌شود. نبئی همچنین به دغدغه‌های ساکنان اطراف معادن و نارضایتی‌های آنان اشاره کرد و گفت: در حال حاضر موادی در قانون وجود دارد که ۱۵ درصد از درآمد حقوق دولتی که به خزانه واریز می‌شود باید برای توسعه زیرساخت‌های آن شهرستان برگردانده شود. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، با تاکید بر اینکه ظرفیت قانونی وجود دارد ولی به درستی اجرا نشده و به همین دلیل دغدغه هم وجود دارد، افزود: علاوه بر آن در بحث اراضی مرتعی و جنگلی هم پس از احیا، ۱۵ درصد از حقوق دولتی هم که مستقیماً به خزانه واریز می‌شود باید در اختیار مراکز و دستگاه‌های مربوطه برای احیای مراتع و بازسازی آن منطقه قرار گیرد تا در آینده به عنوان چرای دام و بقیه مقاصد بحث جنگلداری استفاده شود. وی با اشاره به اینکه متأسفانه همیشه با عدم اجرا و یا عدم اجرای صحیح قوانین و مقررات این حوزه، مواجه هستیم، گفت: حقوق دولتی به خزانه می‌رود و باید از آنجا به دستگاه‌های مربوطه برگردد که به صورت کامل و آنگونه که باید و شاید بر نمی‌گردد. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، نوید داد که در اصلاحیه جدید قانون، این موارد پررنگ‌تر دیده شده است. نبئی با بیان اینکه دغدغه‌های اهالی مناطق اطراف معادن هم به‌جا و درست است افزود: ولی در اصلاح قانون جدید،

که به جای اینکه به استعلام درخواست مجوزهای معدنی، جواب منفی بدهند، پروتکل تعیین کرده و از معدنکار طرح بازسازی بخواهند نه اینکه به طور کلی معدنکاری را تعطیل کنند. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، از تشکیل کارگروه تعامل در استان‌ها به منظور کاهش مشکلات میان معدنکاران و منابع طبیعی خبر داد و گفت: در این گروه تعامل، نمایندگان از بخش معدن، سازمان نظام مهندسی معدن، سازمان صمت استان و نیز منابع طبیعی حضور دارند و پرونده‌هایی که ضرورت دارد تا منابع طبیعی با دقت نظر بیشتری آنها را بررسی کند، به آنجا ارجاع می‌شود و معمولاً هم در استان مساعدت می‌کنند. وی با اشاره به اینکه البته شاید در برخی از استان‌ها تعداد جلسات این کارگروه کم باشد، افزود: به همین دلیل از بخش معدن هم انتقاد وارد است که چرا جلسات مربوطه در برنامه زمان‌بندی کوتاه‌تری برگزار نمی‌شود تا بتوانیم صدور مجوزهای معدنی را سرعت بدهیم. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، استان زنجان را یکی از قطب‌های معدنی کشور عنوان کرد و افزود: اگر قرار است بخش معدن را تقویت کنیم و معدنکاری را توسعه دهیم، باید یکی از استان‌هایی که به آن توجه ویژه مخصوصاً در بخش صدور مجوزها می‌شود، استان زنجان باشد.

ذخایر معدنی کشف شده ما رو به اتمام است

این مسئول در ادامه به یکی از چالش‌های بزرگ بخش معدن کشور اشاره کرد و گفت: چالش تاسف‌برانگیز این است که با توجه به حجم و گستره فعالیت‌های معدنی که داریم، ذخایر معدنی کشف شده ما رو به اتمام است. وی تاکید کرد: اگر طرح‌های اکتشافی جدید نداشته باشیم و مساعدت دستگاه‌هایی مثل محیط زیست و منابع طبیعی در کنار آن نباشد، و صدور مجوزهای اکتشافی به آن نسبتی که نیاز کشور است انجام نشود، در آینده بخش صنعت، صنایع و معادن و زنجیره گسترده‌ای از صنایع زیر مجموعه دچار مشکل خواهد شد. رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران، با اشاره به اینکه، ذخایر معدنی ما در یک بازه زمانی ۱۵ تا ۲۵ ساله جوابگو است افزود: بنابراین اکتشاف را باید از همین امروز شروع کنیم و درخواست ما این است که مسئولین منابع طبیعی، توجه ویژه‌ای به این بخش داشته باشند. وی از اصلاح قانون معادن خبر داد و گفت: در کمیته بازنگری معادن هم بحث منابع طبیعی را شفاف‌تر می‌کنیم، تا اعمال سلیقه‌ها در شهرستان‌ها و استان‌ها مانع فعالیت‌های اجرایی و اقتصادی بخش معدن نشود. نبئی در ادامه با اشاره به اینکه ذخایر سنگ آهن با این میزان برداشت و در صورتی که اکتشاف جدید انجام نشود، کمتر از ۲۰ سال است، افزود: با وجود آنکه در کشور پروژه مصرف‌کننده سنگ آهن

مهندس یزدی زاده مدیر عامل ذوب آهن اصفهان:

پشتیبانی و مانع زدایی از تولید ذوب آهن را به اهداف تولیدی می‌رساند

سال ۹۹ سخت، اما با نتایج خوب گذشت

وی شیوع ویروس کرونا را از جمله اثرگذارترین موانع و مشکلات این شرکت ذکر کرد و گفت: این عامل باعث بسته شدن بازارهای خارجی و مشکلات تامین مواد اولیه در داخل شد که تولید را به ویژه در ابتدای سال ۹۹ با چالش مواجه کرد. مهندس یزدی زاده افزود: خدا را شاکر هستیم که در سال گذشته توانستیم به صورت نسبی عملکرد مطلوبی داشته باشیم که این عملکرد برای هلدینگ صدر تامین و مجموعه سهامداران رضایت بخش بود.

کمی (حدود ۴ هزار تن) نسبت به سال ۹۸ داشت، اما به لحاظ کیفی و تنوع محصولات به ویژه در تولید ریل و کلاف و سایر محصولات جدید؛ دستاوردهای خوبی حاصل شد. مدیرعامل ذوب آهن اصفهان راه اندازی کوره بلند شماره یک در سال ۹۹ را دستاوردی مهم و ارزشمند برای این شرکت دانست و گفت: این موفقیت با همدلی تلاشگران ذوب آهنی حاصل شد و این کوره خیلی زود به تولید نرمال رسید.

مدیرعامل ذوب آهن اصفهان در اولین روز سال ۱۴۰۰ با حضور در بین کارکنان خط تولید این شرکت در بخش های کوره بلند، فولادسازی و نورد؛ از سختی های سال ۹۹ و نتایج خوب آن گفت و تاکید کرد: اتفاقات خوب سال سخت ۹۹ حاصل تلاش، همدلی و تعهد یکایک همکاران ذوب آهنی بود که با تمام وجود برای صنعت و اقتصاد کشور کوشش کردند. مهندس منصور یزدی زاده افزود: تولید ذوب آهن اصفهان در سال گذشته افزایش

مهندس
یزدی‌زاده:
در کشور ما
توانایی‌های بسیار
خوبی در حوزه
تولید وجود دارد
و کارهای بزرگی
می‌توان انجام
داد، اما موانعی در
مسیر حرکت تولید
ایجاد می‌شود
که امیدواریم
دولتمردان ما در
این خصوص همت
مضاعف داشته
باشند تا شعار
سالمجاری محقق
شود و ذوب‌آهن
بتواند دستاورد
خوبی در سالمجاری
رقم بزند

نیروگاه ذوب‌آهن با شبکه برق منطقه تبادل می‌شود، گفت: نیروگاه مستقر در ذوب‌آهن از گازهای فرآیندی استفاده کرده و در روند تولید برق از گاز طبیعی بهره نمی‌برد. مهندس یزدی‌زاده در بیان این نکته که استقرار نیروگاه در کنار محل تولید منجر به صرفه‌جویی ۱۵ درصدی برق می‌شود، گفت: بر اساس آمار ۱۵ درصد از برق در شبکه‌های توزیع تلف می‌شود، اما حضور نیروگاه در کنار ذوب‌آهن این میزان تلفات را به شکل قابل توجهی کاهش داده است. وی با اشاره به برنامه‌های ذوب‌آهن اصفهان برای استفاده از نیروگاه‌های مولد مقیاس کوچک گفت: در حال حاضر برق مورد استفاده در مجموعه از محل نیروگاه موجود تامین شده و برنامه‌ای برای استقرار نیروگاه مولد مقیاس کوچک نداریم، اما ارتقاء بهره‌وری نیروگاه فعلی به طور مرتب در دستور کار قرار دارد.

ذوب‌آهن اصفهان ۲۷ درصد از بومی‌سازی را به خود اختصاص داد

ذوب‌آهن اصفهان با سهم ۱۴۱ میلیون دلاری به تنهایی ۲۷ درصد از سهم بومی‌سازی شرکت‌های بزرگ معدن و صنایع معدنی را به خود اختصاص داد؛ این در حالی است که ارزش بومی‌سازی در شرکت‌های بزرگ معدن و صنایع معدنی طی ۱۱ ماهه سال ۹۹ به ۵۲۴ میلیون دلار رسید. بنا به اعلام ایمیدرو و با ارزیابی‌های انجام شده طی مدت مورد بررسی؛ نشان داد ۱۲ شرکت بزرگ معدن و صنایع معدنی در حوزه‌های سنگ‌آهن، فولاد، مس، آلومینیوم و بخش معدنکاری ۵۲۴ میلیون دلار از تجهیزات موردنیاز را توسط سازندگان داخلی تامین کرده‌اند. در میان شرکت‌های بزرگ ذوب‌آهن اصفهان با سهم ۱۴۱ میلیون دلاری بیشترین سهم از بومی‌سازی را در اختیار دارد. پس از آن فولاد خوزستان با سهم ۱۰۹.۵ میلیون دلار، ملی مس با سهم ۱۰۰ میلیون دلاری و گل‌گهر با سهم ۷۰.۴ میلیون دلاری در رده دوم تا چهارم قرار گرفتند. سهم فولاد مبارکه ۴۷ میلیون دلار و فولاد هرمزگان ۲۰ میلیون دلار بود. طبق پیش‌بینی‌ها برای سال ۹۹ ارزش بومی‌سازی حاصل تولید قطعه و فرآیند تولید ۵۰۰ میلیون دلار هدف‌گذاری شده بود.

مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان از هدف‌گذاری این شرکت برای دستیابی به تولید ۳ میلیون تن خبر داد و گفت: اگر مشکل و مانع خاصی ایجاد نشود؛ دستیابی به این تولید در سال ۱۴۰۰ امکانپذیر است.

مهندس یزدی‌زاده تدبیر مقام‌معمظم‌رهبری در سال جدید و نامگذاری این سال با عنوان «تولید؛ پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» را همچون سال‌های گذشته بسیار هوشمندانه توصیف کرد و گفت: این عنوان دقیقاً همان چیزی است که تولیدکننده نیاز دارد. در کشور ما توانایی‌های بسیار خوبی در حوزه تولید وجود دارد و کارهای بزرگی می‌توان انجام داد، اما موانعی در مسیر حرکت تولید ایجاد می‌شود که امیدواریم دولتمردان ما در این خصوص همت مضاعف داشته باشند تا شعار سالمجاری محقق شود و ذوب‌آهن بتواند دستاورد خوبی در سالمجاری رقم بزند. مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان بزرگ‌ترین اقدام در راستای پشتیبانی و مانع‌زدایی از تولید برای این شرکت را حل مشکل تامین مواد اولیه ذکر کرد و گفت: ذوب‌آهن برای تولید نباید دغدغه تامین مواد اولیه داشته باشد و مسائلی همچون مباحث فنی تولید، صادرات و ... به اندازه کافی ایجاد دغدغه می‌کند. وی افزود: امیدوارم وزارت صمت در سال ۱۴۰۰ طرحی نو دراندازد تا شاهد تامین پایدار مواد اولیه به خصوص مواد آهن‌دار برای ذوب‌آهن اصفهان باشیم.

ذوب‌آهن اصفهان در تامین برق موردنیاز خود کفاست

مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان گفت: افزایش قیمت برق صنعتی تاثیر چندانی بر بهای تمام‌شده محصولات ذوب‌آهن ندارد؛ چراکه میزان وابستگی این کارخانه به برق تولید شبکه بسیار ناچیز است و تقریباً ۱۰۰ درصد برق موردنیاز مجموعه در سال توسط نیروگاه مستقر در ذوب‌آهن تامین خواهد شد. مهندس یزدی‌زاده با اشاره به استقرار نیروگاه به منظور تولید برق موردنیاز در شرکت ذوب‌آهن اصفهان گفت: این شرکت از یک نیروگاه ۲۲۰ مگاواتی در مجموعه خود بهره می‌گیرد که در بازه‌های زمانی متفاوت میزان تولید آن بیش از نیاز این شرکت است. وی با اشاره به اینکه در مواقعی برق تولیدی در

دکتر سعد محمدی مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران تاکید کرد:

تلاش برای ارتقاء یک پله‌ای ذخایر مس در سال ۱۴۰۰

داشته باشیم، گفت: با در نظر گرفتن ارزش برجای ذخیره اکتشاف شده باید گفت که بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان به دارایی‌های شرکت مس اضافه شد. در مدت دو سال اخیر حدود ۷/۵ میلیون تن به ذخیره مس کشور اضافه شده و امروز ذخایر بیش از ۴۰ میلیون تن مس خالص است. وی ابراز امیدواری کرد که با برنامه‌ریزی‌های انجام شده سال ۱۴۰۰ رتبه هفتم ایران از نظر ذخایر مس در دنیا به یک پله بالاتر ارتقاء یابد.

ثبت رکورد در تولید

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران به حوزه تولید این شرکت اشاره کرد و گفت: سال گذشته شرکت ملی مس رکورد تولید ۲۸۰ هزار و ۳۰۰ تن کاتد مس را زد که برای اولین بار در تاریخ شرکت

با توجه به اینکه مس به عنوان یک عنصر استراتژیک سرمایه‌گذاری در دنیا مطرح است؛ شرکت ملی صنایع مس ایران همسو با این نگرش پیش می‌رود. در همین خصوص دکتر اردشیر سعدمحمدی مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران در حالی که عملکرد این شرکت در سال ۹۹ را مثبت ارزیابی کرد؛ به دلایل این مهم پرداخت و گفت: شرکت ملی صنایع مس ایران در سال ۹۹ توانست ۱۰۱ هزار متر حفاری عمقی را برای شناخت پتانسیل‌های جدید در کشور انجام دهد که نتیجه این اکتشافات حدود یک میلیارد تن ذخیره جدید با عیار نیم درصد بوده است؛ در نتیجه ذخیره شرکت ملی صنایع مس سال گذشته از ۸ میلیارد تن عبور کرده است. دکتر سعدمحمدی با بیان اینکه در سال ۹۸ موفق شدیم ۵۲۳ میلیون تن ذخیره جدید در حوزه مس

ضعف در اکتشافات عمقی در حوزه معدن اگر چه سال‌هاست که مورد انتقاد کارشناسان قرار دارد، اما عملکرد برخی شرکت‌های معدنی گویای این است که حرکت قابل توجهی در این حوزه انجام شده است.

در همین راستا شاهد این هستیم که در پی عملکرد مثبت شرکت ملی صنایع مس ایران و کشف یک میلیارد تن ذخیره جدید؛ ذخایر مس کشور در سال گذشته از ۸ میلیارد تن عبور کرد و بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان به ارزش برجای ذخیره اکتشاف شده اضافه شد. این در حالی است که به باور دکتر سعدمحمدی مدیرعامل این شرکت؛ در حال حاضر ما از لحاظ ذخایر مس در دنیا رتبه هفتم را داریم که طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده در سال جاری باید به رتبه ششم برسیم.

دکتر سعدمحمدی:

برنامه‌های

توسعه‌ای شرکت

ملی صنایع مس در

قالب ۲۹ پروژه با

سرمایه‌گذاری ۲/۴

میلیارد یورو و

۳۰ هزار میلیارد

تومان تعریف شده

است. بیش از

۴۰۰ هزار تن به

تولید کنسانتره با

افتتاح این ۳ طرح

اضافه می‌شود که

به معنای آن است

که حداقل ۸۰۰

میلیون دلار به

درآمد شرکت ملی

صنایع مس اضافه

خواهد شد

۱۰ سال آینده دست کم ۳۵ درصد خودروها در سطح جهان برقی خواهند شد که به این ترتیب مصرف چهار تا هفت کیلوگرمی مس در خودروهای امروزی به بیش از ۸۹ کیلوگرم در خودروهای برقی افزایش خواهد یافت. به این ترتیب بازار بسیار مناسبی برای فلز مس ایجاد خواهد شد. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران اضافه کرد: سرانه فعلی مصرف مس در جهان ۳/۲ کیلوگرم است که پیش‌بینی می‌شود طی دو دهه آینده با افزایش ۱/۳ میلیارد نفری جمعیت جهان؛ تقاضای اضافی پنج میلیون تنی برای آن ایجاد شود. به این ترتیب عنصر مس به عنوان یک عنصر استراتژیک سرمایه‌گذاری در دنیا مطرح است. شرکت ملی صنایع مس همسو با این نگرش تعریف خود را به صورت هدفمند مشخص کرده است. وی ابراز امیدواری کرد که با توجه به کیفیت خوب مس ایران بتوانیم شرایط ایجاد یک بنگاه بزرگ را از نظر اقتصادی برای کشور فراهم کنیم.

بیمانکار طرح ذوب سونگون

در اردیبهشت مشخص و پروژه آغاز می‌شود

دکتر سعدمحمدی همچنین از بازگشایی پاکت‌های مناقصه طرح کاتد آذربایجان (شامل چهار پروژه ذوب، پالایشگاه، اسید و اکسیژن) در اوایل اردیبهشت‌ماه سالجاری خبر داد و با تأکید بر اتمام انتظار مردم آذربایجان برای شروع عملیات اجرایی این مگا پروژه گفت: این طرح ظرف ۳ سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد. وی همچنین با اشاره به عملیات اکتشافاتی اخیر گفت: در حال حاضر یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون تن ذخیره در مس سونگون شناسایی شده؛ این در حالی است که عملیات اکتشافی در داخل فوس هنوز ادامه دارد. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس افزود: خبرهای امیدوارکننده از افزایش این آمار با توجه به استفاده از تجهیزات جدید و به روز و افزایش میزان عمق زمین مورد مطالعه وجود دارد که با تکمیل مطالعات اطلاع‌رسانی خواهد شد. دکتر سعدمحمدی تأکید کرد: این ارقام نشان از ضرورت ایجاد فاز ۴ تغلیظ در مس سونگون بوده و این امر به صورت جدی در دستور کار قرار گرفته است. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس با اشاره به رشد و جابجایی رکوردهای این شرکت در سال ۹۹ ادامه داد: شرکت مس با تولید ۲۸۰ هزار تن کاتد و فروش ۲۷۲۴۰۰ تن از آن رکورد تاریخ این شرکت را ثبت کرد. در زمینه صادرات نیز با ۱۲۲ هزار تن، تولید کنسانتره با یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن رشد ۱۶٫۵ درصدی تولید آند و رشد ۵٫۵ درصدی لجن آندی را شاهد بودیم که نشان از رشد بی‌سابقه شرکت مس و شتاب در حرکت این شرکت به سمت افق ترسیمی و اهداف تعالی آن دارد. دکتر سعدمحمدی با اشاره به عملکرد شرکت ملی صنایع مس در بورس افزود: شرکت مس در سال ۹۹ با بازدهی ۲۸۲ درصدی سود توانست رتبه خود را از جایگاه سوم در سال ۹۸ به جایگاه دوم ارتقاء بخشد و با تلاش و همت پرسنل زحمتکش شرکت و با بهره‌برداری از طرح‌های جدید امیدواریم در سال ۱۴۰۰ به رتبه نخست کشور ارتقاء یابیم. مدیرعامل شرکت مس کسب رتبه A+ در مباحث مالی و بانکی و بهره‌مندی از مزایای آن را یک دستاورد مهم برای شرکت مس عنوان کرد که در حوزه بانکی و تضامین رخدادی بزرگ محسوب می‌شود. وی بحث معیشت پرسنل شرکت مس را یکی از دغدغه‌های اصلی خود عنوان کرد و از برنامه‌ریزی برای حمایت در خصوص این امر و ایجاد آرامش در محیط کار خبر داد.

دکتر سعدمحمدی با تشکر از پرسنل این شرکت؛ به مدیران این مجموعه اصل نیت خدمت به بندگان خدا در راستای رضایت الهی را خاطر نشان کرد و افزود: موظفیم برای برنامه‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود درست عمل کنیم و با اقداماتی همچون اشتغال‌زایی پایدار با هزینه کمتر و ... در رشد و ارتقاء شرکت و میهن عزیزمان ایران سهمیم.

مس شاهد این مهم بوده‌ایم؛ به این ترتیب ۱۲ درصد رشد نسبت به رکورد سال ۹۸ اتفاق افتاده است. تولید آند مس نیز با رشد ۱۶/۸ درصدی در مقایسه با سال ۹۸، رکورد ۳۵۵ هزار و ۶۱۱ تنی را ایجاد کرد. وی ادامه داد: سال گذشته در مجموع بیش از ۱۸۴ میلیون تن عملیات معدنی در این شرکت اعمال شد که رقم بی‌نظیری است. در تولید کنسانتره مس نیز رکورد یک میلیون و ۲۰۰ هزار تنی در سال ۹۹ حاصل شد که این وضعیت در سال گذشته حدود یک میلیون و ۱۸۰ هزار تن بوده است. علاوه بر آن ۷۹۷ تن لجن آندی حاوی عناصر گرانبها تولید شده است. دکتر سعدمحمدی خاطر نشان کرد: رقم فروش ۷۲۷۰ میلیارد تومانی مس در اسفندماه به ثبت رسید که بیانگر فروش ۴۱ هزار و ۹۴۰ میلیارد تومانی این شرکت در سال ۹۹ است. این رقم در مقایسه با سال ۹۸ رشد بیش از ۹۰ درصدی داشته است. بخشی از این رشد مربوط به نرخ تسعیر ارز، اما عمده آن ناشی از بهبود عملکرد شرکت در تولید و ثبت رکوردهای جدید است. وی با اشاره به آمار عرضه ۲۰۲ هزار تنی مس در بورس و در مقابل فروش ۱۵۰ هزار تنی در تابلوی بورس تأکید کرد: این عرضه سبب شد تا رقابتی در خرید مس برای مشتریان ایجاد نشود و قیمت‌ها افزایش نیابد. اگر هم افزایش قیمتی بود؛ ناشی از افزایش نرخ‌های بین‌المللی بوده است.

برنامه‌های شرکت ملی صنایع مس در سالجاری

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران در ادامه با بیان اینکه امسال محور کار تمرکز بر توسعه است؛ به برنامه‌ریزی برای افتتاح سه طرح در سال ۱۴۰۰ اشاره کرد که شامل معدن و کارخانه کنسانتره «دره آلو»، معدن و کارخانه کنسانتره «دره زال» و کارخانه فلو تاسیون حاصل از سرباره‌های سرچشمه است و افزود: با بهره‌برداری از این واحدها بیش از ۴۰۰ هزار تن به تولید کنسانتره و دست کم ۸۰۰ میلیون دلار به درآمدها اضافه خواهد شد. دکتر سعدمحمدی خاطر نشان کرد: برنامه‌های توسعه‌ای شرکت ملی صنایع مس در قالب ۲۹ پروژه با سرمایه‌گذاری ۲/۴ میلیارد یورو و ۳۰ هزار میلیارد تومان تعریف شده است. بیش از ۴۰۰ هزار تن به تولید کنسانتره با افتتاح این ۳ طرح اضافه می‌شود که به معنای آن است که حداقل ۸۰۰ میلیون دلار به درآمد شرکت ملی صنایع مس اضافه خواهد شد. وی گفت: ظرفیت کنونی کارخانه‌های کنسانتره شرکت ملی مس یک میلیون و ۱۵۰ هزار تن است که در سال ۹۹ بیش از ۱/۲ میلیون تن تولید داشتند و با اجرای برنامه‌های توسعه‌ای طی چهار سال آینده ظرفیت تولید کنسانتره به ۲/۳ میلیون تن خواهد رسید. دکتر سعدمحمدی تأکید کرد: اجرای برنامه‌های توسعه‌ای شرکت موجب خواهد شد که شرکت ملی مس از جمله ۱۰ شرکت برتر جهان در تولید مس شود. وی ابراز امیدواری کرد که با خرید تجهیزات و فناوری‌های جدید و استفاده از نرم‌افزارهای روز اکتشافات معدنی و همچنین استفاده از سیستم ابرالکترونیکی (برای ارزیابی ذخایر و پتانسیل‌های جدید) استان‌های جدید از جمله آذربایجان غربی، یزد، سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی و اردبیل در حوزه معدن فعال شوند.

فضایی برای رقابت بیشتر

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران در ادامه گفت: در فضای بین‌الملل نزدیک به ۳۹ درصد انرژی تولید جهان از نفت و ۱۹ درصد از جریان الکتریسیته تأمین می‌شود. مطابق پیش‌بینی‌ها طی سه دهه آینده برنامه‌ریزی‌ها به سمتی خواهد بود که تا سال ۲۰۵۰ حدود ۱۳ درصد تأمین انرژی از نفت و ۴۹ درصد از الکتریسیته خواهد بود که مهمترین عنصر در این تغییر رویکرد با توجه به بی‌نظیری در قیمت‌ها و قابلیت بالا در انتقال جریان الکتریسیته؛ عنصر مس است. دکتر سعدمحمدی ادامه داد: در

امیر حسین کاوه

نام سال، دوری از شعارها تمرکز بر مصادیق

کلان گویی صرف دست شسته و با آسیب شناسی دقیق و سریع، نقاط ضعف منتج به اجرای این قوانین را شناسایی و نسبت به رفع آن در اسرع وقت با رویکردی جهادی اقدام تا قوانین مزبور با هماهنگی و همکاری دستگاه ها ذی ربط، کاملاً اجرایی گردند.

در این میان مشورت با تشکل های بخش خصوصی یکی دیگر از مسیرهای میان بر به منظور اجرایی شدن بهتر قوانین خوب موجود است.

پرچم دار ابلاغ اجرای قوانین خوبی چون قانون استفاده حداکثری از توان تولیدی و خدماتی داخلی، چهار وزارتخانه صمت، نفت، کشاورزی و اقتصاد می باشند.

طبق قانون هر یک از کارکنان دستگاه های موضوع قوانین فوق، که حقیقتاً عناصر اصلی پشتیبانی از تولید و رفع موانع آن می باشند؛ در صورت عدم رعایت طبق همین قانون مشمول انفصال از خدمت و دیگر مجازات مقرر می شوند.

در پایان می بایست متذکر شد، قوانین بسیار خوبی وجود دارد که اگر مجری و ناظر خوب هم بدان اضافه شود، هم شاهد رونق و جهش تولید خواهیم بود و هم شاهد حمایت از کالا و تولید ایرانی و در یک کلام شاهد رونق اقتصادی در کشور عزیزمان ایران.

امیدواریم در سال ۱۴۰۰ با همت و تلاش بیشتر مسئولان و همدلی مردم عزیز، شاهد رفع گره های اقتصادی حال حاضر و رشد اقتصادی در خور ملت فهیم ایران باشیم.

۱۳۹۰ (مجلس)، رفع موانع تولید (مصوب سال ۱۳۹۴ مجلس) و حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی (مصوب اسفند سال ۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی و ویرایش خرداد ۱۳۹۸) اشاره داشت.

همانگونه که مشخص است از زمان تصویب قوانین مزبور، سال های زیادی می گذرد ضمن آنکه این قوانین در بردارنده عناوین و سرفصل های بسیار مناسبی برای پشتیبانی از تولید و رفع موانع آن؛ می باشند.

قوانین مزبور جملگی در راستای بهره گیری کامل از پتانسیل های صنعتی و تولیدی کشور؛ جهت اجرای پروژه های مختلف خصوصاً در حوزه ملی و عمرانی کشور، حرکت در مسیر اقتصاد مقاومتی و در نهایت تحقق رونق و جهش تولید با اتکا بر توانمندی و تخصص نیروهای داخلی در طراحی و ساخت و تعمیق ساخت داخل کشور وضع شده که بدلائل مختلفی از جمله عدم تبیین ضمانت های اجرایی مناسب، نبود نظارت های عملکردی، نبود عزم جدی در دستگاه ها و نهادهای دارای مسئولیت، وجود برخی ابهامات در قوانین و ... موجب عدم اجرای صحیح قوانین فوق شده است و در واقع آنچنان که باید و شاید به اهداف از پیش تعیین شده دست نیافته اند.

در یک کلام حالا که عالی ترین مقام کشور، روی مصادیق تکیه کرده اند؛ بهتر است مجلس و دولت، از کلی گویی و

امیرحسین کاوه، عضو اتاق بازرگانی طی یادداشتی عنوان کرد: چند سالی است در نام گذاری سال ها، عناوین عمومی جای خودش را به تعیین مصادیق داده است. آیا نام سال فقط یک عنوان کلی و راهبردی برای جلب توجه مردم و مسئولین بر یک نکته کلیدی و طلایی است؟

به نظر می رسد رهبر معظم انقلاب لزوم گذر از بیان دکترین صرف را در راستای پرداخت عملیاتی تر مسئولان اجرایی کشور به موضوعات مرتبط، هم اکنون بیش از پیش مورد توجه قرار داده اند.

ایشان امسال مجدداً از صدها موضوع مهم از جمله: آموزش، پرورش، فرهنگ عمومی، ورزش، تندرستی و درمان، ارتباطات بین المللی و خارجه، امنیت داخلی و نظم، تامین اجتماعی و مسایل مهم دینی و اخلاقی و صدها موضوع دیگر؛ مجدداً دست بر کلید سبز تولید گذاشته اند.

با این نامگذاری، ایشان در واقع تولید را در مقطع کنونی احیاگر اقتصاد، تقویت کننده ارزش پول ملی و در نهایت رشد توان معیشتی و رفاه اجتماعی مردم کشور، در نظر گرفته اند

و این بار رهبر انقلاب روی دو مصداق مهم پشتیبانی و رفع موانع تولید تاکید کردند. در همین راستا قوانین مهمی در راستای حمایت، توسعه و رشد تولید کشور طی سال های مختلف مصوب و ابلاغ شده است که از این میان می توان به سه قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب سال

«تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نقشه‌راه اقتصاد کشور در ۱۴۰۰

معصومه صالحی

آئین‌نامه‌های متناقض و مرتفع‌سازی آنها در تحقق شعار سال جاری می‌تواند تاثیر بسزایی داشته باشد. این در حالی است که در خصوص بحث مانع‌زدایی‌ها اگر در عمل محقق شود، به طور قطع در بخش تولید شاهد رشد و جهش چشمگیر و قابل‌توجهی خواهیم بود؛ به گونه‌ای که بین ۲۰ تا ۴۰ درصد سرعت پیشرفت این صنعت افزایش می‌یابد و موتور محرک بخش خصوصی بهتر و کم‌هزینه‌تر به حرکت می‌افتد.

حال به نظر می‌رسد برای رسیدن به شعار «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» ضروری است همه ارکان کشور با همفکری و همراهی یکدیگر ابتدا با شناسایی موانع و چالش‌های پیش‌روی تولید و با اتخاذ راهکارها و تدابیر ویژه در راستای از میان برداشتن این موانع حرکت کرده؛ سپس با پشتیبانی و حمایت از تولید، زیرساخت‌ها و بسترهای لازم برای توسعه و رشد واحدهای تولیدکننده موجود را فراهم کرده و از سوی دیگر شرایط برای راه‌اندازی و اجرای واحدهای نیمه‌تمام و طرح‌ها و پروژه‌هایی که سال‌های گذشته کلنگ راه‌اندازی آنها به زمین خورده، اما بنا به دلایل متعدد و گوناگونی تاکنون به مرحله افتتاح و یا بهره‌برداری نرسیده‌اند؛ مهیا شود که در آن صورت شاهد رونق و توسعه بیش از پیش این بخش خواهیم بود.

آری؛ پر واضح است بخش تولید در کشورمان که سال‌ها به دلیل وجود تحریم‌های ناجوانمردانه و ظالمانه با مشکلات و چالش‌های متعددی دست و پنجه نرم می‌کند؛ تنها با حمایت، پشتیبانی و مانع‌زدایی توسط متولیان، سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران اقتصادی کشور می‌تواند به جهش و رشدی که مدنظر و شایسته آن است؛ دست یابد.

داخلی، صدور بخشنامه‌ها و مصوبه‌های خلق الساعه و متعدد و در بسیاری از موارد غیراجرایی، شیوع ویروس کرونا و تاثیرات قابل‌توجهی که بر بخش تولید و وضعیت اشتغال موجود در واحدهای تولیدی برجای گذاشت، تصویب تعرفه‌های گوناگون، نبود تسهیلات لازم و ... همگی این موارد از جمله موانع موجود در بخش تولید کشور به شمار می‌روند که نیاز است با تدبیر و اتخاذ تصمیمات و سیاست‌های مناسب و مطلوب در راستای پشتیبانی از این بخش حرکت کرد.

حال با توجه به شرایط موجود و در پیش بودن انتخابات ریاست‌جمهوری؛ از دولت فعلی و دولت آینده انتظار می‌رود به جای ارائه گزارش‌هایی در خصوص بهبودهای مستمر و پیاپی رونق تولید و فضای کسب‌وکار؛ با احترام به درک فعالان اقتصادی از فضای حاکم بر اقتصاد کشور؛ به ارائه برنامه‌های آبی خود بپردازند تا سیگنال‌های صحیحی برای صاحبان سرمایه جهت برنامه‌ریزی‌های بلندمدت ارسال شود. بی‌شک در این مسیر لازم است همه ارکان مختلف کشور دست به دست هم داده تا اهداف کلان منطبق با شعار سال ۱۴۰۰ را رقم بزنند. به علاوه ضروری است به صورت برنامه‌ریزی شده و مداوم در طول سال جلسات متعددی بین مجلس شورای اسلامی، دولت و فعالان اقتصادی کشور به خصوص بخش تولید برگزار شود و قانونگذاران و دولتمردان با رغبت و به دور از جبهه‌گیری؛ شنونده مشکلات، چالش‌ها و راهکارهای فعالان بخش خصوصی برای دستیابی به هدف گذاری شعار سال مبنی بر «تولید؛ مانع‌زدایی‌ها، پشتیبانی‌ها» در همه حوزه‌های اقتصادی کشور باشند.

در همین راستا شناسایی بخشنامه‌ها و

سال ۱۴۰۰ به فرموده رهبر معظم انقلاب اسلامی به نام سال «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» نامگذاری شده؛ این در حالی است که سال گذشته به نام سال «جهش تولید» انتخاب شده بود؛ اما به دلیل تشدید تحریم‌ها و شیوع گسترده بیماری کرونا، بسیاری از واحدهای صنعتی و تولیدی با مشکلات متعددی دست‌وپنجه نرم کرده و با دشواری‌های زیادی روبه‌رو بودند و البته نیروی کار زیادی شرایط کاری خود را از دست داد.

معمولاً در ابتدای هر سال شعاری یا الگویی توسط مقام‌معمظم‌رهبری برای آن سال تعیین می‌شود که به عنوان نقشه‌راه می‌تواند برای متولیان بخش اقتصادی کشور به ویژه تولید راهبردی و راهگشا باشد. اگرچه به زعم کارشناسان هر سال در اجرا برعکس آن شعار و نامگذاری عمل می‌شود و در واقع به جای بهبود؛ در همان سال اتفاقات معکوس می‌افتد و یک جریان معکوس رخ می‌دهد. این در حالی است که اگر شعارهای سالانه در همان سال تحقق پیدا می‌کرد؛ به طور حتم امروز شاهد اقتصاد توسعه‌یافته‌تر، قوی‌تر و پویاتری بودیم. البته «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها» که توسط مقام‌معمظم‌رهبری به عنوان شعار امسال انتخاب شده است؛ در بسیاری از بخش‌ها به ویژه بخش صنعت و معدن کشور می‌تواند بسیار راهگشا و مؤثرتر باشد. همانگونه که به عقیده بسیاری از صاحب‌نظران و کارشناسان «پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» دقیقاً مواردی هستند که بخش صنعت و معدن به شدت به آنها نیازمند است؛ چراکه موانع متعددی در این مسیر وجود دارد که همگی این موارد باعث ناامنی، دلسردی و ناامیدی سرمایه‌گذار در این حوزه‌ها می‌شود.

فشار تحریم‌های خارجی، وجود تحریم‌های

انجمن تولید کنندگان فولاد ایران برگزار می کند

فولاد ایران

3rd

National Iranian Steel
Festival and Exhibition
(N.I.S.F)

جشنواره و نمایشگاه ملی
سومین

تهران ، خرداد ماه ۱۴۰۰
2021 JUNE. Tehran

تشکل های حامی

با حمایت

با مشارکت

www.chilanonline.com
www.steeliran.org

اطلاعات بیشتر:

events.steeliran.org

دبیرخانه و ثبت نام: ۰۲۱-۸۸۵۵۱۷۰۱-۴

هلدينگ گروه صنعتی سدید

گروه صنعتی سدید

تاسیس ۱۳۴۲

Sadid Industrial Group

پیشرو در «جهش تولید»

با نماد بورسی «وسدید»

www.sadid.ir

آدرس: تهران، ضلع شمالی بلوار میرداماد، بعد از پمپ بنزین، پلاک ۱۸۵

نمابر : ۲۶۴.۱۳۹۵

کد پستی: ۱۹۱۹۹۱۳۸۸۸

تلفن: ۶-۲۲۲۶۹۹۹۲

ایمیل: info@sadid.ir

DX340LCA-K

نماینده انحصاری فروش و خدمات پس از فروش کمپانی دوسان کره در ایران

تلفن: ۰۲۱-۶۱۷۷۷

